Tweede Kamer, Vreemdelingen- en asielbeleid

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT
Concept

De vaste commissie voor Asiel en Migratie heeft op 29 oktober 2026 overleg gevoerd met de heer Van den Brink, minister van Asiel en Migratie, viceminister-president, over:

- **de brief van de minister van Asiel en Migratie d.d. 24 juli 2026 inzake reactie op verzoek commissie met betrekking tot diverse onderwerpen op het gebied van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) (36615, nr. 20);**
- **de brief van de minister van Asiel en Migratie d.d. 9 september 2026 inzake kabinetsreactie op verzoek commissie over de drie uitspraken van 1 juli 2026 van de Raad van State over het kinderpardon (19637, nr. 3626);**
- **de brief van de minister van Asiel en Migratie d.d. 18 september 2026 inzake beleidsreactie op onderzoek van de Inspectie Justitie en Veiligheid naar verscherpttoezichtlocaties (19637, nr. 3634);**
- **de brief van de minister van Asiel en Migratie d.d. 24 september 2026 inzake inwerkingtreding verruimd kader Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) (30821, nr. 353);**
- **de brief van de minister van Asiel en Migratie d.d. 28 september 2026 inzake internationale migratie (30573, nr. 245).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Asiel en Migratie,
Rajkowski

De griffier van de vaste commissie voor Asiel en Migratie,
Burger

Voorzitter: Ellian
Griffier: Nouse

Aanwezig zijn elf leden der Kamer, te weten: Van Asten, Van Baarle, Ceulemans, Diederik van Dijk, Ellian, Keijzer, Russcher, Straatman, Struijs, Vondeling en Westerveld,

en de heer Van den Brink, minister van Asiel en Migratie, viceminister-president.

Aanvang 10.00 uur.

De **voorzitter**:
Dames en heren, goedemorgen. Ik open deze vergadering van de vaste commissie voor Asiel en Migratie. Op de agenda staat het regulier of het terugkerend commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid. Ik heet van harte welkom de minister van Asiel en Migratie en zijn ondersteuning en uiteraard ook de collega-Kamerleden, de mensen in

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de zaal en iedereen die dit debat op andere wijze volgt. We hebben vier minuten spreektijd. Ik wil voorstellen om het te houden op drie losse vragen aan een collega. De ervaring leert dat mensen zo meteen toch nog aanschuiven en dat het altijd passen en meten is in de tijd. Ik zal helemaal op het einde de inbreng namens de VVD-fractie doen.

We gaan beginnen met de heer Russcher namens de fractie van Forum voor Democratie. Aan u het woord.

De heer **Russcher** (FVD):
Dank, voorzitter. Afgelopen weekend zagen we bij Walibi massale vechtpartijen, vernielingen, intimidatie van het personeel en aanrandingen van jonge Nederlandse meisjes. De ME moest eraan te pas komen en voor wie de beelden bekijkt, is het duidelijk dat dit het zoveelste resultaat is van decennialange massale immigratie. Hoe kijkt de minister naar deze beelden? Is hij het met Forum voor Democratie eens dat migranten die zich zo misdragen niks in Nederland te zoeken hebben? Kijk hierbij ook naar Ter Apel. Door ontelbare winkeldiefstallen, ruzies en steekpartijen is de overlast inmiddels zo erg dat de Koninklijke Marechaussee moet worden ingezet. Dit is dankzij de Spreidingswet een voorbode voor heel Nederland. Volgens het coalitieakkoord zullen er aanvullende maatregelen worden genomen wanneer de asielketen bezwijkt. Zijn we dat punt inmiddels niet ver voorbij? Zo nee, dan is mijn vraag aan de minister: wanneer zijn we dat punt dan wel voorbij?

Ook op de woningmarkt zien we de gevolgen. Volgens het Economisch Instituut voor de Bouw komt 60% van de woningvraag van de afgelopen tien jaar door migratie. 435.000 woningen en 20% van de sociale huurwoningen gaan naar statushouders, terwijl Nederlanders tien tot vijftien jaar op een woning wachten.

Dan kom ik bij Ceuta. Volgens de vicepresident blijkt uit onderzoek dat 3 miljoen Marokkanen naar Europa willen komen. Zij willen doorreizen naar Noord-Europa. Is de minister bekend met dit onderzoek en deze uitspraak?

Voorzitter. Decennialang wordt ons beloofd dat we grip op migratie gaan krijgen, maar ondertussen groeide de Nederlandse bevolking de afgelopen vijftien jaar met 1,5 miljoen mensen uitsluitend door immigratie. De afgelopen tijd is het Europees Asiel- en migratiepact de hemel in geprezen als dé oplossing op het gebied van migratie. In de afgelopen vijf weken kwamen echter ongeveer 4.500 asielzoekers en nareizigers naar Nederland. Dat betekent iedere week tussen de 800 en 1.000 migranten. De instroom is na invoering van het migratiepact even hoog als voor invoering van het migratiepact. Hoe verklaart de minister dit en vindt hij zelf dat het pact nu goed werkt? Is de minister bereid om eindelijk nationale alternatieven uit te werken als ook de komende maanden de instroom niet aantoonbaar vermindert?

Zelfs het terugsturen van asielzoekers lukt niet. Op 22 september oordeelde de rechtbank Midden-Nederland dat asielzoekers niet aan Italië mogen worden overgedragen, omdat de opvang daar niet in orde zou zijn. Ondertussen staat de versnelde grensprocedure, waardoor asielzoekers sneller uitgezet zouden moeten kunnen worden, ook nog eens onder druk door een Italiaanse rechter vanwege twijfels over de grondwettigheid. Sinds een arrest van het Europese Hof van Justitie in juni mogen rechters het onderzoek van de IND overdoen en zelf besluiten dat asiel moet worden verleend. Ongekozen rechters gaan dus bepalen wie er in ons land mag

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

verblijven. Hoe kunnen we hier dan nog spreken over democratische zeggenschap als die ongekozen rechters ons asielbeleid bepalen en de wil van miljoenen Nederlanders, namelijk minder immigratie, buitenspel zetten? Hoe gaat de minister ingrijpen om de macht over ons asielbeleid terug te leggen waar die thuishoort, namelijk hier in de Tweede Kamer?

Voorzitter. Forum voor Democratie wil een fundamenteel andere koers: een asielstop, remigratie en het opzeggen van internationale verplichtingen die een zelfstandig Nederlands asielbeleid verhinderen, zodat wij weer zelf bepalen wie er in ons land binnenkomt en wie weggaat.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
U bedankt. We gaan snel door naar mevrouw Straatman namens het CDA.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank, voorzitter. Geen enkele serieuze natie ter wereld zegt "als je hier wilt binnenkomen, kan dat niet legaal". Dat is de politieke boodschap van Giorgia Meloni. Niet de mensensmokkelaars bepalen wie Italië of Europa binnenkomt, maar de staat zelf bepaalt dat. Het is geen toeval dat ik de Italiaanse premier aanhaal. Met een grote delegatie reisden we in het reces naar dit land om met eigen ogen te zien wat goed gaat en wat beter kan, maar vooral ook om in gesprek te gaan over de eigentijdse visie op migratie die de Italianen al een tijdje voorstaan. Wij spreken vandaag weliswaar over mogelijk de eerste terugkeerhub, maar de Italianen hebben met Albanië deze weg al eerder geplaveid. Twee belangrijke lessen uit Italië wil ik meenemen naar dit debat.

Allereerst moet het inzicht in de migratiestromen naar Nederland verbeteren. De irreguliere aankomsten in Italië zijn de afgelopen periode fors gedaald. Je zou verwachten dat minder aankomsten aan de Italiaanse buitengrenzen zich ook doorvertalen naar minder instroom in Nederland en minder druk op Ter Apel. Hier zien we echter een tegenovergestelde beweging: waar de instroom aan de Europese buitengrenzen daalt, blijft de wekelijkse instroom in Ter Apel onverminderd hoog. Dat is natuurlijk vreemd. Dat kan twee dingen betekenen: het is een kwestie van tijd en de daling in Italië op dit moment leidt met enige vertraging straks tot minder druk in Nederland óf de migranten in Ter Apel reizen niet vanuit Italië naar Nederland maar volgen andere migratieroutes door Europa. Mijn vermoeden is het laatste, al is het maar omdat de migranten die in Italië aankomen vaak een heel andere nationaliteit hebben dan de migranten in Nederland op dit moment.

Daarom de volgende vragen aan de minister: hoe komt het dat de sterke reductie aan de buitengrenzen nog niet merkbaar is in Nederland? Is bekend welke route asielzoekers in Nederland hebben afgelegd voordat zij in Nederland aankomen? Als dit niet bekend is, wat gaat de minister dan doen om dit inzicht te vergroten?

De **voorzitter**:
Er is een interruptie van de heer Ceulemans namens JA21.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik vind dat mevrouw Straatman goede vragen stelt. Zij stelt terecht dat de implementatie

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

van het EU-Migratiepact in Nederland tot nu toe niet tot een daling van de instroom heeft geleid. Tegelijkertijd hebben we een regeerakkoord en ook een coalitieakkoord waar het CDA zijn handtekening onder heeft gezet en waarin staat dat op het moment dat de instroom te hoog is en het asielstelsel aan het bezwijken is, er aanvullende nationale instroombeperkende maatregelen genomen moeten worden. Nou, de instroom is niet gedaald door het Migratiepact en we gaan af op een tekort van duizenden opvangplekken, schrijft de minister in een brandbrief. Wanneer is voor het CDA het punt aangebroken dat we nationale instroombeperkende maatregelen moeten nemen, aanvullend op wat we nu doen?

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Daar moet ik een genuanceerd antwoord op geven. Ik deel de analyse van de heer Ceulemans dat de cijfers op dit moment nog niet hoopgevend zijn. We zijn ook met z'n allen naar Italië afgereisd, waar we hebben gezien wat de goede kanten van het pact zijn, maar ook wat nog kritische punten zijn. Zo is een tweede les, waar ik nog op kom, terugkeer. Ik denk dat terugkeer een ontzettend belangrijk element is om ieder onderdeeltje van dat pact te laten werken. Daar zullen we mee aan de slag moeten gaan. Ik zie nu dat daarin ook de eerste goede stappen gezet worden. Ik wil dat afwachten. Tegelijkertijd mag dat niet te lang duren, want het kan niet zo zijn dat er aan de buitengrenzen wel een daling plaatsvindt maar in Nederland niet. Dat kan een tijdsfactor zijn. Het kan ook een andere politieke discussie zijn. Dat moeten we echter eerst afwachten — we spreken over een heel korte periode — maar ik vind wel dat we dit scherp in de gaten moeten houden.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Toch een vervolgvraag, want in het coalitieakkoord staat niet "we gaan het lange tijd scherp in de gaten houden", in het coalitieakkoord staat gewoon dat op het moment dat het asielstelsel bezwijkt onder de instroom, er instroombeperkende maatregelen komen, aanvullend op wat er al gedaan wordt. Gezien het feit dat de minister brandbrieven naar gemeenten stuurt, zo van "regel snel extra noodopvang, want we gaan naar een tekort van duizenden plekken" en gelet op de situatie in Ter Apel kunnen we niet anders dan concluderen dat het stelsel aan het bezwijken is en dat er dus aanvullend instroombeperkende maatregelen genomen moeten worden. Deelt het CDA die analyse? Als het CDA die analyse niet deelt: wanneer komen we dan wél op dat punt?

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Volgens mij zijn alle maatregelen die we op terugkeer nemen aanvullend op het pact. In korte tijd is er een Terugkeerverordening aangenomen, die nog niet onderdeel was het Migratiepact. Zoals ik zojuist zei, zie ik terugkeer niet als sluitstuk maar bijna als een beginpunt om alle elementen in het asielstelsel goed te laten werken. Mijn oproep, les twee, zal dadelijk ook zijn: zorg er als de wiedeweerga voor dat die terugkeer op gang komt, op welke manier dan ook. Ik denk dat we dan ook echt zullen zien dat de instroom daalt. Dat is al een eerste aanvullende maatregel op het pact dat in juni is aangenomen.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Nog even een aanvullende vraag. Zegt het CDA nu dat er op dit moment niet wordt getekend voor instroombeperkende maatregelen?

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Er wordt nu gezegd dat het CDA niet tekent voor instroombeperkende maatregelen. In

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

juni is er een stevig pakket aangenomen dat de hele asielprocedure aanzienlijk vereenvoudigt en inkort. Bovendien zijn er zeer strenge nareisbeperkingen opgesteld. Dat zou ertoe moeten leiden dat we een daling zien. Die zien we op dit moment niet en daarom vraag ik de minister of dat een tijdsfactor is. Aan de buitengrenzen zien we daadwerkelijk een reductie van 55% ten opzichte van vorig jaar. Gaat die zich in de tijd ook in Nederland voordoen? Komt dat doordat we de terugkeer nog niet op orde hebben of door een ander element? Die vragen stel ik. Ik vind dat we dit zorgvuldig moeten doen en dat we eerst moeten kijken hoe dit uitwerkt. Tegelijkertijd ben ik ook kritisch op de cijfers die ik nu zie.

De **voorzitter**:
U continueert, mevrouw Straatman.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Voorzitter. Ik kom bij mijn tweede les uit Italië. Ik sprak zojuist al over het belang van terugkeer. Terugkeer is geen sluitstuk, maar is van het grootste belang voor de hele werking van het pact. Neem als voorbeeld de versnelde grensprocedure. Dat is een belangrijke nieuwe afspraak onder het pact, maar zonder goed terugkeerbeleid brengt snelle duidelijkheid voor kansarme asielzoekers ons helemaal nergens. Het is daarom goed dat de Terugkeerverordening is aangenomen en dat de minister in de kopgroep zit om innovatieve oplossingen een boost te geven. We kunnen niet genoeg benadrukken wat het belang is van zo'n hub. Kan de minister een update geven? Gaat het lukken om, zoals voorgenomen, voor het einde van het jaar concrete resultaten en afspraken met derde landen te presenteren?

Voorzitter. Wat het CDA betreft worden de hubs zo snel mogelijk operationeel, maar de reële verwachting is dat het eerst om een kleine groep uitgeprocedeerde asielzoekers zal gaan. Dat begrijpen we, maar tegelijkertijd maakt dat de werking van het pact tot die tijd wankel. Welke andere aanknopingspunten ziet de minister in de nieuwe Terugkeerverordening om terugkeer op korte termijn een impuls te geven?

Voorzitter. Tot slot van Italiaanse bodem terug naar Nederlandse bodem: de pilots met verscherpttoezichtlocaties voor overlastgevende asielzoekers. De inspectie komt tot de conclusie dat deze een waardevolle aanvulling zijn. Er vinden minder incidenten plaats op de opvanglocaties en als het wel misgaat, zijn deze specifieke locaties daar beter op ingericht. Wanneer verwacht de minister de evaluatie van deze pilots?

Daarnaast geeft de inspectie aan dat een wettelijke grondslag ontbreekt voor het optreden van particuliere beveiligers en beveiligers van DJI. De minister wil dit met prioriteit oppakken en de werkinstructies aanscherpen, maar wat betekent dit concreet voor de beveiligers? We weten dat de doelgroep op deze locaties ingewikkeld is. Voor het CDA is het daarom belangrijk dat beveiligers de bevoegdheden houden om daar waar nodig in te grijpen in het belang van de veiligheid van het personeel en de andere bewoners. Kan de minister dit bevestigen?

De **voorzitter**:
Ik denk dat meneer Van Baarle eerst was.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Ik zou graag een vraag willen stellen over het onderzoeksrapport van de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Onderzoeksraad voor Veiligheid over de behandeling van kinderen, met name in de noodopvang. Als sinds 2021 zijn er op heel veel momenten alarmbellen afgegaan. We hebben een hele algemene reactie van de minister gehad. Dat was niet echt een inhoudelijke reactie. Vindt het CDA dat alle aanbevelingen in dit rapport opgevolgd zouden moeten worden om er zo snel mogelijk voor te zorgen dat we de kinderrechten in dit land respecteren?

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Ik denk dat de heer Van Baarle en ik de zorg delen dat er veel kinderen in de noodopvang zitten. Dat is voor ons aan de ene kant een reden om te zeggen: we zien dat er veel mensen in de opvanglocaties zitten die eigenlijk al lang terug zouden moeten; maak alsjeblieft zo snel mogelijk werk van terugkeer, want dan ontlast je de hele asielketen. Aan de andere kant zeggen we: zorg ervoor dat je de mensen die wel het recht hebben om hier te blijven, eerlijk over het land verdeelt en dat je statushouders doorplaatst. Als we die drie elementen doen, zorgen voor terugkeer, zorgen voor een eerlijke verdeling van mensen in de procedure en zorgen voor doorplaatsing van statushouders, dan hebben we die noodopvanglocaties niet nodig. Ik hoop aan de linkerzijde mensen te vinden die zeggen "laten we alsjeblieft werk maken van terugkeer" en ik hoop aan de rechterzijde mensen te vinden die zeggen "laten we de mensen eerlijk over het land verdelen", want dan kunnen we die kinderen helpen door ze zo snel mogelijk uit de noodopvang te halen.

De heer **Van Baarle** (DENK):
We zijn het er allemaal over eens dat het absurd is dat we op dit moment meer noodopvang hebben dan reguliere opvang. Noodopvang is eigenlijk de regel geworden en reguliere opvang de uitzondering. We zijn het er niet allemaal over eens hoe we dat moeten oplossen, maar over die constatering zijn we het wel eens. Tegelijkertijd kunnen we, los van die discussie, nu dingen doen om die kinderen tegemoet te komen. Denk aan het invoeren van bindende en betere minimumstandaarden om het verblijf van kinderen te respecteren, aan het invoeren van een maximale verblijfsduur voor kinderen en aan het zorgen voor meer regie hierop. Daarover staan heel veel aanbevelingen in dit rapport. Ik zou graag willen dat het CDA aan mijn zijde staat om aan deze minister te vragen: voer dat nou een keer uit, zodat we over een halfjaar niet weer een brandbrief krijgen waarin staat dat Nederland de kinderrechten van duizenden kinderen niet respecteert. Want dat is echt al jarenlang een schandalige conclusie. Deelt mevrouw Straatman dat?

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Ik ga een beetje hetzelfde antwoord geven als dat ik zojuist gaf. De heer Van Baarle weet dat ik nu ook niet op alle individuele punten uit dat rapport kan ingaan. Dat ga ik nu ook niet doen, maar ik denk dat het in het belang van ieder kind is dat als het in Nederland mag blijven, het heel snel duidelijkheid krijgt. Daarom hebben we ook alle maatregelen genomen met het pact, om de boel te versnellen. Als een kind hier niet mag blijven, met ouders, dan moeten we er ook duidelijk voor zorgen dat ze heel snel teruggaan. Ik hoop dat ik de heer Van Baarle op dat laatste punt dan ook aan mijn zijde vind, namelijk dat terugkeer een essentieel onderdeel is van een werkend en uitvoerbaar asielbeleid, en dat we daar samen aan kunnen werken. Want ik moet zeggen dat ik de heer Van Baarle op dat punt vaak nog niet zo heel erg coöperatief vind.

De heer **Russcher** (FVD):

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

We zien al geruime tijd dat ons terugkeerbeleid wordt gefrustreerd door rechters. Een recent voorbeeld is natuurlijk Italië. We kunnen geen asielzoekers terugsturen naar Italië, omdat de opvang daar niet op orde zou zijn. Nou, we zijn er geweest; het was prima. Dan is er het arrest van het Europees Hof van Justitie van juni, waardoor rechters asielzaken inhoudelijk kunnen gaan beoordelen, wat ze recent ook al hebben gedaan, waarmee zij dus op de stoel van de politiek gaan zitten. Ik ben benieuwd hoe het CDA daarnaar kijkt en welke oplossingen het CDA ziet om die macht weer terug bij de politiek, hier in de Tweede Kamer, te leggen.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Ik vind dat een hele mooie vraag van de heer Russcher, want ik ben nog van de school dat als er in het bestuursrecht een besluit voorligt bij de rechter, de rechter dat marginaal toetst. Dat lijkt nu wel tot het verleden te behoren. Dat stelt ons wel voor heel wat rechtsstatelijke vragen: wat doet dat namelijk in de verhouding van de bevoegdheid van de IND versus de bevoegdheid van de rechters? Ik ben ook wel kritisch op de richting die we nu inslaan. Ik vind dat we met z'n allen als het gaat om uitvoerbaar asielbeleid — dat heb ik eerder ook al gezegd over het terugsturen van mensen naar Italië — ook wel aan de rechters mogen vragen om mee te denken over hoe we dit uitvoerbaar laten zijn, want het kan niet zo zijn dat we straks stappen zetten en dat rechters bijvoorbeeld bij terugkeer elk vliegtuig naar welk land dan ook tegenhouden. Dus ik vind dat we met z'n allen, ieder onderdeel, iedere macht binnen die trias politica, bij moeten dragen aan uitvoerbaar asielbeleid — ook de rechtspraak.

De **voorzitter**:
Mevrouw Straatman is klaar. Dan gaan we naar de heer Van Asten.

De heer **Van Asten** (D66):
Dank, voorzitter. Mevrouw Straatman zei het al: afgelopen week zijn we met een groot aantal collega's naar Italië afgereisd. Ik dank de voorbereidingsgroep en de griffie voor de begeleiding. Dat was een zeer nuttig en interessant werkbezoek, waarbij mij opviel dat we het, hoewel we met z'n allen zeer verdeeld zijn in deze commissie, op grote lijnen toch best wel met elkaar eens bleken te zijn: strenge en snelle procedures, terugkeer voor wie niet mag blijven, en fatsoenlijke opvang voor personen die vluchten voor oorlog of vervolging. Laten we dat de komende periode als basis gebruiken voor deze discussies.

Voorzitter. De situatie in Ter Apel duurt wat mij betreft veel te lang. De politie heeft het gigantisch druk, er slapen mensen buiten en in portieken, en er is veel overlast voor de mensen en ondernemers in het dorp. Die situatie zou niet zo lang mogen duren. We moeten niet alleen zorgen voor voldoende opvangplekken, maar ook de overlast aanpakken om de veiligheid van en rust in het dorp te bewaken. Afgelopen week sprak deze minister met burgemeester Velema over de veiligheid en de leefbaarheid. De extra inzet van de marechaussee is een goede stap, maar we weten ook dat zij niet dezelfde bevoegdheden hebben als de politie. Daarom is ook afgesproken in het coalitieakkoord dat er extra politie-inzet zou komen, maar dat lijkt niet van de grond te komen. Waarom niet, zo vraag ik de minister. Wanneer kan Ter Apel de extra agenten verwachten om de politie daar te ontlasten?

Datzelfde geldt voor rijksvastgoed- en Defensielocaties. Het Rijksvastgoedbedrijf is echt een hele grote speler als het aankomt op locaties. In alleen Den Haag gaat het al om

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

300 gebouwen. Ja, daar zit ook het Binnenhof bij, maar ook een heleboel vrij saaie kantoorgebouwen. Een deel daarvan staat ook leeg, maar ik krijg signalen dat het gemeenten niet lukt om met het Rijk en het Rijksvastgoedbedrijf tot afspraken te komen. Soms moeten ze in hun zoektocht naar een locatie zelfs concurreren met datzelfde Rijksvastgoedbedrijf. Hoe kan dat? En kan ook aan het Rijksvastgoedbedrijf de opdracht worden gegeven om hier een grote rol in te pakken, zeker in gemeentes waarin zij een grote positie hebben? De minister zei voor het reces dat er binnenkort vast wel een locatie op rijksvastgoed- of Defensieterrein zou openen. Inmiddels zijn we twee weken verder. Is er al zicht op deze locatie?

Voorzitter. De oplossing voor de lange termijn ligt voor een belangrijk deel voor de hand: we moeten eerlijker spreiden en snel meer opvangplekken realiseren, zeker in gemeenten die tot nu toe niet bijdragen. Ik denk dat wij in deze commissie altijd de verhalen horen van gemeenten die wel willen, maar vastlopen in de uitvoering. Laten we hen dan ook helpen om die stap te zetten. Het COA ondersteunt bij het opzetten van de opvang, maar juist bij communicatie, draagvlak en verbinding met de wijk kunnen gemeenten echt wel wat hulp gebruiken. Dat is geen dagelijkse kost voor hen. Als we gemeenten vragen om de verantwoordelijkheid te pakken, moet het Rijk hen ook betere ondersteuning geven om ervoor te zorgen dat ze dit goed kunnen doen. Welke ondersteuning wordt op dit moment geboden? Is die voldoende en kan die eventueel worden uitgebreid? Kan de minister bijvoorbeeld gemeenten die al jarenlang goede ervaringen hebben met een azc, actief verbinden aan gemeenten die hiermee worstelen? We kunnen veel voor elkaar krijgen als we niet alleen zeggen wat er moet gebeuren, maar gemeenten ook helpen om het vervolgens daadwerkelijk voor elkaar te krijgen.

Dan kom ik op de brief rondom het migratiebeleid van het kabinet. Deze bevat veel onderwerpen, dus ik heb even moeten kiezen waar ik het nu over wil hebben. De brief is een kabinetsreactie op de rapporten van het IOM en de AIV over de partnerschappen. Hierin zaten toch flink wat kritische noten over de effectiviteit. Zo werden bijvoorbeeld de voorlichtingscampagnes als niet-effectief gekwalificeerd. De brief die hierop een reactie zou moeten zijn, gaat daar echter niet op in. Ik ben eigenlijk wel benieuwd wat de minister vindt van die kwalificatie van de voorlichtingscampagnes in de partnerschaplanden.

Dan wil ik het hebben over de situatie in Syrië. Terwijl er wordt gesproken over de vermeende "veilige status" van het land, liggen er in de grote steden gewoon nog hele stadsdelen in puin. Welk pad van wederopbouw ligt er nu voor? Welke voorwaarden moeten worden vervuld zodat er ook daadwerkelijk sprake is van de mogelijkheid tot terugkeer? Kan de minister een plan met een dergelijk tijdspad presenteren en hierbij ook ingaan op wat de bijbehorende termijnen betekenen voor de Syrische gemeenschap hier in Nederland? Welk perspectief wordt hun gegeven?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik wil nog even terugkomen op de spreiding van asielzoekers, wat volgens D66 kennelijk de oplossing is van het asielprobleem. Is er met D66 te praten over het intrekken dan wel afschaffen van de Spreidingswet, en dan bedoel ik specifiek het dwangelement?

De heer **Van Asten** (D66):
Op dit moment is de opvangcrisis er nog steeds. Zoals de heer Van Baarle al zei,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

hebben we te maken met het feit dat er meer noodopvanglocaties zijn dan gewone locaties. Ik denk dat we daar hard aan moeten werken om ervoor te zorgen dat we gewoon reguliere locaties hebben, zodat er rust komt voor alles en iedereen in de asielketen. De Spreidingswet is daarvoor het instrument dat we hebben aangenomen als Kamer. Daarin staat ook dat iedere gemeente daaraan moet voldoen. Die stok achter de deur is gewoon nodig om ervoor te zorgen dat het ook daadwerkelijk gaat gebeuren. Het lijkt mij dus verstandig dat wij die wet ook gewoon uitvoeren zoals die is.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik wil nog even doorgaan op het punt over Syrië. Hoorde ik de heer Van Asten nou zeggen dat er wordt gesproken over veilige delen in Syrië, maar dat er nog steden in puin liggen en dat we mensen dan toch niet terug kunnen sturen? Beweert de heer Van Asten nou echt dat wij pas mensen naar Syrië kunnen terugsturen als de boel daar wederopgebouwd is? Het idee is toch juist dat op het moment dat het in Syrië veilig genoeg is — en Syrië is inmiddels voor een groot deel veilig — we mensen daarnaartoe terugsturen, zodat zij hun eigen land kunnen gaan opbouwen? We gaan hier toch niet met z'n allen wachten totdat Syrië is opgebouwd, voordat we mensen gaan terugsturen?

De heer **Van Asten** (D66):
Ik heb in mijn bijdrage natuurlijk wel proberen te schetsen, hoewel kort, gezien de tijd, hoe Syrië er op dit moment bij ligt. Er staan namelijk weinig stenen op elkaar; laat staan dat er dus een plek is waar mensen ook kunnen wonen. Ik spreek heel veel Syriërs die echt wel aan de slag willen gaan met de opbouw van hun land, maar je moet dat natuurlijk wel doen vanuit een bepaalde basis. Die basis begint natuurlijk bij huisvesting. Ik denk dus dat je daar heel snel aan de slag moet gaan met in ieder geval een bepaalde vorm van noodhuisvesting. Die gaat verder dan een tentdoek. Ik ben dus wel benieuwd hoe we dat als internationale gemeenschap nou eigenlijk gaan aanpakken, voordat we gaan spreken over het plotseling op grote schaal daarnaartoe terugsturen van mensen.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Ik zou collega Van Asten van D66 graag willen vragen naar het rapport over de positie van kinderen in de noodopvang. Dat speelt natuurlijk breder in de opvang. Ik vond de reactie van de minister zeer algemeen. De enige reactie van de minister was eigenlijk: ik ga mijn best doen, maar het gaat me waarschijnlijk niet lukken in zes maanden. Dat vind ik te karig, temeer omdat we al sinds 2021 horen dat Nederland de kinderrechten gewoon niet respecteert. Dat vind ik schrikbarend. Vindt D66 dat de minister met een veel stevigere reactie moet komen? Vindt D66 ook dat de aanbevelingen uit dit rapport, die direct uitgevoerd zouden kunnen worden, ook echt uitgevoerd moeten worden, zodat we niet over een paar jaar weer een stapel brieven hebben over zaken die niet uitgevoerd zijn en we weer tot de conclusie komen dat duizenden kinderen in verschrikkelijke omstandigheden verkeren?

De heer **Van Asten** (D66):
De heer Van Baarle brengt een zeer terecht punt op. Daarvoor heb ik ook al eerder aandacht gevraagd. De laatste keer was in de schriftelijke vragen met mevrouw Westerveld naar aanleiding van de signalen in dit rapport. Dat doet me natuurlijk wel wat: al die kinderen die in de noodopvang zitten, die niet naar school gaan, die geen veilige plek en geen privacy hebben. Daar moeten we mee aan de slag. Ik heb ook de reactie van het kabinet gezien, waarin ze aangeven dat noodopvang niet voor niks nood

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

betreft, dat ze ermee in hun maag zitten en dat het zo erg is. Ik kan daar aan de ene kant in komen, want we hebben simpelweg meer opvangplekken nodig. Dat is ook waarom ik ervoor pleit om de Spreidingswet goed in te zetten en waarom ik zeg: kom op, gemeentes, pak nou ook gewoon je verantwoordelijkheid. Ik hoop eigenlijk dat de andere collega's zien wat er in de noodopvang met kinderen gebeurt en zich ook hardmaken voor goede opvang in elke gemeente. Ik vind dat we absoluut een been moeten bijtrekken om ervoor te zorgen dat de aanbevelingen daar worden opgepakt. Ik kijk dus ook naar de minister met de vraag om daarop nog een reactie te geven. Ik neem aan dat de heer Van Baarle de directe vraag ook gaat stellen in zijn inbreng. Maar ik vind inderdaad dat we dit niet zo mogen laten gebeuren in Nederland.

De **voorzitter**:
Oké. Dan gaan we luisteren naar de heer Struijs. Tegen degenen die wat later binnenkwamen, heb ik alleen verzuimd te zeggen dat we hebben afgesproken dat we drie vragen hanteren. Dat had ik nog niet gezegd, maar ik denk dat u er wel uit komt met elkaar. Meneer Struijs, het is aan u.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Dank, voorzitter. Winterswijk, Amersfoort, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam: daar was ik tijdens mijn herfstreces. Ik ben op zoek gegaan naar succesverhalen van mensen met een niet-westerse achtergrond die hier al een tijdje zijn. Ik denk namelijk dat we die verhalen soms te weinig vertellen in de balans rondom polarisatie.

Het viel mij op dat de grote rode draad ook voor deze mensen is dat wel het eerlijke verhaal verteld moet worden. Polarisatie komt voort uit het feit dat er in de politiek soms een soort schemer hangt over het durven vertellen van hun belevingswereld. Dan heb ik het over de problemen die ze hebben. Opvallend daarbij is dat ook deze mensen aangaven dat alles rondom woningen voor eenieder gewoon hartstikke schrijnend is. We zien nu het EIB-rapport, waarin staat dat 60% van de aanvullende woningvraag veroorzaakt wordt door asielzoekers. Benoem dat ook, zeggen ze, want anders gaan we deze problemen nooit oplossen. Ik heb niet alleen met mensen met een niet-westerse achtergrond gesproken, maar ik vond het opvallend dat die hoek dit zei.

Een tweede wijze les die ze over dat eerlijke verhaal gaven, is de volgende. "Nu is er dat rapport, maar we hebben u ook gezien in de Kamer en dat u met de minister in debat was over de definitievraag rondom de cijfers en rondom de woningen. We hebben gezien hoe groot de druk daardoor is vanuit asielperspectief en dat u samen concludeert dat het ook een beetje een definitieding is. Nu er een andere definitie is die veel meer op de gevoelswaarde van alle Nederlanders zit, krijgen zij toch een beetje het gevoel: hebben ze de boel een beetje zitten verhullen?" Ik vind dat een belangrijk punt. Ik vind dat het eerlijke verhaal constant verteld moet worden, hoe pijnlijk het ook is. Ik zie dat ook internationaal terugkomen.

Ik ga nu ook eventjes in op wat cijfers over de negatieve kant van migratie en op intimidatie, geweld en overlast op straat. De belevingswereld is enorm. Ook in mijn achterban zijn er mensen die 's avonds niet meer een straatje om gaan en dat soort dingen. We zien dat de laatste cijfers van het CBS dat ook aangeven, maar criminaliteitscijfers tonen al langere tijd aan dat bepaalde groepen met een migratieachtergrond oververtegenwoordigd zijn. Ik zit hier niet om te polariseren, maar wel om het eerlijke debat te voeren. Wat doen we er met z'n allen aan dat deze

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

geregistreerde verdachten gewoon ook een enorm probleem zijn? Ik ben er niet van om een beetje in de mist te bewegen. Dan moeten we maar met z'n allen de pijn voelen. Graag een reactie daarop.

Ik kom op het internationale aspect. Ik heb de analyse van The Economist zitten lezen over de veroordelingscijfers uit Engeland en Wales. Dat is echt een aanbeveling. Het is een vrij progressieve krant die zegt: ga het eerlijke verhaal vertellen. Ze brachten onder andere de analyse — er zaten vele analyses in — dat Afghaanse burgers zeven keer zoveel worden veroordeeld voor seksueel geweld en dat soort dingen. En dat is dus een progressieve krant. Zij waren echt van mening dat alle cijfers op tafel gegooid moeten worden om het goede debat te kunnen voeren. Het helpt in ieder geval in Wales en Engeland het debat een stukje verder. Ga door de pijn heen, want dan kom je tot echte oplossingen. Dat vind ik dus belangrijk. Gaarne een reflectie hierop, want wij hebben in Nederland betrouwbare cijfers en indicaties nodig, met het goede verhaal erbij. Anders zitten we mekaar verwijten te maken, en hebben we dus echt een probleem.

Dan wil ik toch even naar de vaste opvanglocaties. Wij hebben daar een motie over ingediend. Hoe staat het daarmee? Want ook wij krijgen de indruk, net als mijn collega, dat het Rijksvastgoedbedrijf een beetje stroperig is. Ik heb dit ingebracht vanuit financieel perspectief, want het scheelt ons echt miljarden als we vaste locaties hebben, even los van alle andere discussies. Zit daar al voortgang in, minister? En wanneer krijgen we de eerste stappen te zien?

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik wil nog graag even terugkomen op het vorige punt. De heer Struijs zegt dat het eerlijke verhaal en de feiten op tafel moeten. Die zijn soms schokkend en lastig, vandaar mijn vraag. De heer Struijs is namelijk niet alleen een analist. Wat voor consequenties verbindt hij daar dan aan? Die vraag heeft ook eerder op tafel gelegen. De daling van de instroom valt tegen. Bepleit 50PLUS bijvoorbeeld nadere maatregelen om de instroom terug te brengen? Wat voor conclusie verbindt hij aan zijn analyse, die waarschijnlijk, helaas, terecht is?

De heer **Struijs** (50PLUS):
Dat is een hele interessante vraag. Ik verbind hier meerdere conclusies aan. 50PLUS stelt zich op het standpunt dat op het moment dat jij hier misdrijven pleegt, je uit de asielketen moet. Wij hebben ook een motie ingediend om het snelrecht te versterken. Dat is voor ons dus een belangrijk punt. Dan hoor je hier niet thuis. We hebben zo veel vluchtelingen die hier wél een goede kans verdienen, en die anderen verstoren het proces enorm. Hoe sneller, hoe beter. Het tweede dat wij bepleiten, is: kan je er niet uit, dan ga je de gevangenis in, want dan verdien je gewoon straf. In die volgorde of andersom, dat maakt me niet uit, maar we moeten vol gas geven op dat domein.

Dan het tweede deel van de vraag. Het Migratiepact en de instroomcijfers vallen gewoon echt tegen. Ik ben blij dat we die cijfers hebben, want ze vallen echt tegen, ook mij. Daarom vond ik de vraag van mevrouw Straatman zo terecht of dat een kwestie van tijd is en hoelang we nog moeten wachten. Wij ervaren namelijk ook de acuutheid van dit probleem. Moeten die aanvullende maatregelen er misschien morgen al komen, aangezien deze stroperigheid toeneemt? Dan een derde punt dat ik mijn collega's en met name de minister wil meegeven. Dat is toch wel een inzicht uit alle gesprekken die ik in het herfstreces en daarvoor heb gevoerd. Kijk, hoe meer terugkeer, hoe minder

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

instroom, vertellen mijn collega's in Engeland. Ik merk dat ook aan de collega's in Duitsland die ik eventjes in Winterswijk heb gesproken. Zij kwamen de grens over; het is maar 5 kilometer, maar goed, dat geheel terzijde. Ik vond het echt interessant dat zij zeiden: Jan, als je de gerechtvaardigde uitstroom echt versneld op gang kan brengen, gaat dat als een razende over ons internet en dan zal je zien dat de instroom echt vermindert. Dat is een onderdeel dat ik de minister ook in het laatste deel van mijn betoog nog wilde meegeven. Dit is dus een beetje de beantwoording van de vraag van de heer Van Dijk.

De **voorzitter**:
Hoever was u in uw betoog, meneer Struijs? U heeft namelijk vier minuten.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ik ben bijna klaar.

De **voorzitter**:
Kunt u het in twintig seconden doen? Lukt dat?

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ja. Ik wil ook een reactie op het NRC-artikel over de rechter die op de stoel van de IND gaan zitten. Ik vind dat zorgelijk, want ik ben opgevoed met een marginale toetsing en nu raken we uit balans. Ik wil nooit rechters aanvallen want ik ben van de rechtsstaat, maar nu vind ik echt dat die marginale toetsing wordt losgelaten.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Top. Ik kijk even rond en zie dat er geen interrupties meer zijn. Dan mevrouw Vondeling van de PVV.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Drie miljoen jonge Marokkanen willen naar Europa komen. Daar waarschuwt de vicepresident van Ceuta voor. Een islamitische en demografische invasie staat ons te wachten als deze minister niet nu onze grenzen sluit. Maar wat doet dit kabinet? In plaats van onze grenzen te bewaken en een asielstop in te voeren, kiest de minister ervoor om de grensbewaking juist af te bouwen. De rode loper wordt hier uitgerold en er worden nog meer bedden klaargezet voor asielzoekers. Het is de wereld op zijn kop. Terwijl de instroom in Europa daalt, komen er in Nederland juist meer asielzoekers bij. In Polen sturen ze asielzoekers aan de grens terug. Daar bepalen ze zelf wie ze het land binnenlaten. Waarom blijft deze minister ons land kapotmaken door iedere week 900 islamitische tikkende tijdbommen op de Nederlanders los te laten?

Het asieltuig regeert onze straten. In Sliedrecht werd een 18-jarig meisje beestachtig verkracht door een groep Syriërs. De groepsverkrachting werd ook nog eens gefilmd, en de misselijkmakende beelden werden gedeeld op social media. Hoe ziek en pervers wil je het hebben? Deze week bleek dat een van de Syrische verdachten nota bene al in de politiesystemen stond omdat hij al eerder vrouwen had lastiggevallen. Groepen minderjarige Syriërs zorgen voor vernielingen door het hele land. In Arnhem, Utrecht, Den Bosch, Groningen en Den Haag terroriseren zij complete buurten en wijken. Zij steken, vechten en stelen erop los. Nota bene Marokkanen in Den Haag zeggen bang te

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

zijn voor Syriërs; dat wil wat zeggen, want we weten allemaal dat Marokkanen zelf al zwaar oververtegenwoordigd zijn in de criminaliteit. Maar wat is de reactie van het kabinet? Deze Syriërs met meterslange strafbladen worden niet vastgezet en uitgezet, maar lopen na hun zoveelste arrestatie weer lachend over straat. Er worden tientallen miljoenen euro's naar Syrië overgemaakt, maar ondertussen wordt er geen Syriër gedwongen uitgezet. Zelfs het aantal vrijwillige vertrekken is lachwekkend laag.

Ondertussen zegt zelfs de IND dat Syrië veilig genoeg is, en wijst het vrijwel alle asielverzoeken van Syriërs af. In Duitsland zijn ze al begonnen met het intrekken van verblijfsvergunningen van Syriërs. Dat dit nog niet gebeurt in Nederland, is dus geen kwestie van onmogelijkheid, maar van complete politieke onwil. Wanneer …

De **voorzitter**:
U heeft een interruptie. Ik zocht even naar een natuurlijk moment.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Mevrouw Vondeling en ik delen denk ik de frustratie over de overlast en de strafbare feiten die worden gepleegd. Maar het volgende begrijp ik niet: mevrouw Vondeling zegt dat we de Syriërs moeten uitzetten en er alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat zij niet in Nederland blijven op het moment dat zij zich misdragen, maar als wij dan een motie indienen om te bekijken wat er werkt in Duitsland … Ik heb het over een pilot om Syriërs of andere asielzoekers die zich misdragen hebben, vast te zetten en vanuit detentie terug te sturen; dat is een van de weinige oplossingen die wel werkt om terugkeer op gang te brengen. We weten namelijk allemaal hoe ingewikkeld gedwongen terugkeer is. Maar tot mijn grote verbazing stemt de PVV dan tegen. Kan mevrouw Vondeling dat uitleggen?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dat kan ik zeker, want deze motie stelde voor om criminelen een strafkorting te geven zodat zij meewerken aan hun vertrek. Daar zijn wij sowieso al geen voorstander van. Daarnaast blijven onder dit kabinet de grenzen gewoon open. Stel dat je tegen zo'n Syriër zegt "je hebt misschien een meisje verkracht, maar je krijgt wat minder celstraf" en die persoon vervolgens zegt: ik vertrek vrijwillig. Dan is de kans levensgroot dat die daarna gewoon weer terugkomt en met open armen door dit kabinet wordt ontvangen. Daar zijn wij inderdaad geen voorstander van.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
We weten allemaal dat gedwongen terugkeer eigenlijk onmogelijk is. De enige manier om iemand terug te krijgen, is vrijwillige terugkeer. Denk aan wat werkt in Duitsland, aan dat mooie succesverhaal; als je tegen iemand zegt "als jij onder deze voorwaarden vanuit detentie meewerkt aan terugkeer" dan gaan mensen ook terug. De conclusie is dat het met het voorstel van het CDA daadwerkelijk lukt om in dit ingewikkelde juridische moeras mensen terug te sturen. Toch zegt de PVV: nee, laat ze nog maar even twee jaartjes extra in de cel zitten en daarna gewoon veilig kunnen rondlopen in onze straten. Ik vind dat onbegrijpelijk.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Het is gewoon een klap in het gezicht van de slachtoffers. We weten inmiddels ook dat rechters gewoon belachelijk lage straffen opleggen. Dan ga je ze nog meer strafkorting geven, en is er daarnaast geen garantie dat zij door dit kabinet niet opnieuw met open

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

armen worden verwelkomd. Daar zijn wij inderdaad geen voorstander van.

De **voorzitter**:
Tot slot, mevrouw Straatman.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Tot slot. Dan maak ik mijn interrupties meteen op. Als mevrouw Vondeling vindt dat de rechters zo laag straffen, dan zou ik al helemaal zeggen: zorg er voor dat ze zo snel mogelijk teruggaan naar Syrië en niet na die hele korte periode, volgens mevrouw Vondeling althans, weer de Nederlandse straat opgaan. Ik zou dus graag een oproep willen doen: niet alleen woorden, maar ook daden. Stem dan ook gewoon voor dit soort hele verstandige moties.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Nog even een korte reactie. De PVV wil minimumstraffen, waardoor er ook niet lager gestraft wordt. Als het CDA het daarmee eens is, zou ik zeggen: steun dat voorstel.

De **voorzitter**:
Mevrouw Vondeling gaat verder.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dan de situatie in Lochem en Berkelland. Daar worden jonge meisjes lastiggevallen door COA-bewoners. Asielzoekers wachten meisjes op, intimideren ze en vallen ze lastig. De ouders van deze meisjes hebben hier melding van gemaakt, maar het enige wat het COA doet, is een foeigesprek voeren met wat jongeren in het azc. Waarom? Omdat het COA en Arriva beweren dat zij er niet in zijn geslaagd om te achterhalen wie dit tuig is. Dat is een klap in het gezicht van de slachtoffers. Waarom wordt er niet keihard opgetreden, vraag ik de minister. Waarom komt dit tuig weg met een foeigesprek in plaats van celstraf en uitzetting?

Voorzitter. De asielgekte in dit land kent geen grenzen. De Raad van Kerken heeft aangekondigd de deuren open te zetten om statushouders op te vangen. Hoezo de kerken? Wilden de moskeeën ze soms niet hebben, vraag ik de minister. Waarom staat de deur niet open voor al die duizenden Nederlandse daklozen die in de kou moeten slapen. Deze misplaatste barmhartigheid is pure capitulatie. De kerken helpen hiermee actief mee aan de islamisering van Nederland, door massaal onderdak te bieden aan statushouders die elders asiel hadden moeten aanvragen en veelal de islamitische ideologie van haat en geweld aanhangen. Wat de PVV betreft worden dit soort belachelijke opvanginitiatieven verboden, net als het opvangen van illegalen door kerken.

De **voorzitter**:
Momentje. Er is een interruptie van de heer Van Asten.

De heer **Van Asten** (D66):
Ik vind het eigenlijk te kleinzielig om op in te gaan, maar ik heb toch even een vraag. Stel je nou voor dat het gevluchte Ethiopische kopten zijn, mag het dan wel van mevrouw Vondeling? Of is het dan ook niet goed dat een kerk barmhartig is en onderdak biedt aan iemand die hier in Nederland een vluchtelingenstatus heeft gekregen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Deze minister en dit kabinet, en daarmee ook D66, moeten er gewoon eens voor zorgen dat al die tienduizenden Syriërs die in die azc's zitten en wel of geen status hebben, gewoon terugkeren. Dan is er ruimte in azc's, kunnen we azc's gaan sluiten en hoeven er niet allerlei belachelijke opvanginitiatieven te worden opgetuigd om dit soort mensen te huisvesten.

De heer **Van Asten** (D66):
Mevrouw Vondeling geeft dus geen antwoord op de vraag. Het was dus even een cheap shot op kerken die iets moois doen. Dan wil ik nog even iets vragen over de Syriërs. Kun je mensen terugsturen naar een plek waar geen huizen staan?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Daar werd net al door een collega van JA21 antwoord op gegeven. Die Syriërs die in Europa zijn, kunnen ook gewoon gaan helpen hun land op te bouwen. Het lijkt me volkomen normaal om dat te vragen. Ga dat dus doen. Als we moeten wachten totdat er overal huizen zijn gebouwd, dan zijn ze hier gewoon voor eeuwig. Ik denk niet dat dat de bedoeling is.

De heer **Van Asten** (D66):
Nog even over de simpele manier van denken die daarachter zit: mevrouw Vondeling heeft het erover dat mensen moeten meewerken aan de opbouw van een huis. Ik stel me voor dat het gaat om een leraar, een tandarts of een verkoper van een supermarkt. Die wilt u nu dus in één keer de bouw in jagen. Het kan even duren voordat er een huis staat. Mag diegene in de tussentijd op straat slapen met zijn gezin? Is dat dan ongeveer wat mevrouw Vondeling een goede manier vindt van repatriatie?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Allereerst, als u nu weer met dat verhaal komt dat we allemaal tandartsen hierheen hebben gehaald, dan kan ik u sowieso niet serieus nemen. Dat is gewoon niet het geval. Ik hoef hier dus verder ook niet op in te gaan.

De **voorzitter**:
Even kijken. Mevrouw Westerveld was als eerste.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik wil verder op dit punt. Wat de heer van Asten zegt, klopt natuurlijk. Mevrouw Vondeling wil allemaal mensen terugsturen naar Syrië die wellicht helemaal niet zijn opgeleid om huizen te bouwen. Dat is toch een veel te simpele manier van denken? Dat zou ik aan mevrouw Vondeling willen vragen, aangezien er net geen antwoord kwam op de vraag.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Het asielrecht is bedoeld voor mensen die vluchten voor oorlog en geweld. Er is geen oorlog meer in Syrië, dus horen ze gewoon terug te gaan. Zo simpel kan het inderdaad zijn.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Er zijn nog steeds groepen mensen onveilig in Syrië. Bovendien zijn heel veel huizen en steden gewoon platgebombardeerd en kunnen mensen daar niet wonen. Dat was het

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

punt van de heer Van Asten. Wat is dan de oplossing van mevrouw Vondeling, als zij kennelijk aanneemt dat iedereen even terug kan gaan om huizen te bouwen? Is ze het met mij en de heer Van Asten eens dat dit gewoon een veel te simpele gedachte is en dat het leuk wensdenken is, maar dat het zo in de praktijk niet werkt?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Wij denken gewoon heel anders, PRO en de PVV. Wij vinden dat de prioriteit moet liggen bij het bieden van huisvesting aan Nederlanders. Er zijn nu heel veel Nederlanders die geen woning hebben. Denk aan jonge mensen die graag hun leven willen opstarten en die bij hun ouders op zolder moeten blijven wonen. Aan hen moet gewoon voorrang worden gegeven. Dat kan niet als je hier tienduizenden Syriërs laat blijven die gewoon terug kunnen naar hun eigen land omdat daar geen oorlog meer is.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Mevrouw Vondeling haalt snoeihard uit naar de kerken. Ik zag het gisteren ook in de Kamervragen terugkomen. Mijn vraag is de volgende. Dat is toch een oneigenlijke uithaal? Den Haag is er niet in geslaagd om de instroom te beteugelen. Wij hebben een opvangcrisis laten ontstaan. Dat de kerken vanuit hun opvatting over gastvrijheid en barmhartigheid ietsjepietsje mee willen werken en beschikbare ruimte ter beschikking willen stellen voor statushouders, kunnen we de kerken toch niet verwijten? Als we iets of iemand iets willen verwijten, moeten we het Den Haag verwijten, maar toch niet die kerken die — dat is mijn volgende vraag — een eigen positie hebben en zelf gaan over hoe zij omgaan met eventuele beschikbare woonruimte et cetera?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Wij leveren natuurlijk ook kritiek op het kabinet omdat er te weinig wordt gedaan. De kerken gaan daar inderdaad in principe zelf over. Ik roep de minister op om er werk van te maken om Syriërs terug te sturen en om plaats te maken in de azc's, maar ik vind het gigantisch naïef van de kerken om veelal islamitische migranten op te vangen. Dat is gewoon wat wij vinden en dat maak ik hier kenbaar.

De **voorzitter**:
We heten mevrouw Keijzer welkom. Zij is officieel geen lid van deze commissie, maar ik neem aan dat iedereen het goed vindt dat mevrouw Keijzer aansluit. We hebben drie losse vragen afgesproken. Dan weet u dat. Mevrouw Vondeling, u was nog niet klaar, hè?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Nee. Hoeveel minuten heb ik nog?

De **voorzitter**:
Eén minuut. Lukt dat?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik denk het wel.

De **voorzitter**:
Oké. Gaat uw gang.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De linkse asielcarrousel stopt niet bij de kerkdeur. Uit onderzoek blijkt dat rechters, asieladvocaten en clubs zoals VluchtelingenWerk nauw met elkaar verweven zijn. Buiten de rechtszaal om opereren ze in exact dezelfde schaduwnetwerken. Ze zitten samen in besturen, organiseren conferenties en richten samen nieuwe verenigingen voor migratierecht op. Dit heeft natuurlijk alle schijn van belangenverstrengeling. Hoe kunnen we de rechtspraak nog onafhankelijk noemen als rechters zich mengen in dit soort linkse onderonsjes en op de stoel van de politiek gaan zitten? De PVV wil dat de bezem door deze netwerken gaat en dat er een wettelijk verbod komt op deze dubbele petten in de asielrechtspraak.

Tot slot. De IND wordt inmiddels volledig buitenspel gezet omdat ongekozen rechters op de stoel van de IND zitten. Rechters delen aan de lopende band verblijfsvergunningen uit omdat Brussel dat dicteert via een arrest van het Europese Hof. We zijn de controle over onze eigen grenzen en onze eigen regels kwijt zolang we aan de leiband van de EU lopen. Als we de massa-immigratie echt willen stoppen en de bezem door dit falende systeem willen halen, is er maar één logische en onvermijdelijke conclusie en dat is dat we de controle terugpakken, de instroom stoppen en zo snel mogelijk uit de EU stappen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dan gaan we naar de heer Van Dijk namens de fractie van de SGP.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank u wel, voorzitter. De gemeente Hengelo zit met twee Oekraïense mannen in de maag. Ze zijn hun opvang uitgezet nadat er op hun kamer harddrugs, cannabisresten, paddo's, een gasbrander, gevaarlijke grondstoffen voor de productie van drugs en een groot mes waren aangetroffen. Wat mijn fractie betreft is het terecht dat de gemeente hier een streep trekt, maar de rechter oordeelde anders. Alle ingrediënten voor drugsproductie waren aanwezig, maar er werd geen werkend drugslab aangetroffen en dus is het niet strafbaar. Hengelo zou deze mannen terug moeten nemen in de opvang, terwijl de veiligheid van de bijna 500 andere bewoners in het geding is. Er staat inmiddels zelfs een dwangsom van €2.000 per dag op. Opnieuw blijkt dat de gemeenten onvoldoende instrumenten hebben om overlastgevende Oekraïners uit de opvang te zetten, maar het ministerie zwijgt vooralsnog. Hoe reageert de minister op deze situatie? Deelt hij de mening dat gemeenten wettelijk meer mogelijkheden moeten krijgen om op te treden tegen dergelijk gedrag, bijvoorbeeld met een aparte locatie voor overlastgevers?

Voorzitter. Verschillende partijen hebben herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de positie van Syrische christenen. Ons bereikten signalen dat hun situatie in de achterliggende maanden aanzienlijk is verslechterd. Daarom hebben wij samen met de BBB en de ChristenUnie een motie ingediend, die ook is aangenomen, om hier onderzoek naar te doen en om, indien daartoe aanleiding bestaat, het landenbeleid aan te passen. Laat ik allereerst zeggen dat ik het heel positief vind dat dit rapport er nu ligt en dat de minister de zorgen hierover serieus neemt. Maar we zijn nog niet onverdeeld overtuigd van de uitkomst, namelijk dat de christelijke gemeenschap in Syrië niet extra kwetsbaar is en dat er geen aanleiding is om het landenbeleid daarop aan te passen. Het onderzoek lijkt sterk te berusten op gegevens die de Syrische autoriteiten naar buiten brengen, waarbij geweld tegen christenen wordt afgedaan als lokaal incident,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

zonder dat serieus en onafhankelijk wordt ingegaan op aanwijzingen over de werkelijke veiligheidssituatie van christenen. Zo is er in het onderzoek geen rekening gehouden met het rapport van de ngo Syrians for Truth and Justice, dat duidelijk aangeeft dat christenen vaak worden gezien als aanhangers van het vroegere regime van Assad en om die reden ook frequent doelwit zijn van intimidatie, provocatie en geweld. Ik wil de minister vragen om dergelijke kritische informatie, onder andere van deze ngo, nader te bestuderen en in elk geval te betrekken bij het nieuwe landenbeleid. Is hij daartoe bereid?

Voorzitter. Kinderen uit polygame huwelijken proberen via hun vader het Nederlanderschap te verkrijgen. Zo was er recent een zaak van een Ghanees die zich beriep op de afstamming van zijn vader, terwijl die tijdens het huwelijk met zijn moeder ook al met een andere vrouw was getrouwd. De rechtbank in Den Haag wees dit verzoek in eerste instantie toe, maar uiteindelijk verwierp de Hoge Raad dit verzoek gelukkig. Bij bestudering blijkt dat onze wet hiervoor meer ruimte biedt dan die in de ons omringende landen. Zo sloot Frankrijk polygame partners in 2021 uit van een verblijfsvergunning en gezinshereniging. Ook Denemarken gebruikt tegenwoordig een oude bigamiewet om polygame partners verblijf te weigeren. Wat de SGP betreft wordt dit ook zo spoedig mogelijk wettelijk verankerd in Nederland. Het kan toch niet zo zijn dat voor Nederlanders polygamie verboden is, maar dat polygame asielzoekers hier gewoon worden toegelaten? Welk kader hanteert de IND op dit punt? Wordt een asielzoeker in alle gevallen de toegang geweigerd in geval van polygamie en krijgt hij zeker geen toestemming om meerdere echtgenotes over te laten komen? En zo niet, hoeveel gevallen van polygame partners zijn bekend die in de achterliggende jaren tot Nederland zijn toegelaten?

Tot zover. Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Oké. Dan gaan we naar de heer Ceulemans namens de fractie van JA21.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dank u wel, voorzitter. Op haar verzoek doe ik deze inbreng mede namens mevrouw Lammers van Groep Markuszower, die vanwege persoonlijke omstandigheden niet aanwezig kan zijn vandaag.

Voorzitter. De asielinstroom in Nederland is nog altijd hoog. Sinds de zomer is er nauwelijks verschil merkbaar met de instroomcijfers in de weken voor de inwerkingtreding van het EU-Migratiepact, dat volgens partijen hier dé oplossing voor de asielproblematiek zou zijn. De Nederlandse asielketen bezwijkt onder deze instroom. Het COA komt honderden plekken tekort en noemt de situatie in de keten zeer kritiek. Minister Van den Brink stuurde eerder deze maand een brandbrief naar gemeenten met onder andere het verzoek om snel extra tijdelijke plekken op te leveren, omdat het tekort anders oploopt naar 7.600 plekken in april volgend jaar. Maar het probleem is niet een tekort aan opvangplekken. Het probleem is de hoge en simpelweg niet op te vangen asielinstroom. Het regeerakkoord is helder: wanneer de asielketen bezwijkt onder de instroom, worden er aanvullende instroombeperkende maatregelen getroffen. Vraag aan de minister: hoe kan hij, nota bene gelet op zijn eigen brandbrief, nog ontkennen dat de asielketen momenteel bezwijkt en waarom zijn er nog geen aanvullende instroombeperkende maatregelen genomen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Voorzitter. Niet alleen de asielketen, maar ook de samenleving bezwijkt. Het probleem van de hoge instroom wordt, zoals we weten, op het bordje van gemeenten geschoven middels de Spreidingswet. Inmiddels zijn 63 gemeenten op trede 3 van de interventieladder geplaatst. Vraag aan de minister: erkent hij dat dit puur een politiek-bestuurlijke keuze is die niet verplichtend uit de wet voortvloeit, net zoals het een keuze is om in een verdeelbesluit plekken op te leggen aan gemeenten die deze niet zelf aanbieden? Onze inzet is in ieder geval helder: de Spreidingswet zo snel mogelijk intrekken, bijvoorbeeld via onze intrekkingswet die gereed is voor behandeling, en tot die tijd geen dwang richting gemeenten.

Dan de Syriërs. De aanwezigheid van het grote aantal Syriërs in ons land leidt tot steeds grotere problemen in tal van opzichten. Zo snel en massaal mogelijke terugkeer van Syriërs dient daarom topprioriteit te krijgen. Het op grote schaal herbeoordelen van tijdelijke verblijfsvergunningen is hierbij cruciaal. We wachten nog altijd op een nieuw ambtsbericht. Dat zou in het vierde kwartaal van dit jaar komen, maar is, zo lezen wij, inmiddels uitgesteld naar januari. Waarom duurt het zo absurd lang? Ondertussen maken Syrische jongeren, onder wie ook uitgeprocedeerden en amv's, steeds meer stadscentra en stationsgebieden onveilig en onleefbaar. Het is simpel: zij moeten het land uit. Als zelfs de burgemeester van Arnhem zegt "zet ze maar op een vliegtuig naar Damascus en kijk wat er gebeurt", waarom neemt deze minister dan geen rigoureuze maatregelen? Er is zo ontzettend veel mogelijk, als we maar willen. Duitsland is begonnen met het herbeoordelen van verblijfsvergunningen, Oostenrijk stuurt criminelen terug, Noorwegen werkt aan gezinshereniging voor amv's in het land waar de ouders zich bevinden in plaats van in Noorwegen zelf en ga zo maar door, maar in Nederland kan een 18-jarige Syriër met 114 politieregistraties zijn ouders en broers laten overkomen.

Nederland werkt wel aan diplomatieke banden met Syrië en dat is op zichzelf een goede zaak. Ook trekt Nederland geld uit voor de wederopbouw van Syrië. Onderschrijft de minister dat Nederlandse steun aan Syrië in welke vorm dan ook strikt gekoppeld moet zijn aan het terugnemen van eigen onderdanen, inclusief amv's en gedwongen terugkeer, evenals dat dit ingezet moet worden voor adequate opvang in Syrië, zodat amv's terug kunnen gelet op de voorwaarden in de Terugkeerverordening? Waarom wordt hier niet op doorgepakt?

Gisteren lazen we op RTL dat de eerste Europese terugkeerhub, waar JA21 van het begin af aan voorstander van is, gaat komen in Rwanda. Een terugkeerhub is natuurlijk geen doel op zich. Het doel is om er zo veel mogelijk uitgeprocedeerden, die we hier niet willen, naartoe te kunnen sturen. Hoe ziet de deal eruit? Welke voorwaarden heeft Rwanda gesteld? Kunnen we straks echt zelf bepalen wie we daarheen overbrengen? Een terugkeerhub is natuurlijk een goede stap, maar een echte oplossing is het volledig verplaatsen van de asielprocedures- en opvang naar landen buiten de EU. Geen asielopvang meer in Nederland; daar blijft JA21 zich hard voor maken.

Dan het Migratiepact. JA21 heeft van het begin af aan gewaarschuwd voor het hoge papierentijgerkarakter van dit pact en daar is sinds de inwerkingtreding op 12 juni helaas alles van gebleken. We horen dat de screening en de registratie aan de buitengrenzen inmiddels goed zou verlopen, maar toch komen hier nog steeds zo'n 800 asielzoekers per week binnen, nagenoeg allemaal over land. Waar komen zij vandaan? Welke route

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

leggen zij af? Kan de minister hier onderzoek naar verrichten? Als het pact lekker zou draaien, waarom zijn ze dan hier?

Ik rond af met een paar korte kwesties. Ik zal dat staccato doen, gelet op de tijd. De laatste dag voor het herfstreces, tijdens het commissiedebat Regulier verblijf, vroeg ik de minister naar de universiteit Maastricht waar een medewerker in dienst was die studenten begeleidde bij het doen van asielaanvragen. De minister vond het ook onwenselijk. Hij zou dat opnemen met OCW. Wat is daarvan de stand van zaken? De inmiddels aangepaste pagina staat nog steeds online. Wordt hier gewoon per direct een eind aan gemaakt?

Ik sluit me aan bij de vragen over de rechters die op de stoel van de IND gaan zitten.

Ik zie dat ik nog één zin krijg van de voorzitter. Dan vraag ik de minister het volgende. De minister heeft toegezegd dat hij met betrekking tot de vreemdelingen die tot gevaar voor de nationale veiligheid zijn bestempeld, maar die we niet vast- en uitgezet krijgen, met een brief komt om obstakels weg te nemen. Worden in die brief ook echt alle obstakels weggenomen? Gaat de minister daar actie op ondernemen? Zo nee, dan kan hij initiatiefwetgeving van JA21 verwachten.

Tot zover.

De **voorzitter**:
Oké. Meneer Van Baarle namens de fractie van DENK.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Dank, voorzitter. De Onderzoeksraad voor Veiligheid concludeerde vorige maand dat duizenden kinderen in zeer slechte omstandigheden verblijven in de noodopvang. Deze waarschuwingen zijn al jarenlang bekend. Er waren waarschuwingen in 2021 en in juli en september 2022. In 2023 concludeerde de inspectie dat er geen verbetering was na de brandbrief in 2021. Na al die alarmsignalen en meerdere aangenomen Kamermoties is er nog steeds veel te weinig veranderd. De Onderzoeksraad stelt dat deze behandeling van kinderen wordt veroorzaakt — ik citeer — door het ontbreken van politieke wil en het bestuurlijk vermogen om de opvang veilig vorm te geven. Wat is de reactie van de minister op deze conclusie? Hoe bestaat het dat we in Nederland al jarenlang de basale rechten van kinderen in de opvang niet respecteren? De Onderzoeksraad komt met zeer concrete aanbevelingen, zoals het maximeren van de verblijfsduur in een noodopvang, het in kaart brengen van de veiligheidsrisico's voor kinderen op noodopvanglocaties en het creëren van bindende kwaliteits- en veiligheidseisen. Hoe kijkt de minister naar deze zeer concrete aanbevelingen? Neemt hij deze aanbevelingen over en gaat hij deze aanbevelingen binnen zes maanden uitvoeren?

Voorzitter. Ook breder blijft de opvangcapaciteit een probleem. Inmiddels staan 63 gemeenten — dat is bijna een op de vijf — onder toezicht, omdat ze weigeren voldoende mensen op te vangen. Kan de minister een laatste stand van zaken geven over de inzet van de Spreidingswet en kan hij de stappen die hij de komende tijd wil ondernemen mededelen? Begin deze maand moesten twintig mensen in Ter Apel buiten slapen in de regen. Welke concrete maatregelen gaat de minister nemen met het oog op de komende winter om ervoor te zorgen dat mensen straks niet in de vrieskou buiten

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

moeten slapen? Graag een reactie.

Voorzitter. Dan de samenwerking met landen buiten Europa. Op 1 oktober heeft de EU nieuwe regels vastgesteld waarmee lidstaten terugkeerhubs kunnen opstarten. Gisteren kwam naar buiten dat Nederland samen met Europese andere landen dicht bij een akkoord met Rwanda zou zijn, terwijl mensenrechtenorganisaties waarschuwen voor de mensenrechtenrisico's. Wat is de reactie van de minister op deze zorgen over mensenrechtenrisico's? Hoe worden volgens de minister mensenrechten concreet geborgd in die nieuwe EU-terugkeerregels en is dat concreet genoeg? Hoe zit het met die afspraak met Rwanda? Hoe worden daar mensenrechten in geborgd?

De **voorzitter**:
Er is een interruptie van mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Nederland wordt overspoeld. Nog steeds melden zich elke week zo'n 800 veelal jonge mannen uit veilige landen met rolkoffers in Ter Apel. Niemand vraagt zich overigens af waar ze nou de avond ervoor en de avond daar weer voor hebben geslapen. Is het in de wereld van DENK voorstelbaar dat je tegen deze jonge mannen uit veilige landen zegt "het spijt me, u moet terug"?

De heer **Van Baarle** (DENK):
We hebben hier in dit huis politieke partijen die jarenlang hebben bezuinigd op de capaciteit bij het COA en op de capaciteit bij de IND, waardoor er onvoldoende capaciteit is om de aanvragen van mensen snel te behandelen en mensen snel op te vangen met als gevolg dat mensen onder andere heel erg lang — dat is een politieke keuze geweest — in noodopvang verblijven en in de procedure zitten. Het is in de wereld van DENK niet voorstelbaar om dan vervolgens te wijzen naar mensen die hiernaartoe komen, alsof het de schuld van die mensen zou zijn dat de politiek doelbewust de asielketen heeft laten dichtslibben. Het is gewoon een gevolg van een politieke keuze. Ik zou mevrouw Keijzer willen vragen, als iemand die ook heel erg lang bestuurlijke verantwoordelijkheid heeft gedragen in dit huis, om vooral naar zichzelf te kijken. Zij heeft dit mede met andere rechtse politieke partijen veroorzaakt door er doelbewust op te bezuinigen. Dat had nooit mogen gebeuren.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Het is duidelijk. In de wereld van DENK blijf je dus jonge mannen uit veilige landen met dure jassen en rolkoffers ophangen en blijf je belastinggeld besteden aan advocaten, ambtenaren en rechters om ze tijdelijk onderdak te geven, terwijl de Nederlandse jeugd gewoon bij hun ouders op de zolder mag slapen. Dat is dus de keuze van DENK. Genoteerd.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Dit is weer zulk stom, plat populisme. Het is "de schuld van de vluchteling" dat er onvoldoende woningen zijn, terwijl rechtse politieke partijen in dit huis de sociale woningvoorraad over de balk hebben gesmeten. Dat is gewoon een politieke keuze geweest. Een VVD-minister ging internationale sprinkhaanbeleggers vertellen: kom onze sociale huurwoningen maar opkopen. Dat is gewoon een politieke keuze geweest. Hier zegt iemand: het zijn allemaal mensen met dure jassen en rolkoffers. Maar we kennen de verhalen van gezinnen en kinderen in de noodopvang. Het gaat om mensen,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

mevrouw Keijzer. Mevrouw Keijzer schetst beelden. Ze doet alsof Nederland overspoeld wordt, alsof het allemaal mensen zijn met dure jassen en alsof het de schuld van de vluchtelingen is dat er onvoldoende woningen zijn en dat de asielketen dichtslibt. Dat terwijl zij, samen met andere mensen, daarop heeft bezuinigd. Dat is gewoon heel plat populisme. Nederland moet er niet in trappen.

De **voorzitter**:
U continueert, meneer Van Baarle. U heeft nog anderhalve minuut.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Dank u wel, voorzitter. Dan kom ik bij de opvang op het schip Silja. Een manager loopt rond in een trui met "gelukszoeker" erop. Medewerkers met een hoofddoek worden "theedoekjes" genoemd. Die berichten hebben we gelezen in de rapportage van EenVandaag. Wanneer daarover door medewerkers een brandbrief wordt gestuurd aan het ministerie, verwacht ik meer van een minister dan alleen een verwijzing naar het COA. Welke concrete maatregelen heeft deze minister genomen toen zijn ministerie van het personeel een brandbrief kreeg met deze zorgen? Graag een concrete reactie.

Voorzitter. Dan Jemen. Het meest recente algemeen ambtsbericht beschrijft de situatie tot en met februari 2025, maar de situatie in Jemen is natuurlijk radicaal veranderd. In de afgelopen maanden hebben we gezien hoe het geweld daar oplaait. Op basis van welke actuele informatie wordt het Nederlandse landenbeleid voor Jemen op dit moment gevoerd? Is de minister bereid om dit beleid te herzien, nu de veiligheidssituatie in Jemen daar, vanzelfsprekend, aanleiding toe geeft?

Voorzitter. Tot slot onze Syrische Nederlanders. Elke keer weer moeten zij in de debatten in dit huis horen hoe ze door politieke partijen gedemoniseerd worden. Ze worden weggezet als probleem, terwijl al die Syriërs, die ondernemers, die mensen hier in dit land, een bijdrage leveren aan de samenleving. Er wordt ook gezegd dat mensen versneld teruggestuurd zouden moeten worden, dat de behandeling van hun zaak versneld moet worden en dat hun rechten afgepakt zouden moeten worden, zodat ze naar Syrië teruggestuurd kunnen worden. Maar dat kan gewoon niet; de situatie is daar gewoon nog niet. Ik zou de minister willen vragen om afstand te nemen van alle demoniserende uitingen die we hier hebben gehoord over de Syrische gemeenschap in Nederland. Ik zou de minister willen vragen om te erkennen dat er gewoon geen sprake kan zijn van versnelde terugkeer van Syriërs, gezien de situatie in Syrië.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
We gaan naar mevrouw Westerveld namens de fractie van PRO.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Dank, voorzitter. Afgelopen week — een aantal collega's refereerden er al aan — waren we met een delegatie van deze commissie in Italië. Daar hebben we op Lampedusa gezien hoe migranten worden ontvangen. We hebben daar een aantal opvanglocaties bezocht alsook een locatie waar mensen die in een kwetsbare situatie zitten, worden geholpen om zo snel mogelijk mee te kunnen doen met de samenleving. Iedereen haalt, denk ik, zijn eigen bevindingen uit dat bezoek. Wat mij daar opviel, was de nadruk die men daar legde op het mogen werken en hoe dat bijdraagt aan integratie, aan snel

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

kunnen meedraaien en aan zelfredzaamheid.

We hebben ook lang gesproken over het Migratiepact. Het Migratiepact heeft natuurlijk als doel dat mensen die niet mogen blijven, dat ook zo snel mogelijk horen. Het heeft echter ook als doel om te zorgen dat mensen die wél in landen, waaronder Nederland, mogen blijven, zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen en kunnen meedraaien met de samenleving. Mijn vraag aan de minister is op welke manier daaraan invulling wordt gegeven.

Voorzitter. Mensen hebben namelijk zekerheid nodig om te kunnen meedoen. Het afschaffen van de vergunning onbepaalde tijd en het dichtgooien van de route om via het Nederlandse recht te naturaliseren is tekenend voor het Nederlandse beleid, dat die zekerheid juist wegneemt.

Een heel pijnlijk voorbeeld is dat van de Afghaanse evacués, mensen die met gevaar voor eigen leven in Afghanistan werk hebben gedaan voor de Nederlandse ambassade of in andere functies. In plaats van dat zij als evacué werden gezien, werden ze in Nederland in de asielprocedure gestopt en bleven ze de afgelopen jaren jarenlang in onzekerheid zitten. Nu zouden ze bijna kans maken op naturalisatie, maar krijgen ze weer een tijdelijke verblijfsvergunning en moeten ze leven in de angst dat ze altijd weer teruggestuurd kunnen worden. Helemaal nu Nederland in Europees verband gesprekken voert met de taliban, kan ik me de angst van deze mensen levendig voorstellen. We hebben een paar weken geleden ook een petitie in ontvangst mogen nemen en dat uit de monden van deze mensen zelf gehoord. Mijn vraag aan de minister is of dat nou bevorderlijk is voor de integratie en hoe hij nou recht gaat doen aan de ereschuld die we als Nederland hebben aan deze mensen. Wanneer gaat het mogelijk worden om op basis van een vergunning bepaalde tijd te naturaliseren en komt daar ook wetgeving voor?

Voorzitter. Dan een paar punten over de rechten van kinderen. Ik kom daar eigenlijk in ieder debat op terug, omdat het ongelofelijk belangrijk is. We staan in Nederland toe — ik vind dat een harde constatering — dat kinderen permanente schade oplopen omdat ze in de noodopvang verblijven. De Kamer heeft er eerder al verschillende moties over aangenomen. Mijn vraag aan de minister hoe hij hier nu echt werk van gaat maken, zeker nu dat dikke doordachte rapport van de OVV er ligt met een heel aantal aanbevelingen over hoe het ook anders kan. Gaat het nou echt een prioriteit zijn en komt de minister met een duidelijk plan?

Op 7 oktober zei de minister tijdens het tweeminutendebat dat er de komende week vast wel eens een rijksvastgoed- of Defensielocatie geopend zou worden. Hoe staat het daarmee? We hebben behoefte aan permanente opvangplekken.

Ik las ook de reactie van het kabinet begin september op de drie uitspraken van de Raad van State over het kinderpardon. Daarin stond: we moeten het nog verder bestuderen. Wat gaat de reactie nou worden? Wat zijn nou de brede gevolgen van deze uitspraken van de Raad van State?

Voorzitter. Ik heb nog een aantal vragen over de Spreidingswet. Mijn eerste vraag is wat op dit moment precies het tekort is aan opvangplekken. Verwacht de minister dat ook de komende maanden nog meer locaties zullen gaan sluiten en kan het daardoor ook zijn

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

dat in Ter Apel straks ook in de winter mensen buiten moeten gaan slapen? De vraag is natuurlijk vooral: wat gaat de minister daarmee doen? Wat hebben de gesprekken die hij voert met de gemeenten tot nu toe opgeleverd? Ik spreek natuurlijk ook wethouders en ik weet dat er in een heel aantal gemeenten echt gewerkt wordt, dat er soms ook heel praktische oorzaken zijn waardoor het ze nog niet lukt om voldoende opvang te realiseren, maar dat ze daar wel mee aan het werk zijn. Maar er zijn natuurlijk ook gemeenten die dit weigeren. Mijn vraag aan de minister is hoeveel gemeenten dit zijn en wat hij gaat doen om te zorgen dat zij ook gaan voldoen aan die wettelijke opvangtaak.

Er zijn net vragen gesteld over de terugkeerhubs. Daar sluit ik me bij aan.

Ik wil afsluiten met een compliment aan de kerken. Ik vind het een hele mooie oproep om ook in kerken en pastorieën op te vangen. Ik vind dat ook heel erg horen bij de Bijbelse gedachte over omkijken naar onze naasten. Ik wil hen een enorm compliment geven, want volgens mij is dat het Nederland dat we moeten willen zijn.

De **voorzitter**:
Een interruptie van mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik dacht "zal ik vragen hoe de fractie PRO staat tegenover het initiatiefwetsvoorstel dat ik samen met JA21 en de Groep Markuszower maak", maar ik heb een andere vraag. Is het voorstelbaar voor PRO om in overleg met de drie rechtste partijen die met het kabinet tot oplossingen willen komen voor de begrotingen alleen in de gemeenten waar in meerderheid PRO, CDA, D66 gestemd is dwang op te leggen voor het realiseren van meer opvangplaatsen?

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik vind dit een absurde vraag, ten eerste al omdat heel veel van onze wethouders al keihard bezig zijn met het realiseren van voldoende opvangplekken. Ik woon zelf in Nijmegen. Daar wordt voldaan aan de vraag uit de Spreidingswet. Daar wordt nog weer een tijdelijke noodopvanglocatie geopend, niet omdat we in Nijmegen fan zijn van noodopvang, maar omdat andere gemeenten het laten zitten. Het zou toch een hele rare wereld zijn als we landelijke wetgeving laten afhangen van de gemeente waar je toevallig woont. We gaan toch ook niet in sommige gemeenten toestaan dat je veel harder mag rijden door de bebouwde kom of andere wettelijke maatregelen omzeilen omdat toevallig een rechts college dat zou willen? Ik vind het echt heel absurd om nu te doen alsof mensen vooral moeten worden opgevangen op plekken waar D66- en PRO-colleges zitten. We voldoen al op heel veel plekken aan die vraag van de minister om voldoende opvanglocaties te realiseren, maar het zou ook een hele gekke manier zijn om met wetgeving om te gaan. Het antwoord is dus natuurlijk nee.

De **voorzitter**:
Goed. Dan kunnen we ook meteen naar de inbreng van mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Voorzitter. Ik heb vijf minuten geloof ik. Klopt dat?

De **voorzitter**:
Vier en u krijgt er nog tien seconden bij. Begint u snel.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dank u wel, voorzitter. Volgens mij kunnen we met elkaar vaststellen dat het migratiesprookje, het asielmigratiesprookje, aan het desintegreren, imploderen, oplossen is. In toenemende mate komen er onderzoeken en rapporten naar buiten waaruit blijkt dat het allemaal niet zo rooskleurig is als steeds tegen mensen gezegd wordt die daar vraagtekens bij zetten of het gewoon net willen. In 2018 gaf de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid al aan dat een groot verschil tussen afkomst en levenshouding in een wijk negatief is voor het welbevinden in die wijk. Toen al. Weggemoffeld. Mocht je het niet over hebben. Was racistisch. The Economist, zoals hier vandaag al gememoreerd, bevestigt eigenlijk de cijfers van Jan van de Beek dat mannen met een migratieherkomst tientallen keren meer geweld tegen vrouwen gebruiken en dat zelfs normaal vinden. Eritreeërs, Irakezen, Afghanen en Somaliërs. Ze komen veel vaker voor in bestanden van de bijstandswet en ondermijnen daarmee de sociale zekerheid in dit land.

We hebben inmiddels rechters die zelf vergunningen verlenen, verblijfsvergunningen verlenen, aan migranten. Ik zou graag van de minister daar in ieder geval een antwoord op willen. Rechters stellen zich steeds activistischer op. Dat weten we sinds maart 2026, toen Steffie van Lokven gewoon aangaf dat zij vindt dat zij daar activistisch in moet staan. Daarmee wordt de democratische mening van mensen die zeggen "het is een keer genoeg" gewoon ondermijnd door de rechtsstaat. Wat gaat de minister daaraan doen?

Voorzitter. Water zoekt het laagste punt; dat weet iedereen. Het Migratiepact, waarvan wij volgens mij allemaal hoopten dat het effect zou hebben, geeft een tegenovergesteld beeld. Zelfs het kabinet begint dat nu te erkennen. In de brief lees ik dat de procedures aan de buitengrenzen niet snel genoeg gaan, dat de screening en grensbewaking tekortschieten en dat verdere versterking van het pact nodig is. Hier is eigenlijk gewoon de enige oplossing wat ze in Ceuta gedaan hebben, namelijk jonge mannen uit veilige landen gewoon terugsturen, meteen. De afgelopen tijd zijn de aankomsten in de Europese Unie weliswaar met meer dan de helft gedaald, maar in Nederland stabiliseert het gewoon. Is hier nou niet gewoon de conclusie, vraag ik aan de minister, dat het te aantrekkelijk is in Nederland en dat wij verregaande maatregelen moeten nemen om hier wat aan te doen? Gaat de minister het solidariteitsmechanisme ook echt toepassen en asielzoekers die daarboven komen terugsturen? Dus terugsturen naar het land waar ze vandaan komen en dan niet zoals we het nu doen, na een procedure en opvang van maanden, maar gewoon meteen.

Hoe zit het met het geld? Ik lees dat er 100 miljoen naar een interdepartementale taskforce gaat — dat gaat over de partnerschappen — en 300 miljoen naar de Afghanistanregio, het Midden-Oosten en Afrika. 300 miljoen is in Afghanistan 1,5 miljard, gewoon even qua geldwaarde. Dit gaat toch hartstikke fout? Ik vind het een goede zaak dat er gesproken wordt met die landen. Ik denk ook weleens bij bepaalde foto's: je zou misschien de koningin er niet op moeten zetten en wat minder moeten glimlachen. Ik begrijp dat je die gesprekken voert, maar is dit niet een belachelijke hoeveelheid geld?

Voorzitter, tot slot. Ik maak mij grote zorgen over wat er in ons land gebeurt. Onze jeugd kan niet meer aan woningen komen. We zien inmiddels dat ook hier duidelijk is hoeveel woningen daadwerkelijk naar statushouders gaan, mensen die hier niets bijgedragen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

hebben. Onze cultuur vervaagt. De sociale zekerheid en het onderwijs komen verder onder druk te staan. Dus ik hoop van harte dat er iets gaat veranderen, want anders maak ik mij grote zorgen over de toekomst van ons prachtige Nederland.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Oké. Ik kijk even of iemand het voorzitterschap kan overnemen. Fijn, meneer Van Asten.

Voorzitter: Van Asten

De **voorzitter**:
Dank. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Ellian.

De heer **Ellian** (VVD):
Dank, voorzitter. Er is al veel gezegd, dus ik zal er ook snel doorheen lopen. Ik kan natuurlijk niet anders dan beginnen met het NRC-artikel en de kwestie van rechters die zelf asiel toewijzen. Ik vind dat gek. Ik heb me de hele ochtend afgevraagd of ik erover moest beginnen, want dan zou de krantenkop meteen weer zijn: die Ellian snapt er niks van, want hij heeft geen rechten gestudeerd. Mensen zeggen nog net niet dat mijn vader geen professor zou moeten zijn, denk ik dan maar. In mijn beleving is het toch heel simpel. Je kan als rechter zelf voorzien in een beslissing, artikel 8:72 van de Awb, in gevallen waarin er evident geen andere beslissing mogelijk is en er geen beleidsvrijheid meer is voor de IND. Dit leren studenten gewoon in het eerste jaar bij bestuursrecht. Dan is het toch een terechte vraag of dit misgaat? Dat is ook de vraag die ik aan de minister stel. De IND heeft per definitie beleidsvrijheid. Het terrein van Asiel is ook nog verweven met het buitenlands beleid. Het heeft namelijk te maken met hoe je situaties en omstandigheden in bepaalde landen waardeert.

Als dit de kant is die de rechterlijke macht op gaat, dan herhaal ik mijn oude stelling weer: geef je beschermde positie op en ga hier zitten of op de stoel van meneer Van den Brink. Al heeft de minister het meestal wel naar zijn zin, denk ik. Hij kijkt wat bedenkelijk. Vanochtend wel, hoor ik hem zeggen. Dan houden we dat zo. Maar wat de VVD-fractie betreft kan dit niet op deze manier. Ik maak me er grote zorgen om. Volgens mij is het volgende de kern. Ik snap dat de rechter het recht toepast, maar dan moet je kijken: biedt het recht concrete handvatten om uiteindelijk een beslissing te nemen? Als die er niet zijn, moet je je als rechter heel erg afvragen hoe ver je dat gaat invullen. Bepaalde zaken liggen immers bij de politiek. Als je nu kijkt, zie je dat het al een schending van artikel 3 is als iemand één appeltje te weinig heeft gehad in de noodopvang. Zo is het nooit bedoeld. Dan kun je je afvragen: ben je nog het recht aan het toepassen, of ben je als rechter beleid aan het maken? Ik ben benieuwd hoe de minister mijn zorgen taxeert.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
In de wetenschap dat ik nog maar één vraag over heb, wil ik hier toch een vraag over stellen. Dit gesprek hebben we de afgelopen weken ook uitvoerig gehad. Ik zou het volgende aan collega Ellian willen vragen. Is hij het met mij eens dat rechters ook de functie hebben om te toetsen of politieke besluiten wel voldoen aan internationale verdragen, de Grondwet, mensenrechtenverdragen en kinderrechtenverdragen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De heer **Ellian** (VVD):
Dank voor de vraag. Dit is precies de kern van mijn betoog. Als je die redenering linea recta toepast — dat is een lijn van de afgelopen tien jaar, die eigenlijk al met Urgenda begon — betekent dat dus dat het op allerlei terreinen ultimo aan de rechter is. Ik probeerde net het volgende te zeggen. Ik heb in het vorige debat ook gerefereerd aan de grote Wiarda. Je hebt heteronome rechtsvinding en autonome rechtsvinding. Wat is de wet? Wat is de bedoeling van de wet? Waar moet je aan toetsen? Ergens daar in het midden moet je dan kijken welke ruimte je als rechter hebt. Ik zie dat op grond van die internationale verdragen eigenlijk alles daaronder valt. Het is een heel ander onderwerp, maar ik zag deze week dat de omstandigheden van Ridouan Taghi weer niet goed zouden zijn. Zo kan ik allerlei andere voorbeelden noemen. Zo is het nooit bedoeld.

Uiteraard moet een land zich houden aan het hogere recht. Ik denk dat je er echter wel gewoon een normale discussie over moet kunnen voeren als dat hogere recht zo wordt toegepast dat het werk dat wij hier samen doen, het maken van concrete normen, voor een groot aantal gevallen eigenlijk geen zin meer heeft omdat de rechter daarna altijd op elk detail kan zeggen: u heeft het verkeerd gezien. Ik stoor me eraan dat als ik, of collega Boomsma of collega Straatman op haar manier, dit ter sprake breng, er wordt gezegd dat ik de rechtsstaat afbreek. Ik breng het altijd op een beetje een confronterende manier, omdat dat nu eenmaal is hoe ik ben. Dan denk ik: het niet terugsturen van een asielzoeker naar Italië — wij waren daarbij — is een tamelijk bizarre beslissing. Ik vind dat je daar wel echt een serieus gesprek over moet kunnen voeren. Dat staat nog los van het feit dat als dit zo doorgaat, ik niet denk dat het gaat werken, welk migratiepact je ook maakt. Dat is de zorg die ik heb.

Dan ga ik verder. Mij viel iets op in het licht van de gesprekken die met de Syrische regering worden gevoerd. Ik heb altijd gezegd: die Al-Jolani is geen fijne vent. Het was gewoon een fundamentalist, en dat is ie waarschijnlijk nog steeds. Ik kan heel goed begrijpen dat Syrië veilig is voor islamitische jonge mannen, maar al die gesprekken leiden nog niet tot resultaat. Ik vraag me wel af: wanneer hoopt de minister ons nou enig resultaat te geven? Ik vind namelijk wel dat we dat op z'n minst mogen verwachten.

In de recente cijfers viel mij vervolgens ook op dat het aantal aanvragen vanuit Algerije verdrievoudigd is sinds het pact. Dat is gek, want dat heb ik in Italië niet zo begrepen. Die aanvragen komen dus niet via Italië. Heeft de minister hier een verklaring voor? Dat raakt aan een wat grotere vraag. Ik zie eigenlijk dat wie via Italië komt, niet naar Nederland gaat. Er wordt even vergeten dat in landen zoals Duitsland, België, Oostenrijk, Noorwegen, Denemarken en Finland overal de instroom daalt, volgens mij. Bij ons stijgt die. Ik ben eigenlijk toch wel benieuwd naar het antwoord op de vraag der vragen: maakt de minister zich net als ik zorgen? Wat is nou de verklaring voor het feit dat iedereen Nederland toch weet te vinden? Ik kan maar één ding bedenken, namelijk dat we te aantrekkelijk zijn.

Hoeveel tijd heb ik nog, voorzitter?

De **voorzitter**:
U heeft nog 43 seconden.

De heer **Ellian** (VVD):
Dat gaat prima lukken. O, een interruptie.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
Maar we hebben nog een interruptie.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
We helpen de collega graag. Ik wil aanhaken bij het laatste punt. Inderdaad, de VVD was van de drie coalitiepartijen het meest uitgesproken. Zij zei dat als er na het Asielpact geen substantiële daling te zien zou zijn, de VVD vooraan zou staan om aanvullende maatregelen te bepleiten. Ik hoor de heer Ellian een aantal vragen stellen — ik zou willen zeggen: passend bij zijn karakter — maar wat heeft de VVD zelf concreet in petto? Wat gaat zij nu voorstellen om deze asielinstroom dus wel naar beneden te krijgen?

De heer **Ellian** (VVD):
Ik heb natuurlijk al een paar keer gezegd: maak werk van de Syriërs. Dat is volgens mij niet heel anders dan wat andere partijen zeggen. Als ik kijk naar de cijfers die hier voor mij liggen, dan vormen de Syriërs nog steeds, na mensen uit Eritrea, een vrij grote groep die naar Nederland komt. Ik weet niet wie dat net zei, maar als je ze terugstuurt, dan heeft dat evident ook een effect. Dan komen ze namelijk op een gegeven moment ook niet meer, omdat dan rondgaat dat het niet interessant is om naar dat land te gaan. Ik heb de grensstreek Westerwolde genoemd. Dat raakt eigenlijk aan het punt dat mevrouw Keijzer bij herhaling maakt: de mensen die per auto komen of die aan komen lopen, of af worden gezet per auto en dan gaan lopen, komen ergens anders vandaan. Wij grenzen niet aan een zee; wij kijken niet uit op Tunesië, dus ze komen per definitie uit een ander Europees land. Ja, sorry voorzitter, ik houd het kort. Waarom zijn ze dan hier? Waarom zeggen wij niet: u bent aan het verkeerde loket? Als je naar de cijfers kijkt, kun je maar een ding doen, en dat is je grote zorgen maken. Daarover heb ik voor de zomer wat gezegd en die zorgen heb ik nog steeds. Ik denk wel dat er nog wat dingen kunnen.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Heel kort. Dank voor de reactie. Maar dit is het dus, als ik de toch wel ferme woorden van de heer Ellian over aanvullende maatregelen als de instroom niet daalt, beluister? Er worden een aantal dingen genoemd. Ik ga ze ook niet samenvatten. Maar is het dat? Dan is dat niet heel dik, zo concludeer ik.

De heer **Ellian** (VVD):
Nee, nee, nee. Ik ben van nature altijd pessimistisch, maar dat betekent niet dat ik geen … Ik heb een rijk inbeeldingsvermogen, zullen we maar zeggen. In mijn hoofd zitten dus nog wel meer maatregelen. Ik hanteer daarin de lijn dat ik die allemaal niet ga noemen, want dan ontstaat er een hele hoop gedoe. Ik blijf erbij dat dit zo niet kan; dit kan zo niet voortduren. Er moet effect zichtbaar zijn en als dat niet zo is, dan moet je op een gegeven moment met elkaar gaan praten over andere maatregelen. Overigens, voor degenen die zich nu afvragen wat er in mijn hoofd omgaat: er zijn allerlei landen om ons heen die nog allerlei dingen doen die wij niet doen en daaruit zou je echt nog wel kunnen putten.

De heer **Russcher** (FVD):
Daar ga ik op door. Op 20 mei zei de heer Ellian inderdaad dat de instroom na de zomer met honderden omlaag zou moeten zijn gegaan door het Europees Asiel- en

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

migratiepact. Het is nu na de zomer en de instroom is niet omlaaggegaan, maar is nog even hoog als voor de zomer. Hij zei: "Dan moet je durven praten over maatregelen die tot op heden niet bespreekbaar waren". Nou, we zijn nu op dat moment, na de zomer. De instroom is niet omlaaggegaan. Dan is het nu toch tijd om over die maatregelen te spreken die tot op heden niet bespreekbaar waren? Welke maatregelen zijn dat? Hij draaide namelijk net ook een beetje om de vraag van de heer Van Dijk heen.

De heer **Ellian** (VVD):
Overigens, na de zomer is een breed begrip, zeg ik met een knipoog. Niemand heeft me ooit gevraagd wat ik daarmee bedoeld heb. In alle ernst zeg ik dat ik alle vragen van iedereen hierover heel goed begrijp. Ik heb vorige week ook weer gezegd dat ik achter die woorden sta. Ik ga er ook niet op terugkomen. Er moet een evidente daling van de instroom zichtbaar zijn. Nou, die was er even en nu lijkt er weer sprake te zijn van een vrij structurele stijging. Dan blijf ik erbij: dit kan niet voortduren. Je moet op een gegeven moment constateren dat wat er is gemaakt, niet werkt. Dan moet je kijken wat je wel kunt doen om heel snel die daling wel voor elkaar te krijgen. Nou, daar heb ik wel ideeën over. Die zal ik te zijner tijd ook delen. Misschien zullen anderen dat ook doen; dat weet ik niet. Ik blijf erbij dat dit niet kan voortduren. Dan zit je namelijk op 1.000 per week tot in het oneindige. Ik geloof niet dat het vanzelf gaat veranderen. U zult dus nog even geduld moeten hebben. Ik weet dat meneer Russcher op dit dossier niet geduldig is en dat begrijp ik, want hij vindt het belangrijk. Ik ga me nog steeds niet laten vastpinnen op een moment, maar ik blijf erbij dat dit niet kan voortduren.

De **voorzitter**:
Hij gaat het toch proberen met een volgende interruptie.

De heer **Russcher** (FVD):
"Na de zomer" kan je natuurlijk best breed opvatten. "Te zijner tijd kom ik met ideeën." Sinds het Europees Migratiepact zijn er zo ongeveer iets meer dan 10.000 asielzoekers Nederland binnengekomen, en de afgelopen vijf weken ook weer 4.500. Hoe langer we dit blijven uitstellen en hoe langer we wachten met aanvullende maatregelen, hoe meer asielzoekers Nederland binnenkomen. Als de heer Ellian nu ook weer tien weken wil wachten, zijn we ook weer 10.000 asielzoekers verder. Het is toch gewoon nú tijd om die aanvullende maatregelen te nemen?

De heer **Ellian** (VVD):
De urgentie die de heer Russcher onder woorden brengt, voel ik zeer. Daarom zeg ik ook: dit kan niet voortduren. Hoe langer je wacht en hoe langer de instroom blijft zoals die is, hoe groter de problemen worden die volgens mij alle partijen onderkennen. Dat is nou iets wat evident niet kan, nog los van alle andere negatieve effecten voor de samenleving. Dat moment komt ergens. Toen ik "na de zomer" zei, heeft niemand mij gevraagd wat ik bedoelde. Ik houd het er maar op dat het na de zomer is, maar ik kan niet zeggen wanneer dat moment komt. Volgens mij is de kern van wat ik zeg: het kan zo niet voortduren. Ik hoop dat de partijen dat ook duidelijk in mijn woorden horen.

De **voorzitter**:
Gaat u door met uw betoog.

De heer **Ellian** (VVD):
Dat ga ik zeker doen. Volgens mij heeft collega Vondeling al iets over Ceuta gevraagd.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Over de overlast door Syriërs moet ik het volgende zeggen. Ik was buitengewoon ontdaan door het bericht over de groepsverkrachting en door het bericht dat de verdachte volgens mij had gezegd dat hij wel gewoon in Nederland wilde blijven. Ik dacht: dan gaat er toch iets mis. Ik ben dus benieuwd of de minister daar iets over wil zeggen.

Ook naar de getallen heb ik al gevraagd. Ik denk dat ik dan alles heb gezegd wat ik wilde zeggen, voorzitter. Dat scheelt in de tijd.

De **voorzitter**:
Dank voor uw bijdrage. Ik geef het voorzitterschap weer aan u door.

Voorzitter: Ellian

De **voorzitter**:
Ik heb mij laten influisteren dat de minister 20 minuten nodig heeft. Gaat hem dat lukken? Anders is 25 minuten namelijk ook oké. Ik hoor dat de minister 20 minuten gaat proberen, maar dat het er misschien 25 worden. Oké. Dan schors ik de vergadering tot 11.50 uur.

De vergadering wordt van 11.26 uur tot 11.55 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Dames en heren, ik heropen deze vergadering van de vaste commissie van Asiel en Migratie. We zijn nog steeds bij het commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid. We zijn aanbeland bij de eerste termijn van de zijde van het kabinet. Ik geef graag het woord aan de minister van Asiel en Migratie. Heeft de minister een inleiding?

Minister **Van den Brink**:
Niet heel erg. Het woord is nog niet vaak gebruikt, maar het was door de verschillende vragen vandaag wel weer een zak gemengde drop. Ik wil beginnen met de vragen over het pact. Dan ga ik naar het landenbeleid. Dan kom ik bij de terugkeervragen, en dan nog opvangoverlast. Dan zijn we rond. Het is dus eigenlijk best overzichtelijk.

De **voorzitter**:
Oké. Meneer Ceulemans.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Hoeveel interrupties hebben we nu? Of heeft u dat net gezegd?

De **voorzitter**:
Ik zou, gelet op de tijd, drie doen. Ik wil best vier doen, maar dan moeten ze echt staccato. Zullen we vier doen, minister? Maar dan moeten ze staccato. Mevrouw Westerveld laat zich trouwens verontschuldigen; zij had een andere Kamerverplichting. Steek van wal, minister.

Minister **Van den Brink**:
Dank u wel. Veel van de Kamerleden hebben natuurlijk iets gevraagd omdat de grote wijziging van ons asielvoorstel samenviel met het pact in juni. Dan is het vrij logisch dat

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de vergelijking tussen voor en na telkens gemaakt wordt. Daar is ook reden voor; er is heel veel veranderd. In deze periode bekijken we steeds meer wat daar dan de resultaten van zijn. Ik snap ook heel goed dat de Kamer daar veel vragen over heeft gesteld. Daar wil ik dus op ingaan. Ik vond het mooi om in de voorbeelden uit uw inbrengen te horen wat u in Italië heeft gezien. Ik was daar zelf eerder ook, maar dat was nog vóór het pact. U heeft recenter een schets gekregen van wat daar speelt. Ik begreep uit de terugkoppelingen van uw bezoek dat zo'n schets vaak ook inkleuring geeft aan lokale situaties. Ik hoor in uw inbrengen ook iets terug over het verschil qua nationaliteiten van mensen die op dit moment in Italië aankomen; er zijn heel veel Bangladeshi en andere nationaliteiten die wij in onze cijfers niet zo zeer terugzien. Dat geeft dus aan hoe verschillend dat is.

Tegelijkertijd zoekt iedereen naar wat dat dan betekent voor de uitvoering van het pact in Nederland. Sinds de invoering van het asielpact in Nederland is de asielinstroom in Nederland ongeveer 15% lager dan vorig jaar, als je kijkt naar de periode van juli tot en met september. Tegelijkertijd verbind ik daar zelf geen enkele conclusie aan, omdat het ook nog fluctueert. Maar met iedereen die zegt dat de instroom lager zou moeten zijn, ben ik het van harte eens. Met een lagere instroom neemt de druk op de hele migratieketen namelijk gewoon af. Ook de tweede- en derde-orde-effecten daarvan — verschillenden betoogden over statushouders en anderzijds over integratie — nemen daarmee af. De reden dat we dit debat zo vaak voeren, is natuurlijk dat we politiek heel breed vinden dat de spankracht van de samenleving te veel onder druk staat door alle vormen van migratie en dus ook asielmigratie. Daarom willen we met elkaar dingen bereiken.

De asielinstroom is niet alleen afhankelijk van wat zich afspeelt aan de buitengrens; ook binnen Europa zie je het. De reisroutes zijn in beeld tijdens de gehoren en gesprekken die de IND voert, ook op operationeel niveau. Maar we moeten daar natuurlijk een goed beeld van krijgen. De situatie is nu als volgt. Ik geef hiermee gelijk antwoord op de verschillende vragen over de analyses. In de IND-cijfers zien we de nationaliteiten en de dingen die uit die gehoren komen, maar alle andere lidstaten hebben dat natuurlijk ook gedaan. Als je zo'n grote wijziging doorvoert, zoekt iedereen daarna altijd naar hoe je die gegevens aan elkaar gekoppeld krijgt. Daar is men aan onze kant, in Europa en met al die andere lidstaten, nogal druk mee. Op dit moment kunnen wij dus nog geen analyse doen over de verschillen binnen Europa afgezet tegen de situatie in Nederland. Daar wordt hard aan gewerkt; dan gaat het echt om ICT-koppelingen. Ik hoop daar voor het einde van het jaar of begin 2027 duidelijkheid over te hebben. Daarmee kan ik veel meer vragen van u beantwoorden, zoals die over de routes, over de verschillen met Italië, de vraag hoe die grote groep Algerijnen die u noemt hier komt en de vraag hoe dat zich verhoudt tot andere lidstaten. Ik kan daar nu gewoon nog niet de uitsluitsels over geven die u graag al zou willen hebben. Het enige is dat we 15% lager zitten dan het jaar hiervoor, maar daar is echt nog geen conclusie aan te verbinden.

Verschillende partijen kwamen terug op de eerdere discussie over wanneer we instroombeperkende maatregelen gaan nemen en welke maatregelen daar dan voor worden getroffen. De instroom wordt natuurlijk deels bepaald door de procedures van het beoordelen van asiel. Maar ik denk dat die ook wordt bepaald door een effectieve terugkeer. Ik denk dat dat een belangrijke shift gaat zijn. Het is voor de mensen die kansarme aanvragen hebben gedaan namelijk gelijk duidelijk dat het bij een effectief terugkeerbeleid niet zo veel zin heeft om naar Nederland te komen. Ik wil de focus daar

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

dus steeds meer op gaan leggen. Dat zijn we natuurlijk ook aan het doen met de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring, die met een grote meerderheid is aangenomen in de Eerste Kamer. Het was erg fijn om te constateren dat we dat na een debat van tien jaar hebben weten af te ronden. We geven meer ruimte aan de uitvoering om terugkeer te realiseren. Wij gaan de Terugkeerverordening implementeren. Ik heb deze maand ook het Wetsvoorstel strafbaarstelling terugkeerfrustreerders in consultatie gebracht. Instroom beperken door betere terugkeer is dus, denk ik, een van onze belangrijkste opgaven naar de toekomst.

De **voorzitter**:
Er is een vraag van meneer Ceulemans.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik blijf dit proberen. Dit is ook geen spelletje van mij; ik begrijp het gewoon oprecht niet. Er is een regeerakkoord waar letterlijk in staat: "Wanneer (…) de asielketen bezwijkt onder instroom, nemen we aanvullende instroombeperkende maatregelen." Deze minister stuurde zelf een brandbrief naar gemeenten, waarin hij schreef: alsjeblieft, help op de ene manier of op de andere manier; ik ben bereid allemaal andere consequenties dan te laten varen, maar help, want ik heb heel snel duizenden extra plekken nodig. Het tekort loopt op tot 7.500 in de lente van volgend jaar. Het COA noemt de situatie "zeer kritiek". Dan kan de minister toch niet ontkennen dat er op dit moment sprake is van "een instroom waar de keten onder bezwijkt"? Dan kan de minister toch ook niet ontkennen dat we op het punt zijn aangekomen waar juist het coalitieakkoord en het regeerakkoord op toezien, namelijk dat er aanvullende instroombeperkende maatregelen nodig zijn? Als die nu niet nodig zijn, wanneer dan in godsnaam wel?

Minister **Van den Brink**:
Deze discussie hebben we vaker gevoerd. Een coalitieakkoord is natuurlijk een afspraak die een politieke weging kent. Dat is bij ieder coalitieakkoord zo. Die politieke weging is dus ook aan de coalitiepartijen dan wel aan mij als minister. Er staat ook nadrukkelijk iets bij wat volgens mij onderscheidend is ten opzichte van de citaten die u aanhaalt, namelijk: "Wanneer het aantal mensen dat een asielaanvraag doet in korte tijd fors stijgt (…)" Er is op dat moment dus ook gewoon gesproken over dat je het te vergelijken hebt met situaties uit het verleden waarin er opeens een vluchtelingenstroom op gang is gekomen ten gevolge van geweld of oorlog. Dat soort situaties wordt daarin beschreven. Tegelijkertijd is het uiteindelijk gewoon een politieke afspraak. Zoals ik al heb gezegd, is het kabinet op dit moment bereid om alle juridische ruimte te gebruiken om de instroombeperkende maatregelen die we nog niet hebben benut, te nemen. Daarom heb ik een aantal toezeggingen gedaan richting JA21 over voorstellen en voorbeelden die u heeft genoemd uit bijvoorbeeld Noorwegen, maar ook EU-lidstaten. Die nemen wij zeer serieus. Er is namelijk geen stop op nadenken en ook geen stop op het nemen van maatregelen. Die lopen we dus allemaal netjes af. Als ik daar voorstellen in terugzie die hanteerbaar en uitvoerbaar zijn, dan zal ik die met enthousiasme aan uw Kamer voorleggen.

Mevrouw Keijzer had een vraag over het solidariteitsmechanisme. Ik ga ervan uit dat u dan het solidariteitsmechanisme vanuit Europa bedoelt. Dat zijn communicerende vaten; die solidariteit en verantwoordelijkheid horen bij elkaar. Als er op de een of andere manier in de uitvoering geen gevolg aan wordt gegeven door landen, is die solidariteit wat Nederland betreft ook niet aan de orde. Ik heb ook al eerder verwezen naar

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

voorbeelden die we daarover hebben gehoord.

De heer Ceulemans en vele anderen, zoals de VVD, de heer Russcher en de heer Struijs, hebben het voorbeeld aangehaald over de uitspraak van het Hof en de beslissingsruimte van de rechters. Ik denk dat u daar allemaal de vinger op de zere plek legt. Het is namelijk precies de reden waarom wij bij het Hof uitdrukkelijk betoogd hebben dat de IND daarvoor is. De IND is de beslissingsautoriteit in Nederland. Die gaat over het uitvoering geven aan de wet die hier in de Kamers is vastgesteld. Daar zou een vrij smalle marge voor een rechter zijn. In het verleden was dat ook het geval. We zien dus die verandering. We zien de IND daar ook op reageren; die onderkent dat. Die is dus ook in hoger beroep gegaan in een aantal zaken om daar bij de Raad van State een uitspraak over te krijgen. De Raad van State dient zich uit te spreken over de wijze waarop dit nu door Nederlandse rechters wordt aangehaald. Ik juich dat toe. Ik snap ook heel goed de door verschillende partijen ingebrachte visie, namelijk dat de IND daarvoor is aangesteld en dat we dat zo veel als mogelijk in ere moeten zien te houden. Ik zal u toezeggen dat ik uw Kamer zal informeren als we daar de uitspraak over hebben.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Waar ik een beetje mee worstel, is dat dit weer lang gaat duren. Moeten we niet met z'n allen een beetje proactiever kijken naar wat we misschien zelfs als wetgevende organisatie nul al moeten aanpassen, om te zorgen dat die marginale toetsing blijft en de IND de maximale ruimte krijgt die hem toebehoort? Ik zit een beetje in dat tijdsgewricht. Is de minister bereid om preventief, vooraf, proactief te kijken of we nog wat aanpassingen moeten doen?

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat dat ook even wat studie van onze kant vergt. We hebben nu te maken met een Hofuitspraak, die dan weer door de Nederlandse rechters is toegepast. Je zou kunnen redeneren dat die Hofuitspraak dan ook in de Europese wetgeving zou moeten worden aangepast, om daarmee de ruimte die het Hof heeft geboden weer te beperken. Die zaak loopt bij de Raad van State. Wij zullen parallel aan het beroep bij de Raad van State nadenken over deze vraag, die u stelt. Ikzelf denk dat we dat uiteindelijk in Europa zouden moeten bepleiten, in aanpassingen aldaar, maar dit is een terechte vraag. Mochten er onvoorzien toch uitspraken blijven komen waarmee die ruimte weer wordt ingevuld, dan moeten er klaar voor zijn voorstellen te doen waarmee we ons daartoe kunnen verhouden.

De heer Ceulemans had in dit blokje nog een vraag over het kinderpardon. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in drie individuele zaken geoordeeld dat de afweging anders had moeten worden gemaakt. In hoger beroep lopen nog andere zaken, waarin de IND betoogt hoe die daartegen aankijkt. Die uitspraak van 1 juli wijkt af van de uitspraken tot nu toe, gehanteerd in de lezing van de eerdere EHRM-uitspraak, met name bij het arrest Butt. In de aankomende zaken is de insteek van de IND het geven van een zo zaakspecifiek mogelijke interpretatie. De afdeling lijkt bovendien bijvoorbeeld in haar latere uitspraak van 11 september, inzake een beoordelingskader over het algemeen belang van het kind, ook weer een nuance aan te brengen. Het zijn dus een beetje verschillende signalen. De afdeling moet in de nog lopende kinderpardonzaak echter nog haar oordeel geven. De IND gaat dus gewoon per zaak zijn betoog herhalen en aanpassen op de zaakspecifieke situatie, maar we zijn niet van plan om daar een beleidsgevolg aan te geven.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Dan kom ik op een hele …

De **voorzitter**:
Een aantal van ons zit, denk ik, te denken "gaan we doorvragen, of niet?", maar mevrouw Keijzer heeft een interruptie.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Het is echt balletje-balletje, maar dan in juridische zin. "Er kunnen geen verdere maatregelen worden genomen", zegt Henri Bontenbal geïrriteerd. Vervolgens kunnen er wel verdere maatregelen genomen worden als het uit de hand loopt. Daar is sprake van, maar als je dan vraagt welke maatregelen dat zijn, krijg je het antwoord: we gaan eens kijken wat ze in Noorwegen en Zweden hebben bedacht. Ik vraag heel concreet: wat gaat dit kabinet nou doen om het aantal van gemiddeld 800 nieuwkomers, zoals dat in bedekte termen heet, naar 300 te brengen? Dat is nog veel, maar laten we ergens beginnen.

Minister **Van den Brink**:
Ik dacht even dat Henri Bontenbal de vraag ging beantwoorden, maar het is aan mij. Volgens mij heeft u terecht de vraag of we die aantallen omlaag kunnen brengen. Het kabinet is bereid om daar alle maatregelen voor te treffen die kunnen en die daaraan bij kunnen dragen. Wij hebben uiteengezet hoe de hele asielwetgeving in Nederland is veranderd. Daar heeft u zelf ook nog aan bijgedragen. Volgens mij was het oordeel op dat moment dat dat de maximale ruimte op dat moment was. Nu gaan we verder met kijken wat er in andere lidstaten mogelijk nog op de plank zou liggen. Daar heb ik toezeggingen op gedaan, ook aan de Kamer. Als daar zaken tussen zitten die wij kunnen toepassen, zullen we daar gebruik van maken.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Juridisch balletje-balletje, dat is wat hier gebeurt, of politiek balletje-balletje. Niks kan, maar als er wel wat kan — want er ligt blijkbaar wat op de plank — gaan we kijken óf het kan. Vervolgens kom je weer tot de conclusie dat het niet kan. Heel concreet: wat gaat het kabinet extra doen? Ik ga die vraag in tweede termijn ook stellen aan de vertegenwoordiger van de VVD. Wat gaat er nou gebeuren? We zijn namelijk het laagste punt in Europa. Overal daalt de instroom, behalve hier. Dan kom je toch tot de conclusie dat je er niks van bakt? Blijkbaar is de conclusie dat dit in Nederland de komende jaren gewoon door blijft gaan: overal azc's, overal Ter Apels, niet 20% of 60%, maar 80% van de woningen naar nieuwkomers. Dit kan je Nederland toch niet aandoen? Heel concreet: aan welke maatregelen denkt deze minister?

Minister **Van den Brink**:
Wij voeren binnenkort het gesprek over de Wet strafbaarstelling terugkeerfrustreerders. Wij voeren binnenkort het gesprek over de Terugkeerverordening. Wij voeren binnenkort het debat over de realisatie van een terugkeerhub. Wij zullen binnenkort voorstellen doen voor de wijze waarop we verdergaan met de overlastgevende Syriërs. Wij zullen binnenkort weer updates geven over de diplomatieke betrekkingen met Syrië. De frequentie van deze debatten is zo hoog, omdat er ook heel veel gebeurt. Tegelijkertijd wil iedereen meer resultaat. Daarom komt deze Kamer elke zes weken bij mekaar om daarover te spreken en doet dit kabinet elke week voorstellen en neemt het maatregelen om daar invulling aan te geven.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

In reactie op uw betoog, wil ik daaraan toevoegen dat we op dit moment natuurlijk wel te maken hebben met het feit dat het inwilligingspercentage op dit moment gewoon heel erg laag is. Ik denk dat we daar hoopvol over kunnen zijn. Dat betekent dat er in de hele keten voorlopig nog een periode zal zijn waarin vanuit de eerste beoordeling en de definitieve afhandeling die groep moet worden beoordeeld. Daarna moet voor die groep het vertrek worden gerealiseerd. Dat zijn wel de feiten. We zien natuurlijk echt een grote kanteling, als het gaat om inwilliging.

Om dan mijn betoog te vervolgen: dat heeft natuurlijk grotendeels te maken met de verandering die in Syrië heeft plaatsgevonden. Dat is een van de redenen dat het inwilligingspercentage zo is gedaald. Het ging namelijk om een grote groep mensen. Daarom hebben we eerder aan uw Kamer toegezegd, ook in het plan van aanpak dat ik u heb gepresenteerd, die taskforce van start te laten gaan, om die Syriërs met voorrang terug te laten keren. Tegelijkertijd moet er gewoon nog heel veel gebeuren om die terugkeer voor elkaar te krijgen. Ik snap dat de Kamer daar haast mee wil maken. De realiteit is dat nadat we die beoordeling hebben gedaan, we vrijwillige terugkeer willen realiseren, maar daar nog niet in slagen met bepaalde mensen. We lopen er dan tegenaan dat gedwongen terugkeer naar Syrië nog niet mogelijk is. Het vergt alle inspanning om dat met Syrië voor elkaar te krijgen. In alle eerlijkheid is het dan wel weer zo — dat merk je dus ook — dat meerdere lidstaten vanuit Europa dat gesprek hebben in Syrië. Wij zijn natuurlijk niet het enige land dat dat doet. Ik zal binnenkort, voor de begrotingsbehandeling — dat heb ik toegezegd — volledig in beeld brengen wat we allemaal doen met de diverse ontwikkelingen. Daarmee kan ik ook laten zien wat er is gebeurd en wat we op dit moment aan het realiseren zijn. U kunt mij daar, ook bij de begrotingsbehandeling, verder op bevragen, dan wel verbeteringen aanbrengen en voorstellen doen.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
De minister gaat al naar het volgende blokje. Ik wilde even het blokje over het pact afwachten, want ik had toch nog wel een vraag over die migratiestromen. De minister zegt: we moeten eigenlijk nog verschillende systemen aan elkaar koppelen, ook met andere lidstaten. Dat begrijp ik. Tegelijkertijd is het natuurlijk ook een taak van de IND om dat aan het begin alleen voor Nederland goed uit te vragen. Ik kan me voorstellen dat dat misschien nog onvoldoende gebeurt, omdat niet alle informatie per definitie nodig is voor de asielbeoordeling. Hoe ziet de minister dit en is die informatie al wel beschikbaar? Op basis daarvan zou je namelijk al best wel veel inzicht kunnen hebben in de route door Europa die de mensen die in Ter Apel aankomen hebben afgelegd.

Minister **Van den Brink**:
Absoluut. Dit is absoluut gewoon een onderdeel van het asielgehoor. Dat levert trendanalyses op waarover de IND rapporteert. Ik zal dat ook even nagaan. Ook daar zat aan het begin van de rapportages nog vertraging op, maar de IND is daar wel weer mee gestart. Ik moet geen websites gaan voorlezen, maar er zijn trendanalyses, ook van de IND, van degenen die in de afgelopen maanden zijn binnengekomen. Die trendanalyses worden ook door de IND in Nederland gemaakt, maar interessant is natuurlijk om dit af te zetten tegen de andere lidstaten. Daarover gaan natuurlijk veel van de vragen. Nederland kent nog steeds een hoog instroompercentage, ook al is het wel 15% lager dan vorig jaar. Vergeleken met andere lidstaten is dat nog echt hoger, wat ook door verschillende sprekers werd aangehaald. Dat wil je natuurlijk kunnen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

analyseren en daarvoor heb je wel die koppeling nodig.

Dan over Syrië. Ik denk dat er nog vragen waren van de heer Van Dijk over de gisteren door mij verstuurde Kamerbrief over het landenbeleid. Wij hebben geprobeerd om dat zeer zorgvuldig in beeld te brengen met alle actuele gegevens en analyses die daarover bestaan. Daarbij ging het met name over de kwetsbare groep christenen. Bij dat onderzoek laten wij ons breed informeren door de relevante ngo's en belangenorganisaties. Dat geldt dus ook voor het door u aangehaalde rapport. Als daarin informatie staat die daarbij betrokken kan worden, dan zal dat worden gedaan. Ik heb u laten weten dat het niet december maar januari gaat worden. Ik snap de teleurstelling daarover van de heer Ceulemans, maar ik ben daarbij echt afhankelijk van het ministerie van Buitenlandse Zaken. In het nieuwe landenbeleid zullen ook dat soort afwegingen rondom de positie van christenen worden betrokken.

De heer Ceulemans vroeg ook nog naar het verbinden van de voorwaarde van terugkeersamenwerking aan steun voor Syrië. Dat is zeker een onderdeel dat ook in andere landen wel wordt toegepast, maar dan zijn er wel al vaker een iets verder ontwikkelde diplomatieke band en afspraken die je met elkaar kan "bediscussiëren". Wij zijn nu nog echt aan het opbouwen. In die zin is het nu eerst kijken op welke wijze we in Syrië kunnen bijdragen en welke afspraken we daaraan kunnen koppelen inzake terugkeer. Ik vind het dus te vroeg om dat nu al te zeggen, want als ik dat nu al op die manier zou doen, zou ik daar eigenlijk nu al het tapijt onder vandaan trekken. We zijn dat echt aan het opbouwen met Syrië. Daar wil ik wel aan vasthouden.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dat het kabinet werkt aan het verbeteren van de diplomatieke banden met Syrië, is gewoon een goede zaak. Ik vind het goed dat het kabinet dat doet. Daaraan moeten niet allemaal morele obstakels in de weg staan. Het is in ons belang om goede banden met het Syrische regime te hebben, want dan kunnen we zo veel mogelijk mensen terugsturen. Dat het kabinet dat doet, vind ik dus een goede zaak. Het is wel zo dat Nederland alweer fors geld uittrekt voor de wederopbouw van Syrië. Het kan toch niet zo zijn dat wij Syrië financieel gaan steunen, bijvoorbeeld bij de wederopbouw, zonder dat daar aan de andere kant harde garanties tegenover staan over het terugnemen van onderdanen, ook als het gaat om gedwongen terugkeer en ook als het gaat om een amv. Dat was mijn punt. Kan de minister daar dan nog wat specifieker op ingaan? Dat moet echt een harde voorwaarde zijn, in ieder geval voor financiële hulp, maar ik noem hierbij met name de amv. We kennen natuurlijk de Terugkeerverordening, waardoor adequate opvang in het land van herkomst nodig is om een amv terug te kunnen sturen. Dat moet gewoon heel snel onderdeel zijn van zulk diplomatiek verkeer.

Minister **Van den Brink**:
Als u mij letterlijk vraagt om altijd "tit for tat" toe te passen, dan moet ik zeggen dat ik dat op die manier nu nog niet kan toezeggen. We zijn echt nog met Syrië aan het bekijken op welke wijze zij met ons tot die samenwerking willen komen; dat zijn we nog aan het opbouwen. Als ik daar, praktisch gezegd, naartoe reis en opmerk "ik doe alleen nog maar iets als jullie terugkeer garanderen" … We weten dat in geen enkel ander land op frequente schaal gedwongen terugkeer plaatsvindt. Dat is echt een handjevol; ik noem het voorbeeld van Oostenrijk. Dat is het enige wat we daar tot nu toe van weten. We zijn het echt aan het opbouwen, maar dit is natuurlijk waar je uiteindelijk bij al die samenwerking naartoe wil. Ook mevrouw Keijzer vroeg naar die getallen en de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

bedragen die worden uitgegeven. Uiteindelijk dient dat meerdere doelen. We hebben een OS-beleid waarbij meer zaken worden gedaan en we hebben economische samenwerking. Het gaat natuurlijk ook om de stabiliteit in een regio. Daar worden dus meerdere doelen mee gediend. In al die partnerschappen moet migratie echter bovenaan staan. Dat merk ik ook bij mijn collega's. In die zin vind ik het money well spent, ook voor de migratiesamenwerking met dit soort landen op de langere termijn.

Dan heb ik nog een vraag van de heer Van Asten.

De **voorzitter**:
Als iedereen dat goed vindt, wil ik hier zelf een vraagje over stellen. Ik vind dit wel wat weinig bemoedigend. Ik begrijp dat deze minister daar niet in zijn eentje over gaat, want het raakt, denk ik, ook zijn ambtsgenoot van Buitenlandse Zaken én die van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Maar ja, soms moet je in de internationale politiek ook een beetje powerplay durven spelen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik denk dat wij wel als een lachertje worden gezien gelet op onze buitenlandse standpunten over het Midden-Oosten. Praten met het Iraanse regime — Israël is de schurkenstaat van de wereld — helpt, denk ik, allemaal niet in dit verband, maar ik vraag me wel af waarom we zo afwachtend zijn tegenover iemand als Al-Julani, die belang heeft bij … Hij wil graag gezien worden in zijn mooie pak. Oké, dan moet je toch gewoon zeggen: prima, kerel, maar vooruit ermee! Ik denk ook wel dat we anders wat steviger moeten zeggen: wij gaan jouw Syriërs niet allemaal oneindig netjes blijven opvangen. Ik mis een beetje deze manier van spreken met dit soort mensen, want dat is de taal die ze verstaan, geloof ik.

Minister **Van den Brink**:
De heer Ellian heeft in dit debat al een paar keer gerefereerd aan stijlverschillen tussen hem en anderen. Ik denk dat dat ook hierin wel tot uitdrukking wordt gebracht. Tegelijkertijd ben ik ook weer niet de diplomaat die op Buitenlandse Zaken had moeten zitten, denk ik. Iedereen zijn eigen vak.

Wat hij terecht noemt, is dat wij in die zin ook een vuist maken bij wat wij willen bereiken. Nederland en nog 26 andere landen in Europa proberen allemaal in Syrië dat loketje te bereiken om die afspraken te maken. Dat is eigenlijk de versnippering die we moeten voorkomen. Ik geloof daar ook in. Ik vind dat Europa juist hierin moet samenwerken, want Europa heeft er uiteindelijk het grootste belang bij om terugkeer van Syriërs te realiseren, en ik geloof dat Syrië heel erg veel economische ontwikkeling en reconstructie met Europa zou kunnen realiseren. Bijvoorbeeld de Amerikanen zijn daar tegenover Syrië al veel verder in gegaan. Ik denk dat dit wel dingen zijn die we ook in Europees perspectief moeten zien en moeten oppakken, want dan kun je ook echt die vuist maken waar u om vraagt. Dat ben ik met u eens.

De heer Van Asten heeft gevraagd hoe dat nou gaat met partnerlanden, de wijze van werken en de evaluatie daarvan; hij heeft een aantal punten genoemd, maar niet alles teruggezien in de evaluatie en de reactie daarop. De voorlichtingscampagnes en de bewustwording van migranten: informatiecampagnes zijn onderdeel van een bredere inzet om gemeenschappen met grotere aantallen potentiële vluchtelingen en terugkeerders te ondersteunen. Het is belangrijk om dat in zijn geheel te beoordelen. Die lessen hebben wij dus zeker uit de evaluatie getrokken. Die zullen we ook meenemen bij het ontwerpen van toekomstige inzet, waar dergelijke campagnes onderdeel van zijn.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Dat is ook de reden dat we niet alleen in partnerlanden, maar ook in Nederland met Syrische gemeenschappen echt het gesprek voeren: welke bijdragen kan door hen geleverd worden, dan wel hoe kunnen wij samen een partnerschap vormen bij het realiseren van terugkeer?

Tot slot, mevrouw Westerveld.

De **voorzitter**:
O, o, wacht. Er is een vraag van meneer Ceulemans. We zitten in het blokje terugkeer, denk ik. Waar zijn we nou precies?

Minister **Van den Brink**:
Nee, dit is nog landenbeleid. Ik ben bijna bij terugkeer.

De **voorzitter**:
Oké. De heer Ceulemans.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Volgens mij werd het onderwerp Syrië door de minister een beetje afgesloten. Of het is met andere dingen verweven, maar ik ga daar toch wel een derde interruptie aan spenderen, ook in het verlengde van wat ik eerder zei, net als de heer Ellian. Kijk, ik begrijp dat je in het diplomatieke verkeer altijd nagaat op welke manier je het effectiefst kunt opereren en het maximale resultaat kunt behalen. De minister zegt dat hij eigenlijk niet meteen met de vuist op tafel wil slaan en dat hij niet wil zeggen "je gaat ze terugnemen, want anders krijg je geen geld", omdat dat de onderhandelingen kan verstoren. Maar het omgekeerde is natuurlijk waar. Op het moment dat Syrië hoort dat Nederland er heel voorzichtig in wil gaan, dat Nederland geld geeft en daar op dit moment niet de eis aan verbindt dat onderdanen moeten worden teruggenomen, dan worden we natuurlijk gewoon uitgemolken. Dat is natuurlijk ook hoe diplomatiek verkeer hard werkt. Waarom is de minister inderdaad niet bereid om gewoon steviger tegen Syrië te zeggen: "Het overleg dat wij nu hebben, is ook heel erg in jullie belang. Het is in ons belang dat wij Syriërs terug gaan sturen. Dat is gewoon een voorwaarde."? Ik vroeg de minister met name om specifiek in te gaan op de Syrische amv's. Zij maken steeds meer binnensteden en stationsgebieden echt onleefbaar, tot een hel voor forensen die daar elke dag langs komen. Winkels worden leeggeroofd, winkeliers worden bespuugd. Nou, ik zal niet alle voorbeelden opnoemen die ik in mijn mailbox heb zitten. Dat is een groep die gewoon zo snel mogelijk het land uit moet. We kunnen niet net zo lang wachten tot die gesprekken met Syrië zo soepeltjes verlopen dat Syrië misschien een keer zelf bereidheid toont. Het moet gewoon een keiharde voorwaarde zijn. Ik vind dat de minister dat ook op tafel moet leggen.

Minister **Van den Brink**:
Laat ik nog even twee dingen uit elkaar halen. Op de amv ga ik zo even specifiek in, want dat heeft u terecht gezegd. Voor Syrië geldt dat wij natuurlijk willen versnellen. Dat land komt van een langjarige burgeroorlog en is in opbouw, in transitie naar een democratische staat. In zo'n land leven nog allerlei minderheden, en de heer Van Dijk vraagt daarbij ook nog aandacht voor binnenlandse problematiek rondom christenen. Het is nog gewoon een land in opbouw. De internationale gemeenschap moet eerst bereidheid tonen om daar weer aanwezig te zijn en bij te dragen aan reconstructie, want daardoor wordt het land weer stabiel, en alleen met stabiele landen kun je

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

langetermijnafspraken maken en partnerschappen ontwikkelen en daarmee kun je ook terugkeer realiseren. Het onderdeel waar u naar vraagt, zit absoluut in onze mindset, maar het is niet waar je mee begint als je in een land komt waar nog weinig stenen op elkaar staan. Dat is natuurlijk ook de realiteit. Delen van Syrië zijn gewoon vrij onleefbaar. Daar moet gewoon nog een hele reconstructie plaatsvinden. Soms moet je ook een passende toon vinden gelet op de situatie van zo'n land, maar tegelijkertijd moet je niet de urgentie verliezen, want wat u zegt over de minderjarigen is absoluut acuut. Ik denk dat ik sneller resultaat wil dan dat ik afspraken heb over gedwongen terugkeer van mensen naar Syrië. Dat is ook wat ik noemde. Die brief komt naar uw Kamer. Wat ik eigenlijk wil, is dat we in de ketenaanpak die al wel is gestart, gaan zoeken hoe we toch heel specifiek op deze groep jongeren inzet kunnen plegen, zodat we voordat een gedwongen terugkeer mogelijk is, misschien via andere routes dan die we tot nu toe geprobeerd hebben, ook vrijwillige terugkeer kunnen realiseren. Wij hebben immers absoluut een verantwoordelijkheid tegenover onze medebestuurders in steden, maar ook tegenover de mensen die daar leven om deze overlast te stoppen. Daarin ben ik zeer gemotiveerd. Ik hoop ook dat u mij daarin blijft aanjagen en met ideeën komt, ook als het nog niet lukt om met gedwongen terugkeer op dat gebied dingen te realiseren.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Even aan de minister: samen met collega Hoogeveen van JA21 ben ik uitverkoren om als rapporteur Midden-Oosten via Europa van alles en nog wat te doen. Het is een belangrijk punt. Het zit nog wel in de informele fase van de opbouw, maar ik deel de analyse van JA21. Ik ga niet vooruitlopen op het rapport, maar zij geven mee dat het de minister in de stille diplomatie enorm helpt dat de grondtoon van zijn parlement, in dit geval de Tweede Kamer, is: voor wat, hoort wat, en niet zonder voorwaarden erin stappen. Dus best een beetje een harde toon, ook in de stille diplomatie. Het helpt u immers als u kunt zeggen: het parlement heeft mij wel gevraagd om onder deze voorwaarden … Ik zoek dus een beetje naar die grondtoon, of dat ook helpt.

Minister **Van den Brink**:
Dat doet mij denken aan het laatste Engelstalige appje dat ik gisteren verstuurde — ik ga het niet openbaar maken, want dat wordt dan weer niet … — waarin wel een paar keer wordt verwezen naar mijn parlement. Maakt u zich dus geen zorgen. Ik hoor precies wat u zegt, op verschillende onderwerpen, en gebruik dat ook in diplomatieke betrekkingen om tegenover anderen waar ik afspraken mee wil maken te onderstrepen welk belang er is. Overigens is het wel bijzonder dat je dan iets onderstreept wat je zelf ook al vindt. Het is dus niet zo dat ik het vind omdat het parlement het vindt. Vaak vind ik het ook zelf. Dat wou ik er nog even bij gezegd hebben.

Ik ga door met de laatste vragen over het landenbeleid. De heer Van Baarle stelde een vraag over Jemen en de veranderende situatie. Wij verwachten dit jaar nog een nieuw ambtsbericht over Jemen. Dat is dus in ontwikkeling. Aan de hand van dat bericht zal een nieuwe beoordeling plaatsvinden zoals dat gaat, namelijk op basis van het geactualiseerde landenbeleid.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Dan is mijn vraag of de minister dat nieuwe ambtsbericht snel verwacht en wat de status van de uitvoering van het beleid op dit moment is. De situatie on the ground is daar de afgelopen tijd natuurlijk echt geëscaleerd. Het lijkt me op dit moment überhaupt niet

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

verantwoord om mensen daarnaar terug te sturen.

Minister **Van den Brink**:
Het landenbeleid helpt de IND sowieso — in dat opzicht blijft dat altijd een beetje een grijs gebied — bij het beoordelen van veel aanvragen door bepaalde groepen. Als je naar het landenbeleid kijkt, zie je altijd hoe specifiek het soms per regio en soms per stad is. Dat betekent niet dat het oude landenbeleid voor de IND-beslismedewerker geldend is als daar vijf of zes weken of drie maanden later iets heel groots is gebeurd. Het is een handvat, maar geen spoorboekje. Uiteindelijk moeten zij immers toetsen aan de actualiteit van dat moment. In de beoordelingen die zij uitvoeren zullen zij dus altijd de actuele situatie mee moeten wegen. Wij verwachten het nieuwe ambtsbericht nog dit jaar. Dat schiet dus op.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Dan zou ik hem toch iets willen concretiseren, want dit is een algemeen antwoord. Het is mooi om te horen dat actuele ontwikkelingen door de IND altijd worden meegewogen. Ik zou het iets safer willen horen van deze minister, namelijk: op dit moment gaat de IND niet over tot het nemen van het besluit om mensen terug te sturen naar Jemen gelet op de situatie die daar geëscaleerd is. Kan de minister daar iets meer over zeggen? Hoe worden de actualiteit en het gevaar dat mensen lopen als ze daar nu naartoe gaan op dit moment meegewogen?

Minister **Van den Brink**:
Daarvoor geldt dat dit echt een individuele afweging is. De situatie waarop u lijkt te doelen, is dat ik een moratorium afkondig, waardoor geen enkel besluit meer mag worden genomen. Dat is nu niet aan de orde. Dat is ook echt een afweging die de IND aan mij voorlegt. Dat is bijvoorbeeld eerder rondom de situatie in Iran gedaan. Op dit moment is mij echter niet bekend dat dit ook voor Jemen aan de orde zou zijn. De IND weegt en beoordeelt op basis van de individuele situatie, maar naar mijn informatie is er nu geen moratorium ophanden.

De **voorzitter**:
De minister continueert. Of komt er nu direct een landenbericht uit de mouw?

Minister **Van den Brink**:
Nee. Er wordt nog een keer onderstreept dat alle aandachtspunten over Jemen, over hoe onveilig het daar is, zeker bekend zijn. Dat zit dus al in het geldende beleid.

Ik had nog een vraag van mevrouw Westerveld, die er nu niet is, over Afghaanse evacués. Ik realiseer mij natuurlijk dat door de inwerkingtreding van de omvangrijke nieuwe regelgeving veel is veranderd en dat die ook voor deze doelgroep grote effecten heeft gehad. Ik heb daar al eerder woorden aan gewijd. Nederland heeft immers voor deze groep een bijzondere inspanning gepleegd door hen over te brengen naar Nederland. Daarnaast hebben zij voorrang gekregen bij de verlening van een asielvergunning. Daarmee hebben zij die tijdelijke bescherming gekregen. Op dat moment was er nog sprake van een onbepaaldetijdvergunning. Die onbepaaldetijdvergunning is afgelopen 12 juni komen te vervallen. Voor iedereen die een tijdelijke vergunning had, geldt dus dat vanaf nu op die manier wordt verlengd, maar er zijn wel andere type vergunningen die ook voor hen openstaan en waar zij aanspraak op zouden kunnen maken. Tegelijkertijd wil ik nog een keer onderstrepen dat er geen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

enkele reden is, in het beleid van de IND of dat van mij, om daar op een andere manier een oordeel over te vellen. Deze mensen waren op zoek naar veiligheid vanwege hun bijdrage aan Nederland ten tijde van onze aanwezigheid in Afghanistan. Die veiligheid blijven wij dus bieden. Daar verandert het verlenen van de verstrekte vergunning niks aan.

De heer Van Dijk heeft mij nog gewezen op de situatie van of uitspraak over polygamie. In Nederland is polygamie in strijd met de openbare orde en dus verboden. In geval van polygamie kunnen slechts één partner en de uit het partnerschap geboren kinderen voor gezinshereniging in aanmerking komen. Aanvragen die daarop zien, worden door de IND dus gewoon afgewezen. Dat is onlangs nog bevestigd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De IND kan dus volledig alle nareisverzoeken bij polygamie op die manier afwijzen. Daar hebben we op dit moment dus geen andere issues mee.

Dan kom ik nog op vragen die wel met terugkeer te maken hebben, maar vooral zien op de terugkeerhub. Daar waren vragen over, volgens mij ook naar aanleiding van de actualiteit waarover gisteren opeens werd bericht. Dat betreur ik natuurlijk altijd, want ik informeer graag eerst uw Kamer over ontwikkelingen, mochten die er zijn. De ontwikkeling is op dit moment niet dat er al een afspraak ligt. Er lopen wel gesprekken, want we werken hard aan het operationaliseren van die terugkeerhubs. We komen regelmatig bij elkaar. Binnenkort komen wij weer bij elkaar in Wenen, waar ik naartoe ga voor een migratiebijeenkomst. Dat is het eerstvolgende moment waarop we daarover met elkaar zullen spreken. Daar volgt vaak wel een bericht uit, maar mij zijn nu nog geen concrete voorstellen of daar te trekken conclusies bekend. Wij werken eraan om daar wel weer een mededeling te doen, maar dat is dus pas als we in Wenen bij elkaar zijn. Wij zien wel het belang daarvan in. Gelukkig lopen die gesprekken goed, maar het is ook een veelomvattend geheel. Het vergt dus veel afstemming en veel juridische uitwerking.

Mevrouw Straatman vroeg nog welke andere aanknopingspunten ik in de Terugkeerverordening zie voor het geven van een impuls aan terugkeer op korte termijn. De Terugkeerverordening moet het terugkeerproces simpeler, efficiënter en doeltreffender maken. Enkele onderdelen zijn al in werking getreden, zoals de basis voor de terugkeerhub. De rest volgt volgend jaar oktober. De verordening geeft meer instrumenten om op te treden tegen vreemdelingen die niet zelf vertrekken. Er zijn verder extra grondslagen voor vreemdelingenbewaring; daarmee kun je die ook verlengen, ook op titel van openbare orde en veiligheidsrisico's. We kunnen die verordening dus zeker goed gebruiken bij de uitvoering door de Dienst Terugkeer en Vertrek.

Dan kom ik bij vragen over de opvang. Verschillenden van u hebben …

De **voorzitter**:
Er is een vraag van meneer Van Dijk.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Nog even over dit blokje. Allereerst dank aan de minister voor zijn heldere antwoorden over kinderen uit polygame huwelijken. Volgens de IND zou het ook absoluut niet kunnen dat zij zo het Nederlanderschap verkrijgen. Een paar jaar geleden deed de rechtbank toch een andere uitspraak. Die is gecorrigeerd door de Hoge Raad, maar dat

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

was de achtergrond van mijn vraag. Ik zag dat andere landen daar gewoon heel heldere wetgeving over hebben. Zouden wij die stap niet ook moeten zetten, om dit soort misverstanden, die er blijkbaar toch kunnen zijn, in de toekomst te voorkomen?

Minister **Van den Brink**:
In Nederland is polygamie verboden. Wij kunnen de polygamie uit het buitenland op deze manier gewoon weren als die in nareiszaken wordt ingebracht. Ik heb net nog even een dubbelcheck gedaan, maar een extra juridische verzekeringspolis is daarvoor niet nodig, zo is mijn informatie. Dus nee, we kunnen alles doen om dat gewoon buiten onze landsgrens te houden.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Heel kort. Dank voor dit antwoord. Het is waar: het juridische kader dat hierbij van toepassing is, is zoals de minister het schetst. Zelf begreep ik dat verdragen met landen waarin polygamie wel is geaccepteerd, daarop soms een inbreuk kunnen maken en dat dat toen ook een punt was voor de rechtbank. Dat kan eventueel op een later moment in detail worden besproken, maar in ieder geval tot zover dank voor de antwoorden.

Minister **Van den Brink**:
Graag gedaan.

Ik kom bij de vragen die zijn gesteld over opvang. Verschillende partijen hebben hun positieve waardering uitgesproken voor de actie die verschillende kerken hebben opgezet, namelijk om statushouders te huisvesten in kerken of op locaties rondom kerken, zodat die mensen sneller op de plek van hun definitieve gemeente gehuisvest zijn en kunnen integreren. Ik ben de kerken zeer erkentelijk voor dat initiatief. Het draagt absoluut bij aan het ontlasten van opvang door het COA. We weten immers dat nog duizenden statushouders — het zijn er zelfs ver boven de tienduizend — nog in de opvang zitten. Dit initiatief is dus zeer behulpzaam.

Een aantal partijen vroegen naar de stand van zaken rondom de Spreidingswet. U kent inmiddels de maandcyclus, om het zo maar te zeggen: het aantal gemeentes dat op gesprek komt. Die gesprekken verlopen zeer goed. Onlangs heb ik aangegeven dat ik op basis van die gesprekken en de bereidheid van gemeentes om daar gevolg aan te geven door een plan van aanpak te maken, goede hoop heb dat geen dwang nodig zal zijn. Wij zullen het wel heel nauwkeurig en nauwgezet volgen. Die gesprekken leiden ertoe dat gemeenten met een plan van aanpak komen, en dan gaan we met hen op weg naar de realisatie daarvan. Tegelijkertijd wordt op dit moment aan al die provinciale regietafels het gesprek gevoerd over de tweede ronde van de Spreidingswet. Die verwacht ik binnenkort van al die provinciale regietafels te ontvangen, en dan neem ik ergens in december een verdeelbesluit, waarmee alle gemeentes weer weten waar zij voor de tweede ronde mee aan de slag gaan.

Mevrouw Westerveld vroeg nog om daarbinnen, in die gesprekken, een uitsnede te maken van gemeenten die daar helemaal niet aan mee zouden willen werken. Dat is niet mijn beeld. In alle gesprekken met gemeentes in trede drie is er eigenlijk altijd een basis is voor dat gesprek. Gemeentes erkennen ook dat er een wet is die van kracht is. Wij blijven dus gewoon langs die lijnen in gesprek. Tijdens de rit doen wij geen uitspraken over gesprekken die wij met individuele gemeentes voeren.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Verschillende partijen hadden vragen over …

De **voorzitter**:
Een vraag van mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Waar stopt dit? De verwachting was dat het Migratiepact zou helpen bij het naar beneden brengen van de instroom. Dat is niet het geval. De hoeveelheid mensen is gigantisch. Procedures duren anderhalf jaar. Vervolgens is het vertrek verwaarloosbaar. Je hebt dus niet een tweede tranche; je hebt ook direct een derde tranche. En volgend jaar om deze tijd heb je de vierde tranche. Wanneer is het genoeg? Wanneer zegt deze minister: dit is onhoudbaar, we kunnen niet overal in Nederland "Ter Apels" organiseren?

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij is het voor nu vooral van belang om met die gemeenten de samenwerking op te zoeken, zodat we uit de miljarden verslindende business van noodopvanglocaties komen. Dat is eigenlijk mijn eerste opgave. De uitgaven die ik soms langs zie komen en die u waarschijnlijk ook wel heeft gezien toen u die verantwoordelijkheid had, wil je als eerste naar beneden brengen. Dat wil je ook omdat je aan kinderen die in de opvang zitten fatsoenlijke opvang wil bieden. Het gaat dus eerst om het realiseren van reguliere opvanglocaties in al die gemeenten. Dat is het belangrijkste doel van de Spreidingswet. Hoe sneller het daalt, hoe beter het is, want dan daalt ook de noodzaak tot noodopvanglocaties en dan dalen de kosten die wij daarvoor maken dus ook. Daarnaast is de systematiek van de Spreidingswet tweejaarlijks. Dat is waarom wij daar nu weer mee bezig zijn. Daar kan de gemeente in de komende periode dan gewoon invulling aan gaan geven.

De **voorzitter**:
Mevrouw Keijzer, tot slot.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Voorzitter, we hebben een beperkt aantal interrupties — daarom is dit een punt van orde — en dan moet de minister wel antwoord geven op de vraag. Ik vroeg niet naar de systematiek van de Spreidingswet. Ik vroeg: wanneer stopt dit? Als je elke week 800 mensen krijgt, dan zit je volgend jaar in de vierde tranche. Dan moet je namelijk naar plekken blijven zoeken. Dus gewoon graag een antwoord op de vraag. Of is dat iets waar de minister niet mee bezig is en voert hij gewoon de wet uit? Dan kan ook, hè? Maar zeg dat dan gewoon.

De **voorzitter**:
Volgens mij zou de vraag dan zijn: als de huidige situatie zich voortzet, zou die dan oneindig voortduren? Zou de minister die vraag dan …

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij gaf u net ook al aan dat u de instroom graag naar 300 zou brengen. Dat betekent dat je voor die 300 opvang moet realiseren en dat je dat ook moet doen als er in al die weken daarop ook weer 300 zijn. Dat is wat wij volgens mij doen. Wij geven invulling aan onze verplichting om opvang te realiseren. We proberen dat zo laag mogelijk te houden omdat we de instroom naar beneden willen brengen, maar er zal

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

altijd enige vorm van opvang zijn. Dat is al een tijd zo. Dat is niet alleen de afgelopen vijf jaar zo. Met elkaar samenwerken om de instroom te beperken en de versnelde procedure en terugkeer te realiseren, leidt tot een kleinere noodzaak van opvangplekken.

De heren Van Asten en Struijs en mevrouw Westerveld hadden nog vragen over het Rijksvastgoedbedrijf en de opdracht om zijn rol te pakken. Ik heb het al vaker gezegd, maar het bewijs daarvoor ziet u onvoldoende terug in wat er tot nu toe is gerealiseerd op locaties van Defensie en het Rijksvastgoedbedrijf. We werken daar enorm goed mee samen, maar uiteindelijk moet toch altijd in samenspraak met gemeentes tot die afspraak gekomen worden en moeten zij daar ook in meewerken. U noemde ook dat u signalen had dat gemeentes wel degelijk merken dat zij daarbij nul op het rekest krijgen. Het hoeft niet via deze microfoons, maar die signalen zou ik graag vernemen. Ik zou daar graag mee aan de slag, want we kunnen geen locatie die mogelijk in een gemeente beschikbaar is, over het hoofd zien. Helemaal als een gemeente zelf wil meewerken, vind ik dat het Rijksvastgoedbedrijf daarbij ook een verantwoordelijkheid heeft. Die voorbeelden hoor ik dus graag.

De heer **Van Asten** (D66):
Die voorbeelden zal ik geven — niet hier, maar na de vergadering. Ik wil wel nog even ingaan op de opmerking over dat er goed wordt samengewerkt. Ik had een vraag over dat er voor het reces werd gezegd: binnenkort kan er wel wat komen op locaties van Rijksvastgoed en terrein van Defensie. Nu hoor ik, als ik goed luister, de minister eigenlijk zeggen: dan ligt het ook aan de gemeentes. Mijn conclusie is dan dat er Defensieterreinen, enkelvoud of meervoud, beschikbaar zijn gesteld, maar dat het nu juist aan de gemeentes ligt waar zo'n terrein is, dus dat die iets zeggen als "nou, liever niet" of "daar moet ik nog eens even goed over nadenken".

Minister **Van den Brink**:
Het is een samenspel. Ik hoorde mijn woorden terug en ik denk dat er op dat moment net iets in mijn hoofd zat waarvan ik hoopte dat dat ging gebeuren. Het is absoluut zo dat we wel verschillende locaties hebben gehad vanuit het Rijksvastgoedbedrijf en Defensie. Daar komen we soms niet uit met gemeentes, en soms ook niet omdat bij nadere inspectie door Defensie weer bleek dat die locatie toch afviel. Er zijn dus meerdere redenen waarom het tot dan toe niet is gelukt. Dat is helaas de situatie.

U vroeg ook om …

De **voorzitter**:
Een momentje, eerst mevrouw Vondeling.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Nog even terugkomend op het regelen van opvangplekken. We weten dat minstens 97% van de asielzoekers die zich in Ter Apel melden, over land naar Nederland komen. Dat zijn dus geen vluchtelingen. Dat kunnen we vaststellen, want ze komen uit andere, veilige Europese landen. Hoe kan het dan zo zijn dat de minister er alles aan doet om opvang te regelen voor deze economische migranten? Als ik ervoor kies om met mijn gezin, met mijn twee kinderen en mijn man, naar het buitenland te emigreren, moet ik ook gewoon zelf zorgen voor opvang, voor een woning. Hoe kan het zo zijn dat de minister alles op alles zet om die opvang regelen, terwijl dat een enorm aanzuigende

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

werking heeft? Andere landen doen dat ook niet. Je ziet ook dat dat werkt, want ze gaan niet meer naar die landen en komen naar Nederland toe.

Minister **Van den Brink**:
Wat wij doen, en daarom snap ik uw vraag wel, is het volgende. Als hier mensen komen die gewoon over land zijn gekomen, wil je dat het liefst kunnen vaststellen door te zien of ze officieel in een ander land geweest zijn. Dan wil je ze via die route, met de Dublinafspraken, naar het land van aankomst krijgen. Tegelijkertijd zitten er soms ook mensen tussen die het gepresteerd hebben om niet ergens anders geregistreerd te worden en dat voor het eerst in Nederland te doen. Dan is dat veel lastiger. Tegelijkertijd is het niet zo dat de rest van Europa niet meer aan asiel doet. We werken er op allerlei manieren aan om juist de mensen met een economisch motief zo snel mogelijk door de procedure te brengen en af te wijzen. Maar dat is wel een procedure. Daar heeft u zeker gelijk in. Die procedure moet je dus zo snel mogelijk zien vorm te geven, wil je ze beschikbaar houden. Om ze beschikbaar te houden, heb je een locatie nodig. Daarom heb je voor die mensen een locatie nodig, om het gelijk kenbaar te kunnen maken als ze afgewezen worden, zodat hun vertrek gerealiseerd kan worden.

De **voorzitter**:
Ik zou hier graag zelf een vervolgvraag op willen stellen. Dit is een onderwerp dat wat minder aan de orde kwam vandaag, maar wel super fundamenteel is. Mevrouw Vondeling heeft natuurlijk gelijk. Het staat ook in mijn betoog. We wachten de analyse van de IND die we in januari krijgen wel af, maar het is evident dat mensen niet per boot hiernaartoe komen. Ik bedoel het niet oneerbiedig. Ze komen via andere Europese landen, op enkelen na die via Schiphol komen en hun paspoort weggooien et cetera. De minister weet dit, volgens mij, beter dan ikzelf. Dat roept natuurlijk wel de vraag op: de mensen die hier komen zijn eigenlijk de verantwoordelijkheid van een ander land. Ik ben benieuwd naar het volgende. We hebben het er ook vaak over bij de JBZ-Raad. We waren laatst bijvoorbeeld in Italië. Ik ben benieuwd: wat is de verwachting? Gaan andere landen zich houden aan de nieuwe Dublin — zo noem ik het even — als de minister opbelt op maandagochtend en zegt "ik heb er hier 30 die via jullie komen, hupsakee, op een KLM-vlucht naar jullie toe"? Onze indruk was dat dat in Italië … Nou ja, hoe zal ik het zeggen? De intentie was oké, maar de uitvoering moeten we nog zien. Dat is wel essentieel, want als andere Europese landen dat niet gaan doen, blijft iedereen over land hiernaartoe komen en blijven wij al die opvang regelen, wat dus niet de bedoeling is.

Minister **Van den Brink**:
Daar ben ik helemaal mee eens. Je hebt altijd een vorm van een procedure nodig om dat vast te stellen en dat dan gelijk te realiseren. Tegelijkertijd — dat is waarom we ons, door u aangemoedigd, verzetten tegen de landen die daar niet aan meewerken en dus alles op alles zetten om die afspraken in de uitvoering te krijgen. In één van die landen was u vorige week, om daar zelf te zien hoe het ervoor staat. Ik las in al uw commentaren dat de opvangcapaciteit daar ruim voor de hand is. Het is dus aan ons om dat naar voren te brengen in het hoger beroep dat ik heb aangekondigd. Het werkt namelijk alleen als iedereen meewerkt. Dat snap ik heel goed. Het cynisme daarover uit het verleden is terecht. Nu in de opstart is het ook allemaal nog niet helemaal vlekkeloos. Dat is wel waar ik elke dag aan werk, dus aan het aanspreken van die andere landen en de Commissie, want de Commissie is uiteindelijk de hoeder van het pact dat ze hebben afgesproken. Daar ligt een belangrijke taak. Wij, ook ik, wijzen de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Commissie er zeer regelmatig op dat ze daarin moeten acteren.

De heer Van Asten had nog een vraag over de ondersteuning door het COA en de gemeenten. Het COA maakt afspraken met de betreffende gemeenten over de rolverdeling tussen het COA en de gemeente, ook over de locatie, hoe die gebruiksklaar te maken is, de communicatie, de veiligheidsplannen die daarvoor worden gemaakt. Het is vaak ook een belangrijk onderdeel in het contact met de buurt en de omwonenden. Het COA is er voor de veiligheid op het azc-terrein en de gemeente voor de openbare orde en veiligheid buiten het azc-terrein. Het gaat natuurlijk ook over onderwijs, ontsluiting en al dat soort aspecten. Het COA is dus een centrale speler in die afstemming. Er wordt ook ondersteuning geboden via het ondersteuningsteam vanuit de VNG, op het expertiseteam voor asiel en het ondersteunen van gemeenten bij juridische en bestuurlijke vraagstukken. Soms gaat het ook over het openbare-orde-aspect en de Wet openbare manifestaties. Ik heb het idee dat we gemeenten op dit moment op allerlei manieren voldoende ondersteunen.

De heer **Van Asten** (D66):
Ik sloeg aan omdat het heel erg over het COA ging. De rol van het COA is helder. Zij zorgen voor goede opvang. Geen twijfel daarover. Maar het gaat erover dat een gemeente vaak niet heel veel ambtenaren tot haar beschikking heeft, maar wel in één keer een heel traject moet optuigen om voorzieningen zoals een azc in eigen gemeente op te richten. Dat vraagt echt wel wat meer dan "hoe regel je dat juridisch in het bestemmingsplan?" en "hoe maak je een veiligheidsplan?". Het gaat ook om vragen als: hoe ga je om met alles wat daar omheen komt kijken? Tegenwoordig komt er veel meer bij kijken. Ik hoor geluiden dat gemeentes daar regelmatig toch wat door overspoeld worden en dat simpelweg niet in eigen beheer kunnen. De vraag is: ziet of hoort de minister dat ook, wellicht via de VNG? Zijn er daardoor extra maatregelen nodig om dit soort processen vanaf het begin beter op te zetten, zodat je een beter debat hebt in een gemeente en daarmee een veel rustiger proces?

Minister **Van den Brink**:
Ik erken wel dat er veel bij komt kijken, helemaal — maar ik weet niet zeker of u dat bedoelt — als een gemeente dat in eigen beheer wil doen, los van het COA. Dan komt er nog meer bij kijken. Daar zijn nu wel verschillende gemeentes mee aan de slag gegaan, wat ook zo z'n voordelen kan hebben. Ik zal dit zeker meenemen in mijn gesprekken met de VNG, om na te gaan of er nog op een andere manier ondersteuning moet worden geboden. Het COA kan veel overnemen, maar ik snap ook wel dat er op lokaal niveau uiteindelijk beperkingen zijn qua capaciteit. Je ziet overigens ook — iemand berichtte mij daar vanochtend over — dat kleinere gemeenten echt de samenwerking opzoeken, door hun aantal bij elkaar te brengen en dat in een voorstel naar de raad te brengen, en dan beide raden tegelijkertijd te informeren over hun planning. Op die manier worden dit soort zaken dus ook wel opgelost. Maar ik zeg u toe dat ik dat inbreng in mijn gesprekken met de VNG, om te bekijken welke verbeteringen daarin aan te brengen zijn. Dat geldt overigens ook voor het uitwisselen van voorbeelden van gemeenten die dat wel op een positieve manier weten te realiseren. Dat kan zeker bijdragen — dat gebeurt overigens ook wel — aan de professionele regietafels waar ik zelf ook vaak aanschuif om die zaken uit te wisselen.

Dan het voorkomen van de situatie in Ter Apel. Dat is iets waar heel veel mensen bij het COA dagdagelijks mee bezig zijn, ook in afstemming met Ter Apel. Ik kreeg vragen over

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

gesprekken met de burgemeester. Dat is absoluut een belangrijk onderdeel, want de burgemeester en Ter Apel hebben een belangrijke functie in het asielstelsel als aanmeldlocatie, maar hebben ook, doordat de druk zo hoog is, heel vaak te maken met mensen die vanwege de gecontroleerde toegang in de dag-nachtopvang blijven. Maar daarmee is het stelsel natuurlijk niet op orde, omdat je gewoon een tekort aan plekken hebt. Pas als we weer voldoende plekken hebben, kan je als COA, in samenwerking met Ter Apel, zorgen voor een goede verspreiding van de mensen, waardoor de druk op Ter Apel afneemt. Ik geloof ook echt dat daarmee de overlast in Ter Apel zal afnemen. Dat is dus iets wat de burgemeester zeer vaak onder onze aandacht brengt. We werken daar ook in samen om ervoor te zorgen dat die mensen snel uit Ter Apel vertrekken. Op die manier hopen we ook in de komende weken niet in een situatie te komen dat er weer mensen buiten moeten blijven.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Hoewel ik zou willen dat morgen gerealiseerd is dat alle gemeenten plekken hebben en dat we het probleem opgelost hebben met elkaar — we staan voor het realiseren van voldoende opvang — gaat dat morgen niet opgelost worden. Tegelijkertijd koelt het af. Ik zou graag willen horen van deze minister welke maatregelen er, buiten de overleggen om over het vinden van plekken, genomen worden om ervoor te zorgen dat er dadelijk, in de winter, geen 20, 30 mensen buiten in de kou en de sneeuw moeten slapen.

Minister **Van den Brink**:
Wij werken sinds de fase van gecontroleerde toegang heel nauw samen met het Rode Kruis en VluchtelingenWerk. We hebben daar dus een dagopvang gerealiseerd en in verschillende gemeentes een nachtopvang. Dat heeft ervoor gezorgd dat de situatie die u beschrijft tot nu toe heel incidenteel is voorgekomen. Ik hoop dus ook de samenwerking met die partijen te kunnen voortzetten de komende maanden. Als we op die manier blijven werken, is te voorkomen dat mensen toch onverhoopt buiten staan. Daar is dus eigenlijk alles op gericht. Er is dus geen verslapping in de aanpak daarvan. We blijven met al deze partijen samenwerken om dit te voorkomen.

Dan heb ik nog een vraag van de heer Van Baarle over de brandbrief over de Silja. U vroeg mij hoe ik daarmee omga. De berichten zijn bekend. Het zijn ernstige signalen over sociale veiligheid, integriteit en omgangsvormen. Het betreft een melding van een oud-medewerker en twee brandbrieven van een of meerdere medewerkers. Iedereen die werkt en verblijft in de opvang moet zich veilig en serieus genomen voelen. Daarom worden deze signalen ook door het bestuur van het COA zelf zeer serieus genomen. Mijn taak hierin is om vast te stellen of het COA daar invulling aan geeft als werkgever. Daar zie ik op toe. Ik weet dat zij daar op dit moment zeer serieus mee aan de slag zijn, dus dat moet het vervolg krijgen zoals we dat kennen binnen iedere organisatie. Daarbij is het COA de werkgever en zie ik er in mijn rol als minister op toe dat zij daar op de juiste wijze invulling aan geven.

Dan heb ik nog een op één na laatste mapje, over de overlast. Mevrouw Straatman had vragen over de kritiek van de inspectie op het onrechtmatig handelen van beveiligers op de vtl's.

De **voorzitter**:
Sorry. Ik heb een vraag: zei u "laatste mapje" of "één na laatste"?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Minister **Van den Brink**:
Ik heb nog een overige vraag. Dit is het laatste mapje qua overlast.

De **voorzitter**:
Waar zitten de vragen van de heer Van Baarle en mevrouw Westerveld over de kinderen en het rapport? Dat waren namelijk best wel wat vragen.

Minister **Van den Brink**:
O, de Onderzoeksraad? Excuus. Daar heeft u gelijk in. Die ga ik dan gewoon nu doen.

De **voorzitter**:
Graag.

Minister **Van den Brink**:
Excuus. We hebben een indringend rapport gekregen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Die heeft ons, niet voor het eerst — er zijn verschillende rapporten geweest — gewezen op de situatie van kinderen in de opvang. Wij hebben daar een eerste reactie op gegeven, waarin we zeggen dat wij het een indringend rapport vinden en daar gelijk, met voorrang mee aan de slag gaan. Dat doet het COA op dit moment door bij al die locaties na te gaan waar dat mogelijk kan spelen en op welke wijze de situatie verbeterd kan worden. Ik probeer voor de begroting een beleidsreactie te geven waarin we ook aangeven hoe we daar invulling aan gaan geven. In het rapport wordt namelijk ook gesteld dat het bestuurlijk handelen of de wijze waarop dit stelsel is ingericht een versterkend effect heeft gehad of heeft op de wijze waarop kinderen in de opvang zitten.

Daarbij is het goed om aan te geven dat een aantal maatregelen al getroffen zijn door dit kabinet. Ik zal daar verder op ingaan in de brief. De belangrijkste maatregel is, denk ik, dat we voldoende opvangplekken hebben, zodat de noodopvang afgebouwd kan worden en er geen kinderen meer in een onveilige situatie zitten. Ik probeer altijd aan mensen die wat sceptisch zijn over het bieden van opvangplekken via meerdere redenen uit te leggen dat er best wel goede redenen voor zijn om daar toch serieus naar te willen kijken. "Kinderen op een veilige plek" zou eigenlijk bovenaan de lijst moeten staan. Daar zijn wij nu ook over in gesprek met het COA. Overigens heb ik eerder al een gesprek gevoerd met het Kinderrechtencollectief om hun signalen daarover te horen. We hebben ook de afspraak gemaakt dat ze die signalen kunnen blijven doorgeven en dat we daar dan met het COA ook gelijk actie op ondernemen. Op deze wijze zijn we daarmee bezig en blijven we daar ook mee bezig.

Het is echt een van de prioriteiten van het COA, maar wel binnen een bezettingspercentage van 102%. Dat maakt het allemaal zo ongelofelijk ingewikkeld. Als je een bezettingspercentage van 102% in al je opvanglocaties hebt, kun je niet makkelijk keuzes maken die voor 7.000 kinderen gelijk effect zouden hebben. Het is echt een dilemma waarin we met elkaar zitten. Het langetermijnperspectief van voldoende opvangplekken op basis van de Spreidingswet is de oplossing. De vraag is vooral — daar zal ik denk ik in de beleidsreactie op ingaan — hoe de overbrugging van nu naar dat moment eruitziet en welke acties we daarvoor moeten inzetten.

De heer **Van Baarle** (DENK):
In het rapport hebben we de voorbeelden gezien, van kinderen die in overvolle ruimtes met continu geluid om hen heen 's avonds in slaap moeten proberen te komen tot

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

kinderen die met z'n vieren op een hotelkamer zitten die tegelijkertijd als studieruimte moet fungeren. Ook hebben we gelezen over toiletten waar de ontlasting nog aan hangt, waar kinderen in sommige gevallen 's avonds ook nog eens door de buitenlucht naartoe moeten lopen omdat er inpandig geen toilet is. Dit soort signalen zijn er al sinds 2021. Zo omgaan met kinderen is een land als Nederland onwaardig. Kan de minister aangeven dat hij de aanbevelingen uit het rapport omarmt, dat hij in de beleidsreactie ingaat op de minimumdingen die in dat rapport genoemd worden, zoals kwaliteitseisen, veiligheidseisen, een inventarisatie op elke locatie om te zien of het ook daadwerkelijk gebeurt en een maximumtermijn voor kinderen in dit soort omstandigheden, en dat hij dit gaat uitvoeren? Dit kan gewoon niet. Het is al jaren aan de gang en dit kan gewoon niet.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat u daar terecht de vinger op legt. Nogmaals excuus dat ik die vraag niet gelijk had beantwoord. Ik hoef daar ook geen papiertje voor te hebben. Ik kan uit mijn hoofd vertellen waarom ik het zo belangrijk vind om hier invulling aan te geven. U vraagt naar alle aanbevelingen. Ik doe het rapport denk ik het meeste recht als ik het in z'n geheel in één keer aan de Kamer aanbied. Dat ga ik doen, vóór de begrotingsbehandeling. De kern van het rapport, namelijk dat kinderen in de opvang een veilige plek verdienen, onderschrijf ik volledig. We gaan maatregelen treffen om daar zo veel mogelijk aan tegemoet te komen, ook in de situatie waarin we nu zitten, dus de overgangssituatie naar voldoende reguliere opvangplekken.

Daarom ben ik zeer blij dat de OVV ervoor heeft gekozen om zijn rapport met een brief aan alle gemeenteraden van Nederland te sturen, omdat natuurlijk ook daar de gedeelde verantwoordelijkheid ligt. Ik heb een verantwoordelijkheid om een stelsel in te richten waarin er voldoende financiële middelen en voldoende kwaliteitsborging zijn, met een organisatie als het COA die daar invulling aan kan geven. Dat moet ik doen met al die lokale gezagen en gemeenteraden. Ik hoop dus dat het appel van de OVV op alle gemeenteraden echt gehoord is, zodat dat meegewogen wordt in de debatten die op lokaal niveau worden gevoerd.

Dan kom ik bij de vragen die gesteld waren over overlast. Mevrouw Straatman had een vraag over het inspectierapport. De werkinstructies worden momenteel aangescherpt. Uitgangspunt daarbij is: eerst de-escalatie en alleen fysiek ingrijpen als het echt niet anders kan. Waar nodig wordt de politie ingeschakeld. Wat betreft de juridische basis voor fouilleren: we werken uit hoe we daarvoor kunnen aansluiten bij bestaande wetgeving. Daar zijn we op dit moment mee bezig. Die bevoegdheid hoort bij ambtenaren die toezicht houden op vreemdelingen en niet bij particuliere beveiligers. Daarom stemmen we nu met ketenpartners af hoe we deze bevoegdheid in de praktijk kunnen organiseren. Op die manier willen we hier invulling aan geven. De vtl's, met als sluitstuk de htl in Hoogeveen, zijn wel een belangrijk onderdeel van de aanpak van overlast; volgens mij benadrukte u dat ook. We willen daar dus mee door. We zullen zorgen dat er opvolging wordt gegeven aan die aanbevelingen binnen de vtl.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Goed dat de minister zegt "we moeten hiermee door", want de eerste resultaten met de vtl zijn heel positief, zeker als het gaat om het verlichten van de overlast in de rest van de opvang. De minister zegt: we gaan kijken hoe we het binnen het bestaande wettelijke kader kunnen regelen. Betekent dit dat we niet terugvallen, tijdelijk, op fouilleren en visiteren op vrijwillige basis? Zo las ik de brief namelijk een beetje. Nu moet iemand,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

vrijwillig, toestemming geven om gefouilleerd dan wel gevisiteerd te worden, terwijl we weten dat dat heel belangrijk is voor de veiligheid. We moeten daar niet nu tijdelijk mee stoppen. De beveiligers moeten, in afwachting van de wettelijke inkadering, wel de bevoegdheid houden om de ruimtes en de locaties veilig te houden.

Minister **Van den Brink**:
We werken dat uit op basis van artikel 55, derde lid, van de Vreemdelingenwet. Ik denk dat we dat daarmee gewoon kunnen voortzetten, maar omdat u het zo scherp stelt, moet ik het denk ik nog iets scherper gaan controleren. Mag ik hier dan een tweedetermijnkaart voor inzetten?

De heer Van Asten heeft nog een vraag gesteld over de politiecapaciteit in Ter Apel en de KMar-inzet die daarvoor nu gevraagd is. Dat is een punt dat we in het coalitieakkoord hebben afgesproken en waar echt nog invulling aan gegeven moet worden. Daar wordt op dit moment door mij en door de minister van Justitie overleg over gevoerd. Ik hoop u daar vóór de begrotingsbehandeling duidelijkheid over te geven. Dan bedoel ik ofwel mijn begroting, ofwel die van de minister van Justitie, maar volgens mij vallen die behandelingen ongeveer in dezelfde periode. Dit is natuurlijk een langgekoesterde wens van Ter Apel, omdat er echt wel reden is om te borgen dat er voldoende capaciteit is in Ter Apel om opvolging te geven aan incidenten die daar plaatsvinden. We moeten daar een invulling voor vinden. Daarover voer ik op dit moment het gesprek met de minister van Justitie. Ik hoop u daar vóór de begrotingsbehandeling duidelijkheid over te verschaffen.

Dan heb ik nog specifieke vragen van verschillende partijen over incidenten die zich hebben voorgedaan in verschillende steden of op verschillende plekken. Lochem en Walibi zijn genoemd. In allereerste instantie geldt daarvoor natuurlijk het strafrecht: het strafrecht is het eerste wat moet worden ingezet als sanctie voor welk crimineel gedrag of welke overlast dan ook. Dat is echt de basis. Als dat te koppelen is aan een vreemdeling, moet daar een gevolg aan worden gegeven. Het allereerste wat moet worden gedaan, is aangifte en daarna vervolging, zodat we die kunnen betrekken bij de vreemdelingrechtelijke aspecten.

De heer Van Dijk had nog een hele specifieke vraag over de overlast van Oekraïners. Gemeenten hebben al verschillende mogelijkheden om hiertegen op te treden, zoals het opleggen van maatregelen en het tijdelijk overplaatsen van overlastgevende bewoners naar een andere opvanglocatie of een locatie buiten de gemeente. Daarin proberen wij hen ook te ondersteunen; daar is een soort triage voor. Overlast in de opvang veroorzaakt door ontheemden heeft vaak te maken met ernstige verslavings- of ggz-problematiek. Daarom hebben we specifiek voor deze groep het rijke model ontwikkeld voor de zogenaamde Bijzondere Begeleide Opvanglocatie, waar zij kleinschalig kunnen worden opgevangen en intensief kunnen worden begeleid met zorg.

Onlangs is hiervan in Ermelo — daar ben ik geweest — een eerste locatie geopend, met hulp van het Leger des Heils, waar ik hen zeer erkentelijk voor ben, en van een zorgorganisatie in Ermelo die een locatie niet in gebruik had. Dit soort locaties willen we op meerdere plekken openen, want hier is wel meer vraag naar vanuit de gemeentes vanwege overlastsituaties in de Oekraïneopvang. Dat is dus echt noodzakelijk. Gisteren heb ik er toevallig ook over gesproken, toen ik bij de Provinciale Regietafel in Overijssel was, want ook daar was vraag hiernaar. Wij zijn op dit moment dus in gesprek met

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

meerdere gemeentes om meer van dat soort locaties te openen.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Ik ga hier toch nog even op door. Daarom benoemde ik ook die specifieke casus. Ja, er is sprake van een landelijk maatregelenbeleid, en toch is er deze casus, waardoor gemeenten helemaal vast komen te zitten in de opvangplicht, ook afgedwongen door de rechter in dit geval. Er is geen locatie waar de betreffende overlastgevers heen kunnen. Wat moet een burgemeester dan doen? Want daar zadelen wij zo'n man, zo'n gemeentebestuurder, wel mee op.

Minister **Van den Brink**:
Ik weet niet of het dezelfde locatie is, maar ik heb gisteren wel gevraagd om daar nog even met elkaar in te duiken, om die casus even goed uit te lopen. We willen hen natuurlijk bijstaan en daar een oplossing voor vinden. Dat is ook een van de redenen waarom we die opvanglocaties hebben gecreëerd, althans, die ene locatie nu in Ermelo. We hopen die opvang op meerdere locaties te realiseren. Maar het klopt ook dat sinds de Oekraïners hier zijn er in de loop van de tijd een aantal juridische beperkingen zijn opgetreden, waardoor moeilijkheden zijn ontstaan in het handelingsperspectief van burgemeesters. Mogelijk moeten we opnieuw kijken wat daarvoor mogelijk is.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Heel concreet: kan de minister in de volgende rapportage terugkomen op wat de voortgang is?

Minister **Van den Brink**:
Ja. Ik zal in de voortgangsbrief over Oekraïne terugkomen op wat wij daarin kunnen en hebben gedaan.

Dan heb ik nog twee vragen die resteren in het totaal. Er was nog een vraag over de uitspraken van de vicepresident van Ceuta over het aantal mensen dat vanuit Marokko naar Europa zou willen reizen. Dat willen we niet en dat moet niet. De grens bij Ceuta moet dus bewaakt worden en beter dan de vorige keer. Alle inspanning is daarop gericht. Dat is ook de reden waarom die grens versterkt is. Ik heb er voor de rest geen andere signalen over dan de berichtgeving zoals u die ook heeft gezien.

De heer **Russcher** (FVD):
Mijn vraag ging specifiek over de uitspraken van de vicepresident. Ze zei: uit onderzoek blijkt dat 3 miljoen Marokkanen via Ceuta naar Europa willen. Daarbij bedoelde ze specifiek Noord-Europa. Kent de minister dit onderzoek? Zo nee, kan hij daar in ieder geval voor ons achteraan gaan?

Minister **Van den Brink**:
Ik ken het onderzoek niet. Eerder hebben we natuurlijk ook weleens gesproken over berichtgeving die in het nieuws naar buiten kwam en die gekoppeld werd aan Spaanse veiligheidsdiensten. Daar heb ik natuurlijk geen inzage in. Mocht er onderzoek zijn dat publiek is, dan is het publiek en is het te achterhalen. Als het niet publiek is, is het voor mij onmogelijk te achterhalen. Ik denk dat we er vooral alles op in moeten zetten dat hier op geen enkele wijze sprake van kan zijn en zal zijn.

Ten slotte had ik nog een vraag van de heer Ceulemans over de contactpersoon en de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

situatie op de Universiteit Maastricht. Ik weet zelf niet helemaal wat de actuele situatie daar nu is, maar ik heb begrepen dat de antwoorden op de Kamervragen over welke acties daarop zijn gezet bijna uw kant op komen vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dat is voor nu dus even een procesantwoord, maar ik heb begrepen dat die bijna klaarliggen om naar de Kamer te komen.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dit is eigenlijk best raar, eerlijk gezegd. Wij hebben voor het herfstreces een debat Regulier verblijf gehad. Ik heb dat hier aangekaart. De minister zei: "Als dat gebeurt, dan is dat onwenselijk. Kunt u achter de schermen die informatie aan mij verstrekken? Dan ga ik dat opnemen met OCW." Die informatie is verstrekt. Daarna zijn volgens mij door de heer Ellian schriftelijke Kamervragen over dezelfde casus gesteld. Maar we zitten nu in een debat waarin het over asiel gaat, dus dan kan het toch niet zo zijn dat dit onderwerp niet te bespreken is omdat er Kamervragen openstaan? Mijn vraag is heel eenvoudig: heeft de minister dat contact met OCW gehad en gaat deze praktijk per direct gestopt worden? Daar komt het natuurlijk op neer.

Minister **Van den Brink**:
Daar heeft u helemaal gelijk in. Ik heb dat contact gelegd; er is contact geweest. Ik weet dat er ook vanuit OCW contact met de universiteit is geweest. Ik heb nu alleen even niet paraat wat daar de uitkomst van is. Ik weet alleen dat er antwoorden gegeven zullen worden in de beantwoording van de Kamervragen die gesteld zijn. Ik ga even na of dat iets sneller kan. U zegt: "Ik heb die vragen eerder gesteld; daarna komen er antwoorden op Kamervragen, maar ik wil daar nu duidelijkheid over." Ik snap die redeneerlijn. Ik ga even kijken of ik er in tweede termijn iets meer over kan zeggen.

Ik ben door mijn beantwoording heen, zoals ik die hier heb liggen.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Toch nog eventjes een oproep. Ik heb een reflectie gevraagd op het eerlijke verhaal. Of dat nu weer over het EIB-rapport gaat, waarin staat dat asiel verantwoordelijk is voor 60% van de aanvullende woningvraag, er is elke keer weer sprake van die opeenstapeling. De collega's in Denemarken, waar ze dit heel succesvol doen, Duitsland en met name het UK doen er een beroep op en zeggen: je gaat pas echt veranderen als je die pijnlijke werkelijkheid meer schetst in de Kamer. Dat moet dan ook gecombineerd met de succesverhalen. Ik ben namelijk niet uit op polarisatie, maar wel op het eerlijke verhaal. Zou in er in tweede termijn dus nog een korte reflectie kunnen komen?

Minister **Van den Brink**:
Ik kan deze vraag nu niet terugvinden, omdat ik net waarschijnlijk niet voldoende een vraagteken heb gehoord. Toen u dat verhaal hield in eerste termijn, dacht ik: dat is eigenlijk precies wat we nodig hebben, namelijk de complexiteit en dus ook de eerlijkheid over wat erachter wegkomt veel beter accepteren. Daarmee bedoel ik niet accepteren in de zin van "zo moet het zijn", maar wel als gegeven om daarna keuzes te maken over welk beleid je daar dan op zet. Ik ben daar dus eigenlijk wel heel erg voorstander van. Ik probeer daar zelf ook zo goed mogelijk invulling aan te geven door eerlijk te zijn over waar we tegenaan lopen, zoals wettelijke beperkingen, en hoe we die wettelijke beperkingen, of ze nu in Nederland of Europa liggen, kunnen oplossen. Ik probeer dus telkens die eerlijkheid te betrachten. Wat u noemt, gaat ook vaak over het effect op de tweede of derde orde. We zien dat het eerst over asiel gaat, maar daarna

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

heeft het natuurlijk ook te maken met het hele aspect van inburgering en integratie van statushouders. Met het oog op het rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen vind ik ook nog steeds dat we dat debat veel zorgvuldiger zouden moeten voeren. Je ziet gewoon dat het echt over de spankracht van de samenleving gaat. We groeien door naar 19 miljoen tot 20 miljoen inwoners in dit land, zonder een goed antwoord te kunnen geven op de vraag of dat houdbaar is wat betreft het voorzieningenniveau. Denk daarbij aan zorg, onderwijs, sociale zekerheid en de vergrijzende samenleving. Ik ben heel erg voor cijfers en data die inzichtelijk maken waar we het over hebben en om op die manier te ontmythologiseren wat er soms gezegd wordt. Het maakt niet uit of dat dan beter of slechter is, want we moeten de realiteit accepteren en vervolgens een keuze maken in hoe we daar met beleid antwoord op gaan geven. Ik kan dat dus eigenlijk alleen maar onderschrijven.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ik wil nog even een korte reflectie geven. Ik mocht acht jaar geleden duiding geven aan de criminaliteitscijfers en de onrust onder de bevolking vanuit een andere hoedanigheid dan die hier in de Kamer. Laat ik de Kamer een compliment geven: dit debat was toen niet mogelijk geweest, want de polarisatie was zo heftig dat mijn duiding gelijk in een bepaalde hoek werd gezet. Ik vind dit antwoord dus goed. Ik ben blij met dit antwoord, want die pijnlijke werkelijkheid moet hier soms ook op tafel komen te liggen als we tot goed beleid willen komen. Dank daarvoor.

De **voorzitter**:
Dan gaan we snel een tweede termijn doen. Elke spreker heeft 1 minuut en 20 seconden. Ik begin bij de heer Russcher.

De heer **Russcher** (FVD):
Dank. Ik zou allereerst een tweeminutendebat willen aanvragen. Daarnaast zou ik de minister toch nog een keer de vraag over het Europees Migratiepact willen stellen die ik eerder al stelde, en die andere woordvoerders ook al hebben gesteld: wanneer wordt dit pact nou als werkend beschouwd? We horen de hele tijd mooie woorden als "grip op migratie" en "instroom omlaag", maar ondertussen is de instroom nu tussen de 800 en 1.000 per week; dat is hetzelfde als voor het Migratiepact. Als we op deze manier doorgaan, bouwen we de komende jaren 340.000 woningen voor migranten, gaat 20% van de sociale huurwoningen naar statushouders en krijgt iedere gemeente een azc. De sociale zekerheid staat onder druk. Nederlanders snappen het gewoon niet meer, en heel terecht ook. Ik wil de minister daarom nog een keer vragen wanneer er extra nationale maatregelen komen. Hoe hoog moet de asielinstroom zijn? In welke maand komen die maatregelen? Wat Forum voor Democratie betreft gaat de instroom naar nul, maar wellicht kan de minister ons hier nog wat meer duidelijkheid over geven.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Mevrouw Straatman.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank, voorzitter. Dank ook aan de minister voor de beantwoording. Ik hoor in de commissie het breedgedeelde geluid dat de daling die we nu aan de buitengrenzen zien, zich ook snel moet vertalen naar een daling van de instroom in Nederland. Het CDA ziet

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de terugkeer en de terugkeerregelingen als heel belangrijke onderdelen daarvan, juist ook nu de minister in dit debat opnieuw aangeeft dat het inwilligingspercentage daalt. Dat is goed, maar dat ontlast de asielketen en de Nederlandse samenleving pas echt als we het ook voor elkaar krijgen om die mensen terug te sturen.

Dat raakt, denk ik, ook aan het punt over de rechtspraak. Meerdere collega's hebben het hier in verschillende mate en op verschillende manieren al over gehad. Precies in de week dat wij in Italië waren, stelde een rechter in Italië grondwettelijke vragen over die versnelde grensprocedure. Dat is een belangrijk onderdeel van het pact. We moeten echt met elkaar kijken hoe we ervoor zorgen dat het beleid waar wij op Europees en internationaal niveau jarenlang over hebben gepraat, over een doorbraak op asiel, niet met één pennenstreep ongedaan wordt gemaakt. Ik doe daarom opnieuw de oproep op het gebied van terugkeer om ervoor te zorgen dat die rechtspraak aan de voorkant betrokken wordt. Ik denk dat het juist past binnen de rechtsstaat om te kijken hoe we dit uitvoerbaar kunnen maken.

De **voorzitter**:
De heer Van Asten.

De heer **Van Asten** (D66):
Mijn dank voor de beantwoording. Ik wil nog even doorgaan op de vragen die ik had gesteld over Syriërs. Voor de begrotingsbehandeling krijgen we daar nog informatie over. Ik wil de minister daarbij vragen om ook aandacht te schenken aan het perspectief op het moment dat mensen te horen krijgen dat Syrië veilig is en dat ze nu nog niet terug kunnen, maar dat dat wel gaat gebeuren in de komende jaren. Wat betekent dat voor de mensen die hier dan dus een paar jaar in een soort van onzekerheid zitten? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die mensen eventueel met een juiste opleiding terug kunnen keren en zich niet in de tussentijd zitten te vervelen? Vervelen zou dan nog het meest positieve zijn wat er anders kan gebeuren.

Het was nog niet besproken, maar om op een positieve noot te eindigen: ik vond de beelden van het bezoek van de koning aan het azc in Leersum erg ontroerend.

De **voorzitter**:
Meneer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Voorzitter. Er is vandaag wat veranderd in de politieke dynamiek als het gaat over de Spreidingswet en de dwang. De minister is er vrij optimistisch over dat hij in overleg met de gemeentes en de provincies — het is hartstikke goed dat hij die overleggen voert — waarschijnlijk geen dwang hoeft toe te passen. Uit dat streven klinkt een positieve ondertoon. Ik verzoek de minister in deze tweede termijn om de Kamer zo vroeg mogelijk te informeren op het moment dat er ergens wel dwang moet worden toegepast of op het moment dat het erop lijkt dat die dwang moet gaan worden toegepast. De politieke dynamiek wordt nu namelijk wel spannend op dit belangrijke punt.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Mevrouw Vondeling.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dank u wel. Ik zou van de minister graag nog een reactie willen op de situatie in Lochem en Berkelland, ook op de aanpak van het COA op het moment dat er sprake is van overlast voor bewoners. Er wordt door het COA alleen een foeigesprek gevoerd met COA-bewoners die meisjes lastigvallen en intimideren. Ik heb ook over situaties gehoord waarbij er strafcorvee wordt opgelegd of er een meldingsplicht geldt. Graag een reactie van de minister.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Meneer Van Dijk.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank, voorzitter. Dank aan de minister voor de gegeven antwoorden. Ik ben blij dat uit zijn antwoorden blijkt dat hij de precaire positie van de christelijke gemeenschap in Syrië op zijn netvlies heeft en houdt. We vinden het heel belangrijk dat gemeenten worden geholpen om adequaat te kunnen optreden tegen overlastgevers, ook als het Oekraïners betreft. We horen graag meer over de voortgang.

Tot slot. Het is, denk ik, evident dat de opvang bezwijkt. Dat geeft de feitelijke noodzaak om te komen tot aanvullende nationale maatregelen. Die moeten niet politiek gemotiveerd zijn, maar gedicteerd worden door de werkelijkheid. Dat heeft urgentie. Daar hoort ook bij dat rechters rechtspreken en dat ze niet op de plek van onze Kamerzetels gaan zitten.

Dank, voorzitter.

De **voorzitter**:
Meneer Ceulemans.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Voorzitter, dank u wel. Ik begin met het punt waar de heer Van Dijk mee eindigde: de situatie in Nederland schreeuwt om aanvullende instroombeperkende maatregelen. De keten bezwijkt en de samenleving kan het niet aan. Het zou ook volledig in lijn zijn met het coalitieakkoord en het regeerprogramma om die aanvullende maatregelen te nemen. Wat ons betreft is het dus onbegrijpelijk dat dat nog niet is gebeurd. Wij blijven ons daarvoor inzetten.

Ik heb nog een aantal inhoudelijke punten waar ik in de eerste termijn ook aandacht voor heb gevraagd. Ik begin bij de Spreidingswet. De minister is wel over de Spreidingswet begonnen, maar niet over dit element. In de discussie over de Spreidingswet gaat het heel vaak over het punt dat de wet niet zou worden uitgevoerd op het moment dat gemeenten niet op die interventieladder worden geplaatst of op het moment dat er geen opvangplekken worden opgelegd aan gemeenten die niet zelf die plekken aanbieden. Kan de minister bevestigen dat het binnen de kaders van de Spreidingswet een politiek-bestuurlijke keuze is om daartoe over te gaan en dat hij daar niet toe verplicht is?

Dan had ik in mijn eerste termijn nog gevraagd naar de terugkeerhub. We hebben

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

gisteren kunnen lezen dat die in Rwanda zal gaan komen. Ik had gevraagd welke voorwaarden daar vanuit Rwanda aan zijn gesteld. Het is goed dat er een terugkeerhub komt, maar het belangrijkste is natuurlijk dat we de mensen die wij hier weg willen hebben daar ook daadwerkelijk naartoe kunnen sturen. Kunnen we die mensen daar straks gewoon naartoe sturen of zijn daar voorwaarden aan verbonden?

Tot slot. Ik zal tijdens het tweeminutendebat of tijdens de begrotingsbehandeling van Asiel en Migratie met een motie komen. Die zal in het verlengde liggen van wat de heer Struijs net zei, namelijk om in ieder geval elke vorm van steun aan Syrië te koppelen aan de verplichting om mee te werken aan de terugkeer en het terugnemen van onderdanen.

Helemaal tot slot. Dit is een heel lang debat met veel onderwerpen en weinig spreektijd. Ik krijg van ondernemers in Emmen signalen dat de overlast van asielzoekers in het centrum van Emmen de afgelopen weken weer van kwaad tot erger gaat. Kan de minister daarop ingaan? Kan hij aangeven welke aanvullende stappen hij bereid is om te zetten om die overlast tegen te gaan?

De **voorzitter**:
Meneer Van Baarle.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Dank, voorzitter. Allereerst was ik ingegaan op de situatie in Jemen en de gevolgen daarvan voor het beleid. Ik heb daar sinds het offensief in september in ieder geval een tweetal signalen over binnengekregen. In één geval ging dat over een beschikking van de IND waarin de veiligheidssituatie in Jemen in zijn geheel niet werd genoemd. Deze week was er nog een rechtszaak over een geval in Jemen, waarbij de IND slechts verwezen heeft naar het ambtsbericht en niet heeft gewezen op de verslechterde situatie. Nu blijkt het ook zo te zijn dat Jemen nog steeds in de categorie "waarschijnlijk niet kansrijk" staat, waardoor de IND er dus ook op die manier mee omgaat. Zou Jemen, gezien de situatie, niet moeten worden verplaatst naar een andere categorie? Ik zou de minister dus nadrukkelijk willen vragen om in de tweede termijn op die signalen in te gaan.

Tot slot, voorzitter. Ik zou de minister willen vragen toe te zeggen om in de beleidsreactie op het OVV-rapport individueel op alle aanbevelingen in te gaan. In het verleden hebben we gezien dat het in de reacties op brieven en waarschuwingen toch een beetje in het luchtledige bleef. Ik zou hem ook willen vragen om in te gaan op de vraag hoe hij ervoor gaat zorgen dat we niet weer, zoals sinds 2021, heel veel waarschuwingen krijgen zonder verbetering.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dank u wel, voorzitter. Dank voor de antwoorden. Deze minister blijft bewegen binnen de gebaande paden. Daarmee zal hij een van de velen zijn die het groeien van de Nederlandse bevolking als gevolg van migratie zeer beschaafd en rustig naar 23 miljoen inwoners begeleidt. Ik vind dat een trieste constatering. Op mijn vraag wat hij nou heel

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

concreet doet aan het terugbrengen van de instroom, komt eigenlijk geen antwoord. Het is een jammerlijke constatering. Ik hoop zeker dat hij op de vraag van de collega naast mij, om nog eens een zootje Jemenieten in dit land toe te laten, negatief zal antwoorden. Wij kunnen de wereld niet redden op deze postzegel op de wereldbol, hoe triest dat ook is. Tot die constatering moeten wij als Nederland eindelijk een keer komen, zoals ook de andere Europese lidstaten, en heel recent de president van Polen, dat gedaan hebben.

Ik zie dat er een interruptie is, dus ik zet een punt.

De **voorzitter**:
U bent ook door uw tijd heen. Er is een interruptie van de heer Van Baarle.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Je mag een verschil van mening hebben over het migratiebeleid. Prima. Daar is dit debat voor; daar is deze commissie voor. Mevrouw Keijzer heeft het over een gebied waar sinds september sprake is van een ernstig geëscaleerde oorlog en ze spreekt over "een zootje Jemenieten". Dat zijn haar woorden. Dat is echt het toonbeeld van xenofobe, generaliserende politiek, die we hier niet moeten zien. Je kan toch niet over mensen spreken in termen als "een zootje Jemenieten"? Dat is zo minderwaardig in de richting van mensen. Ik zou het volgende echt aan mevrouw Keijzer willen vragen. Je mag een andere mening hebben over migratie, maar zo praat je toch niet over mensen?

De **voorzitter**:
Eén reactie, mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik zei "een zootje" in de betekenis van "een flink aantal". Dat gebeurt hier. Voordat Jemenieten in Nederland aankomen, zijn ze door weet ik hoeveel landen geweest. Wij kunnen ze niet meer herbergen. Het is wat dat betreft gewoon klaar. Het wordt tijd dat we dat constateren. Dit zijn mensen met een cultuur en overtuigingen die haaks staan op die van de Nederlanders. Wil de fractie van DENK nu echt weer een flink aantal mensen toelaten die geen vrijheid van godsdienst hebben, in de zin dat je er ook weer van af kunt stappen, die niet vinden dat vrouwen gelijkwaardig zijn aan mannen en die niet vinden dat homo's gewoon mogen houden van wie ze willen? Mijn antwoord daarop is helder. Het is genoeg. Pas op de plaats. Het wordt eindelijk eens tijd dat de Haagse bovenlaag en de juridische bovenlagen in de rechtbanken rekenschap geven van hoe democratisch gesproken de meerderheid van de bevolking hiernaar kijkt.

De **voorzitter**:
Ik ga de heer Van Baarle de ruimte geven, omdat de fractie van DENK werd aangesproken.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Allereerst: mevrouw Keijzer heeft totaal geen idee waar het over gaat. Deze discussie gaat over de vraag of je mensen vanuit Nederland verplicht terug zou moeten sturen naar een oorlogsgebied. Dat we mensen niet terugsturen naar een oorlogsgebied is hopelijk een beetje de ondergrens in deze race to the bottom op het gebied van migratie die we zien, die we met elkaar hanteren. Dat is één. Twee. Mevrouw Keijzer noemde het eerst "een zootje mensen". Nu zegt mevrouw Keijzer: het zijn allemaal mensen die een andere overtuiging hebben op het gebied van vrouwenrechten, homorechten en de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

vrijheid van godsdienst. Er is een woord voor mensen in termen van dat soort woorden aanspreken: racisme, discriminatie. Je kan niet zo algemeen over mensen spreken. Dit is een schande.

De **voorzitter**:
Dan helemaal tot slot: mevrouw Keijzer. Doe het op zo'n manier dat het uw woorden zijn en u dus niet meneer Van Baarle aanspreekt, want anders blijven we lang zitten. Gaat dat lukken? Dat kunt u vast.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dat lukt mij altijd, voorzitter.

De **voorzitter**:
Oké.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik spreek altijd in de derde persoon in debatten.

De **voorzitter**:
Dat weet ik.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik zie dat vaak misgaan, maar ik doe dat niet. Ik heb het altijd over "de fractie van DENK" en "de heer Van Baarle", of "mevrouw Straatman van het CDA". Ik doe dat altijd.

De **voorzitter**:
Dat weet ik.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ja, mevrouw Straatman zit mij aan te kijken en ik waardeer mevrouw Straatman altijd bijzonder, dus ...

De **voorzitter**:
Ik bedoelde meer: als u bij uw eigen standpunt blijft ...

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Uiteraard, voorzitter, maar we moeten hier ook het debat hebben. Het is een tam zootje geweest vandaag, terwijl dit een van de grootste problemen is ... Ik zei "zootje", excuus. Nu is het dat trouwens wel, in de zin van "een verzameling". Het is een tam gebeuren geweest. Ik vind dat wij ook een klein beetje het debat moeten hebben, om dit debat, dat gewoon op deze manier gevoerd wordt in Nederland, ook hier te voeren. Dat is wat ik hier doe. Het raakt op geen enkele manier meer wal om mensen die kritisch zijn op het migratiebeleid, te betichten van racisme en discriminatie. Het heeft gewoon geen zin meer.

Voorzitter. Ik laat het hierbij. Ik zou nog wel graag van de minister willen weten of hij mijn motie die nog steeds boven de markt hangt, waarin hij wordt verzocht om daadwerkelijk ook om tafel te gaan met gemeentes wanneer ze naar de vierde trede van de escalatieladder in het kader van de Spreidingswet gaan. Dat heeft hij volgens mij al toegezegd te gaan doen, maar dat heb ik via de krant vernomen, dus ik zou het graag

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

uit zijn eigen mond horen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Helder. Uiteraard sta ik debat altijd toe. Ik ben ook maar een invalvoorzitter. Meneer Van Asten, wilt u het even overnemen?

Voorzitter: Van Asten

De **voorzitter**:
Ik geef graag de heer Ellian het woord voor zijn bijdrage.

De heer **Ellian** (VVD):
Dank u wel. Uiteraard dank ik de minister voor zijn beantwoording en dank ik ook de mensen die hem hebben geholpen met die beantwoording.

Ik denk dat ik de kern van de beantwoording wel begrijp, maar het is wel heel veel "we zijn er druk mee bezig". Ik zie de inspanningen van de minister; ik denk dat iedereen die ziet. Maar als ik dan hoor "we zijn bezig met getallen koppelen", denk ik: ja, oké, maar wij doen het op dit moment evident veel slechter dan een heleboel andere landen. Dat moet een enorme reden zijn tot zorg. Ik pretendeer niet de waarheid in pacht te hebben of alles te weten, maar ik denk dat één eenvoudige conclusie waarschijnlijk is dat wij nog steeds te aantrekkelijk zijn voor mensensmokkelaars en toch nog te uitnodigend zijn voor Jan en alleman — ik mag denk ik wel "Jan en alleman" zeggen — die ...

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Nee, voorzitter. Racisme!

De heer **Ellian** (VVD):
... hiernaartoe willen komen. Ik hoop dat de minister wel ziet dat elke week dat we er niet in slagen om de instroom structureel naar beneden te brengen, je ook de omgekeerde vraag kan stellen: blijven we oneindig interessant? Een heleboel landen in Europa lukt het wel, en ons niet. Dat heeft er, denk ik, ook mee te maken of je alle randen van het kader opzoekt en of je soms op of over de rand gaat. Zou de minister daar nog iets op willen zeggen?

Dan komt nu de vraag van mevrouw Keijzer.

De **voorzitter**:
Ik heb eerst meneer Ceulemans voor u en daarna mevrouw Keijzer.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik ga toch nog een keer proberen met de heer Ellian. Vandaag hebben de heer Russcher en de heer Van Dijk het geprobeerd; ik heb het zelf twee weken geleden bij het tweeminutendebat gedaan. Ik heb het over die aanvullende instroombeperkende maatregelen als de instroom na de zomer niet met honderden omlaag is. Ik doe dit niet om flauw te doen, want ik weet dat de heer Ellian persoonlijk waarschijnlijk heel graag meer zou doen dan er op dit moment gedaan wordt, maar de heer Ellian heeft die deur zelf heeft opengezet door dit aan te kondigen, vlak voor de zomer. We weten ook dat de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

VVD in deze Kamer getalsmatig in ieder geval nodig is voor aanvullende instroombeperkende maatregelen. Kan ik de heer Ellian nog vragen wanneer? Hij zei net tegen de heer Russcher: na de zomer is best een lange tijd. Maar anders blijven ditzelfde debatje en deze zelfde interruptie elk asieldebat terugkomen richting de heer Ellian. Wanneer kunnen we de VVD nou eindelijk gaan aanspreken op de grens die bereikt is? Wanneer vindt de VVD de grens bereikt en wanneer zegt ook de heer Ellian: de tijd van afwachten is voorbij, de tijd van de instroom in de gaten houden is voorbij, en nu gaan we doen waar het coalitieakkoord nota bene op toeziet, namelijk aanvullende nationale instroombeperkende maatregelen? Wanneer breekt dat moment aan?

De heer **Ellian** (VVD):
Even in alle precisie over het akkoord, want ik ken die tekst natuurlijk; ik kan hem bijna dromen. Er staat volgens mij ook iets in als — ik vertaal het maar vrij — "onvoorziene omstandigheden". Ik ben zelf advocaat geweest; waar meerdere partijen betrokken zijn bij een tekst, heeft iedereen zijn eigen uitleg daarbij. Ik vind het trouwens helemaal niet erg dat de heer Ceulemans, de heer Russcher en anderen, wie dan ook, dit vragen. Ik heb dit namelijk inderdaad zelf gezegd, en dan moet je voor die woorden staan en het blijven uitleggen. Dat blijf ik doen en die interruptie mag ook absoluut keer op keer komen; dat hoort bij het werk dat we hier doen. Ik sta nog steeds achter die woorden. Met die woorden heb ik tot uitdrukking willen brengen en breng ik tot uitdrukking dat de instroom structureel naar beneden moet en dat het voor mijn partij niet aanvaardbaar is dat er niets verandert, terwijl je de meest strenge maatregelen ooit in de geschiedenis van Nederland en misschien — dat weet ik niet — ook van Europa, in ieder geval van alle EU-lidstaten, hebt genomen. Dan moet je resultaat zien, omdat de samenleving daarnaar snakt, en terecht. Dan zeg ik: dat moet gebeuren en daar gaan we niet oneindig op wachten.

Ik hoop dat iedereen begrijpt dat als ik nu "morgen", "overmorgen" of "over drie weken" ga zeggen ... Er zijn al allerlei gesprekken gaande, ook met de fractie van JA21, waarin ik allerlei handreikingen zie. Ik concentreer me op wat ik hier moet doen. Ik doe ook zelf voorstellen. Ik heb bij de begroting ook zelf nog hopelijk één idee dat kan helpen. Ik zeg in alle eerlijkheid: ik ben van nature een somber mens. Dat verwijt krijg ik ook vaak in debatten. De wereld en mijn geschiedenis hebben me zo gemaakt. Mevrouw Keijzer noemde dit debat "tam" en als ik er zo naar luisterde, begrijp ik die opmerking wel. Ik weet niet of ik er na vandaag nou per se meer vertrouwen in heb dat de instroom de komende tijd naar beneden gaat. U kunt mij deze interruptievraag over een paar weken weer stellen. Als ik een jaar lang hetzelfde antwoord blijf geven, als dat de realiteit zou zijn, moet ik verantwoording afleggen voor die woorden; zo simpel is het. Maar ik sta achter die woorden en die instroom moet naar beneden. Als het niet lukt binnen dit raamwerk, moet je kijken of je het raamwerk goed hebt begrepen en of je extra nodig hebt. Ik blijf bij dat antwoord.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dat is fijn. Maar 21 september is niet alleen de datum waarop ik voor het eerst degene die nu mijn echtgenoot is een kus gaf, een jaar of 42 geleden, het is ook het begin van de herfst. De zomer is dus voorbij. Ergens in december, rond de 20ste, begint de winter. Wat gaat er dan gebeuren? Welke maatregelen moeten er dan worden genomen? Want de heer Ellian zegt hier: ik heb er geen vertrouwen in dat de komende tijd de instroom naar beneden gaat. Dat deel ik compleet, volledig. Maar de heer Ellian is onderdeel van de coalitie. Ik heb net de brief gezien van de drie partijen die proberen om het op een

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

akkoord te gooien met dit kabinet. Daar staan nog geen maatregelen in waarvan ik denk: nou, dat gaat de instroom naar beneden brengen. Welke maatregelen doen dat dan wel? Ik wil dat weten, want ik wil dat er wat gebeurt.

De **voorzitter**:
Dat is een mooi afgeronde vraag.

De heer **Ellian** (VVD):
Ik heb de brief gezien van de drie partijen. Dat zijn natuurlijk gesprekken waar ik niet bij ben en daar zit natuurlijk ook een grotere vraag achter, namelijk de meerderheid voor het Belastingplan. Ik concentreer me dus maar op het naar beneden brengen van die instroom. Nogmaals: ik denk echt wel dat iedereen dat best kan invullen. Je ziet in een aantal landen variaties op wat wij doen, maar wij doen het allemaal héél — wat is het goede woord? — behoudend. Ik heb dit voorbeeld nu een paar keer genoemd, maar als je iets zelf ziet, dan komt het ook meer bij je binnen, zoals toen wij op reis waren in Italië; dat is logisch. Als ik dan zie dat mensen gewoon uit Duitsland hiernaartoe komen gelopen met hun rolkoffertje, heb ik een heel simpele vraag, namelijk waarom onze Koninklijke Marechaussee niet gewoon zegt: voor u is hier het loket dicht? Dat zijn dingen waarvan ik me echt afvraag waarom we ze niet doen. Als je dat doet, word je minder aantrekkelijk. Je wilt dat in die appgroepen rondgaat: beter niet naar Nederland. Ik denk dat we dat voor elkaar kunnen krijgen, maar of dat op deze manier kan? Ik ben van nature een beetje somber. De coalitie kan daar inmiddels wel steeds beter mee omgaan, geloof ik, zeg ik tegen mijn collega's, maar ik ben wel somber gestemd, mevrouw Keijzer.

De **voorzitter**:
Gelukkig zet de coalitie daar meestal een heel positief geluid tegenover, dus dat middelt weer uit.

Ik geef u het voorzitterschap terug.

Voorzitter: Ellian

De **voorzitter**:
Zo is dat. Ik kijk even rond. We hebben allemaal gezegd wat we wilden zeggen. Minister, kunt u meteen door?

Minister **Van den Brink**:
Ja, hoor. Ik denk dat er nog een aantal heel specifieke vragen zijn gesteld, en dan misschien nog de afrondende vragen over instroom en maatregelen. Ik sla de heer Russcher dus even over, want die was daar ook in geïnteresseerd.

Het CDA vraagt naar het betrekken van de rechtspraak. Op de wijze waarop we dat kunnen doen, doen we dat. Ik kom nog even terug op de vraag over het fouilleren: ja, dat kunnen we gewoon voortzetten, dus er is geen beperking om dat te kunnen doen.

Dan de vraag van D66 over de doorkijk wat betreft Syrië, ook op het moment dat er een ander landenbeleid zou komen, maar tegelijkertijd wetende dat er misschien nog geen gedwongen terugkeer is of dat perspectief ontbreekt. Die vraag zal ik meenemen in de brief. Die zal ik trouwens ook meenemen in de gesprekken die ik binnenkort heb met de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Syrische gemeenschap, want dat is natuurlijk ook een onderdeel waarin zij een rol zouden kunnen spelen. Dat neem ik dus zeker mee.

De heer Struijs had een variant op de vraag van mevrouw Keijzer over de Spreidingswet en trede 4. Ik heb eerder aangegeven, ook op basis van de gesprekken die we aan het voeren zijn, dat ik geloof dat we er echt met de gemeentes uit kunnen komen. Tegelijkertijd heb ik toegezegd, en dat doe ik bij dezen weer in mondelinge vorm, dat als we in de situatie zouden zijn dat we bij trede 4 aankomen, ik er zelf bij betrokken zal zijn en ik er zelf bij aan tafel zal zitten, en dat ik de Kamer zal informeren. Dat is een prima toezegging.

Mevrouw Vondeling van de PVV had nog specifiek een vraag over Lochem. Ik had even in z'n algemeenheid gereageerd. Maar nu even over Lochem zelf. Het COA heeft een hele aanpak van maatregelen bij overlast. Maar overlastaanpak is geen oplossing voor strafbare feiten. Bij strafbare feiten moet aangifte worden gedaan, en dan strafrechtelijke opvolging door de politie. Daarom stimuleren wij ook dat aangifte wordt gedaan. Dat is dan ook reden om met de IND te kijken naar versnelde afdoening van de aanvraag. Het Openbaar Ministerie kan snelrecht inzetten. Het maatregelenbeleid staat daar in die zin echt los van. Tegelijkertijd is maatregelenbeleid binnen het COA wel noodzakelijk voor allerlei andere overlastgevende situaties. Op die manier moet er dus op worden ingezet.

Dan kom ik op de JA21-vragen over de voorwaarden van het land waarmee je spreekt als je tot een terugkeerhub wil komen. U hoort gelijk aan mij dat ik geen naam van een land noem. Ik kan er nu nog niet op vooruitlopen, want het is wel degelijk onderdeel van de gesprekken, ook aan onze kant, namelijk op het punt van hoe we daar een start mee willen maken. Ik kan u daar dus pas verder over informeren als wij daar duidelijkheid over kunnen geven, als die gesprekken zijn afgerond. Maar het doel is: terugkeer van mensen die hier niet mogen blijven. Dat is natuurlijk het absolute doel hiervan.

U had nog vragen over Emmen. Daar kan ik nu, in de actualiteit, niet op reageren. Ik ga dat nog even na. We hebben altijd veel contact met Emmen. Dat contact kunnen we ook hiervoor gebruiken.

Er is ook een aankondiging van een motie, heb ik hier opgeschreven. Maar dat kon ik even niet meer lezen.

U had ook een vraag gesteld over de Universiteit Maastricht. Dit is wel een noviteit: ik zit nu gewoon te kijken in antwoorden die nog niet naar de Kamer zijn gestuurd. Maar ik snap wel dat u even wilde weten wat de situatie is. U heeft ons in het debat gewezen op informatie op basis waarvan de universiteit heeft aangegeven dat de informatie op de site onjuist was. Dat is dus aangepast. Voor nu kan ik alleen zeggen dat we van de Universiteit Maastricht hebben begrepen dat de studenten niet worden begeleid bij een asielaanvraag. Maar er is nog veel meer over te zeggen; het antwoord is niet maar een half A4'tje. U heeft ons in ieder geval aanleiding gegeven om er wat dieper in te duiken. Er zijn zaken hersteld, maar het hele palet aan antwoorden komt wel uw kant op.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik waardeer dat de minister alvast een inkijkje geeft in de antwoorden op de schriftelijke vragen. Maar het was wel aangekaart. Het was ook terecht dat de heer Ellian en zijn collega De Beer het in de schriftelijke vragen hebben aangekaart. De pagina is gewijzigd

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

nadat er ophef over ontstond. Ik ben dus bang dat straks in de antwoorden zal blijken te staan: het klopte niet hoe het er stond, het is hersteld en eigenlijk is er niks aan de hand. Maar het omgekeerde is natuurlijk het geval: de Universiteit Maastricht is betrapt op gedrag dat op geen enkele manier bij een universiteit hoort, namelijk zelf een beetje IND'tje spelen en mensen die daar toevallig studeren, helpen met asielaanvragen. Laat ik het dan zo zeggen: als uit die vragen blijkt dat de conclusie is dat de universiteit iets wat niet klopt op de website heeft aangepast en verder doorgaat met de bestaande werkwijze, dan nemen wij daar op geen enkele manier genoegen mee en dan zal ik hier ook een groot punt van gaan maken bij de behandeling van de begroting van Asiel en Migratie. Het lijkt misschien een klein punt, maar dit is juist een schoolvoorbeeld van hoe in Nederland het asielstelsel wordt misbruikt en ondermijnt, waardoor we continu mensen die hier niets te zoeken hebben op alle mogelijke manieren faciliteren.

De **voorzitter**:
Ik heb overigens ook de heer Ceulemans zo begrepen dat het hem er niet om ging wie als eerste de vraag had; het ging hem om het bredere punt ten aanzien van het asielbeleid, en dat raakt natuurlijk de verantwoordelijkheid van de ministers.

Minister **Van den Brink**:
Ik probeer op improviserende wijze voor nu een eerste reactie te geven en ik weet in ieder geval waar wat uw lijn hierop is. Dat is helder.

Even kijken of ik daarmee de vragen heb beantwoord.

De heer Van Baarle had het nog over Jemen. Ik kan natuurlijk niet reageren op casuïstiek die ik ter plekke krijg en die ook nog onderdeel is van een rechtszaak. Maar het huidige beleid gaat al wel uit van de kwetsbare veiligheidssituatie in Jemen. Daar geldt het zogenaamde 15c-beleid voor. Dat betekent dat de veiligheidssituatie als gevolg van gewapend conflict al wordt meegewogen in de individuele beoordeling. Er is in de huidige situatie dus al sprake van 15c. Maar op de individuele casuïstiek die u benoemt, kan ik niet verder ingaan.

De **voorzitter**:
Kort, meneer Van Baarle.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Klopt het nou wat ik heb doorgekregen, dat Jemen in het plan van aanpak in de categorie "waarschijnlijk niet kansrijk" is gezet door de IND? Is dat dan niet toe aan een herziening?

Minister **Van den Brink**:
Dat is altijd de vraag. U verwijst nu naar het plan van aanpak voor de openstaande aanvragen bij de IND, denk ik. Of gaat dit over "kansrijk" in het kader van het Europees Migratiepact en de -20%?

De heer **Van Baarle** (DENK):
IND.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat er meerdere dingen spelen, maar ik ga het even na, want ik kan niet

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

helemaal volgen waar u nu naar verwijst. Als het over het plan van aanpak voor de openstaande aanvragen gaat, zeg ik het volgende. Er zijn categorieën gemaakt in de wijze waarop wij de openstaande aanvragen afdoen. De woorden "kansrijk" of "niet kansrijk" zeggen niets over de individuele beoordeling; het zijn gewoon inschattingen betreffende de groep als zodanig. Dat zal dus nooit iets zeggen over een individueel geval. Dat is het enige wat ik er nu over kan zeggen. Voor de rest wordt het landenbeleid geactualiseerd. Er is in verschillende provincies sprake van 15c. Dat betekent dat er een gewapend conflict is en dat dat moet worden meegewogen door de IND. Voor de rest denk ik dat de IND hier de organisatie is die de beoordelingen dient uit te voeren. Meer dan dit kan ik er nu niet over zeggen.

Dan nog de algemene opmerking van verschillende partijen over wanneer er resultaten worden verwacht van het pact. Wanneer wordt daar een gevolg aan gegeven door het nemen van extra instroombeperkende maatregelen? Voor mij zijn instroombeperkende maatregelen altijd bespreekbaar; ik hoef dat niet te laten afhangen van het pact. We hebben in dit debat en ook al in vorige debatten heel vaak van gedachten gewisseld over de vraag welke ruimte er nog is. Ik heb altijd aangegeven dat ik bereid ben om de juridische ruimte te benutten. We zullen dit debat zeker vervolgen, want we willen meer grip op migratie en het is dus noodzakelijk om minder instroom te hebben. Tegelijkertijd hadden we mogelijk al meer verwacht en neemt het ongeduld daarmee toe. Dat snap ik heel goed.

Tot slot nog de vraag van de heer Van Baarle over het OVV-rapport — het zou toch erg zijn als ik twee keer het OVV-rapport vergeet. We komen daar voor de begrotingsbehandeling op terug. Je reageert gewoon op alle aanbevelingen en tegelijkertijd zoek je ook altijd naar de meest logische verwoording daarvan. Ik ga er dus gewoon van uit dat het op dit moment wordt voorbereid en dan krijgt u vervolgens een heel mooie Kamerbrief met een doordachte beleidsreactie.

De heer **Van Baarle** (DENK):
Met alle respect: ik weet dat mensen er serieus aan werken, maar in het verleden hebben we gezien dat de reacties op deze rapporten, die talrijk zijn sinds 2021, in het luchtledige bleven of dat het bleef bij een reactie in de trant van: ja, we werken aan meer reguliere opvangplekken. Ik zou dus aan de minister willen vragen om wel echt serieus in te gaan op iedere aanbeveling, want dit is al jarenlang een probleem. Vandaar mijn vraag.

Minister **Van den Brink**:
Ja, nee, maar daar kunt u … Laat ik het zo zeggen: die challenge durf ik aan. Dan nog zijn er onmogelijkheden in wat we kunnen, maar u kunt erop rekenen dat de brief serieus ingaat op alle aanbevelingen die er liggen.

De heer **Russcher** (FVD):
Ik wil nog heel even terugkomen op het antwoord van de minister zojuist op de vraag wanneer het Migratiepact als werkend wordt beschouwd. Ik geloof dat er ongeveer tien jaar over onderhandeld is. Het werd aangekondigd als de strengste maatregelen die Europa ooit gekend heeft. We zien nu dat het eigenlijk helemaal niks heeft uitgehaald: de instroom is even hoog als voor het Migratiepact. Het kabinet moet toch die stip op de horizon hebben, een specifieke instroom in een specifieke maand? Anders kan het kabinet immers altijd blijven doorgaan in de trant van: de bedoeling is iets minder

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

instroom door het Migratiepact; we kunnen kijken of er eventueel veel meer mogelijk is. Er moet toch gewoon een stip op de horizon zijn van hoeveel instroom er is in welke maand?

Minister **Van den Brink**:
Sterker nog: de stip op de horizon is dat we asielverzoeken buiten Europa gaan behandelen, zodat er geen asielverzoeken meer kunnen worden ingediend in Europa. Tegelijkertijd vind ik dat er nog steeds een internationale verplichting zou liggen voor Nederland om dan nog steeds van betekenis te zijn voor mensen op de vlucht. Maar dat is de stip op de horizon. In de tussentijd willen we een lagere instroom, maar dit onderwerp, asiel, migratie en alles wat daarbij komt kijken maakt het complex. Sommigen vinden het daarmee een saai debat; ik vind het een reëel debat. Maar de complexiteit maakt dat ik er nooit een getal op zal plakken en daaraan een doelstelling koppelen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik weet dat het ingewikkeld is en dat je er moeilijk getallen op kunt plakken. Maar je kunt je op een gegeven moment wel uitspreken en maatregelen nemen om die alleenreizende jongeman met rolkoffer uit een veilig land de deur te wijzen, precies zoals de heer Ellian het daarnet ook verwoordde. Wanneer gaat deze minister dat eindelijk doen? Want overal in Europa gebeurt dat. Wij doen het niet en vervolgens komen ze allemaal hiernaartoe. Dan komen ze weliswaar in de procedure, maar in de tussentijd krijgen ze opvang, eten, geld en een advocaat. Dat moet gewoon stoppen, anders blijft dit op deze manier voortgaan. Gaat de minister dat overwegen?

Minister **Van den Brink**:
De minister overweegt de snelst mogelijk route om daar afwijzend op te besluiten. Dat is de wijze waarop dit gebeurt in alle landen. Daarnaast zijn er landen die in het verleden gestopt zijn met opvangen en daar weer op gecorrigeerd zijn. Bij ieder voorbeeld uit een buurland is het altijd de vraag hoe het zit en wat ze echt hebben gedaan. Maar wij zullen gewoon zo snel mogelijk afwijzend moeten besluiten op mensen die hier niet mogen blijven. Dat is de snelste route naar meer grip op migratie.

De **voorzitter**:
Oké, ik dacht dat er misschien nog een analyse zou komen van mijn somberheid; dan kan ik ook verder in mijn leven … Nee hoor! Dat is een grapje, voor iedereen die kijkt.

We gaan even de administratie doen. Er is een tweeminutendebat aangevraagd door het lid Russcher van Forum voor Democratie.

Dan de toezeggingen.

- De minister informeert de Kamer begin 2027 over de instroomcijfers en de achterliggende internationale migratiestromen en reisroutes, voor zover die uit de systemen blijken.

Is dat correct? Oké. "Begin 2027" is wat ruim. Wat kunnen we afspreken? Ik ben inmiddels geoefend in dit soort dingen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Minister **Van den Brink**:
Misschien is het goed om eraan toe te voegen "als de koppelingen het kunnen." We moeten koppelingen maken tussen verschillende systemen. Als we die hebben, kan ik u erover rapporteren.

De **voorzitter**:
Oké. Uiterlijk Q1, dan.

- De minister informeert de Kamer voor de begrotingsbehandeling Asiel en Migratie over de ontwikkelingen ten aanzien van de terugkeer van Syrische asielzoekers.
- De minister informeert de Kamer voor de begrotingsbehandeling Asiel en Migratie over de politie-inzet in Ter Apel. Dit in relatie tot de inzet van de Koninklijke Marechaussee, denk ik.
- De minister stuurt de Kamer voor de begrotingsbehandeling Asiel en Migratie een beleidsreactie op het rapport van de OVV getiteld Kinderen in nood. Hierbij is gewisseld dat er zo veel mogelijk per aanbeveling wordt gereageerd.
- De minister gaat in de eerstvolgende voortgangsbrief opvang Oekraïne in op de overlast van Oekraïners in de opvang.

Wanneer komt deze brief? De minister denkt even na. Het is druk in het kabinet, zullen we maar zeggen.

Minister **Van den Brink**:
Dat is echt pas weer in het voorjaar, denk ik. Maar ik voer wel regelmatig overleg. Dus ik ga aan de tafel waar het over Oekraïne gaat dit gesprek al starten en niet wachten tot u in het voorjaar een brief krijgt.

De **voorzitter**:
Oké, maar dan komt die brief dus in het voorjaar. We noteren "uiterlijk mei", om maar bij de jaargetijden te blijven.

- De minister zegt toe de Kamer te informeren zodra de vierde trede van de interventieladder in het kader van de Spreidingswet is bereikt.

Dan zijn we er. Ben ik iets vergeten? Nee. Ik dank de minister voor zijn aanwezigheid. Ik dank zijn ondersteuning, de aanwezige Kamerleden, iedereen in deze zaal en iedereen die op een andere wijze dit debat heeft gevolgd en natuurlijk onze eigen ondersteuning.

Ik sluit de vergadering.

Sluiting 13.52 uur.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl